

Eurokriisi suomalaisissa sanomalehdissä 2010–2012

Timo Harjuniemi ja Juha Herkman

**Viestinnän tutkimuskeskus CRC
Communication Research Centre CRC
Sosiaalitieteiden laitos
Helsingin yliopisto**

Julkaisija:	
Viestinnän tutkimuskeskus CRC, Sosiaalitieteiden laitos, Helsingin yliopisto	
Tekijät	
Timo Harjuniemi, tutkija Viestinnän tutkimuskeskus CRC Sosiaalitieteiden laitos, viestinnän oppiaine PL 54, 00014 Helsingin yliopisto timo.harjuniemi@helsinki.fi	Juha Herkman, Akatemiatutkija Eurokriisi suomalaisissa sanomalehdissä 2010-2012 tutkimuksen johtaja Sosiaalitieteiden laitos, viestinnän oppiaine PL 54, 00014 Helsingin yliopisto juha.herkman@helsinki.fi
Julkaisun nimi:	Julkaisun laji:
Eurokriisi suomalaisissa sanomalehdissä 2010-2012	Tutkimusraportti
Asiasanat:	
eurokriisi, Euroopan unioni, journalismi	
Sarjan nimi ja numero:	
Viestinnän tutkimusraportteja 2/2013	
ISSN:	ISBN:
ISSN-L 1799-7933 ISSN 1799-7933 (painettu) ISSN 1799-7941 (verkkójulkaisu)	ISBN 978-952-10-9324-1 (nid.) ISBN 978-952-10-9325-8 (PDF)
Kokonaissivumäärä:	Kieli:
84	Suomi
Taitto:	Painopaikka ja painovuosi:
Pauliina Shilongo	Unigrafia Helsinki 2013
Verkoaineiston osoite:	
http://helsinki.fi/crc/julkaisut/index.html	

Tiivistelmä

”Eurokriisi suomalaisissa sanomalehdissä 2010–2012” on osa Oxfordin yliopiston Reuters-instituutin organisoimaa hanketta ”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU”, jossa selvitetään eurokriisin mediajulkisuutta kymmenessä EU-maassa: Isossa-Britanniassa, Suomessa, Belgiassa, Hollannissa, Ranskassa, Saksassa, Kreikassa, Italiassa, Puolassa ja Espanjassa. Tässä raportissa keskitytään Suomen osuuteen, mutta tehdään myös joitakin vertailuja kansainväliseen aineistoon. Suomen tutkimuksen toteuttaja on Helsingin yliopiston Viestinnän tutkimuskeskus CRC ja rahoittaja Helsingin Sanomien Säätiö.

Suomen aineisto koostuu 971:stä (=N) eurokriisiä käsittelevästä jutusta, joista 312 ilmestyi *Helsingin Sanomissa*, 309 *Kauppalehdessä*, 228 *Kalevassa* ja 122 *Ilta-Sanomissa*. Aineisto kerättiin vuosilta 2010–2012 ja se muodostuu 11 periodista, jotka rakentuvat jonkin eurokriisin kannalta keskeisen tapahtuman – kuten EU:n huippukokouksen – ympärille. Yksi periodi kattaa keskimäärin viikon ennen tapahtumaa ja viikon tapahtuman jälkeen.

Analyysimenetelmänä käytettiin määrällistä sisällönanalyysia, jonka avulla jutuista luokiteltiin genre, aihe, jutun pääasiallinen lähtökohta, tekijä, sijainti lehdessä, koko ja lainatut henkilölähteet. Lisäksi luokiteltiin eurokriisin syyt ja vastuutahot sekä mahdolliset lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisuehdotukset kriisiin, jos tällaisia oli jutussa mainittu. Jutuista etsittiin myös mainintoja eurovaluutasta tai eurokriisistä hyötyvistä tai kärsivistä tahoista, kriisin geopolittista kehystystä sekä suhtautumista EU:n instituutioihin ja Euroopan keskuspankkiin. Lopuksi kartoitettiin jutuissa käytettyjä metaforisia ilmauksia.

Analyysin perusteella eurokriisiä käsiteltiin eniten uutisissa, jollaisiksi oli mahdollista luokitella 60 prosenttia Suomen aineiston jutuista. 26 prosenttia jutuista oli pääkirjoituksia tai kommentaareja. Kriisin käsittely alkoi vuonna 2010 epätasaisesti, mutta julkaistujen juttujen määrät vakiintuivat vuoden 2011 aikana kaikkiaan noin sataan juttuun periodia kohden.

Aineiston perusteella suomalainen eurokriisijulkisuus on ollut eliittipitoista. Eurokriisijulkisuuden lainatuimpia lähteitä olivat kansalliset päämiehet, ekonomistit ja virkamiehet. Yksittäisistä henkilöistä suomalaisessa eurokriisijulkisuudessa eniten esiintyivät Suomen pääministeri Jyrki Katainen (KOK) sekä Saksan liittokansleri Angela Merkel. Eurokriisin syitä etsittiin suomalaisessa mediajulkisuudessa useimmiten kriisimaiden kansallisesta talous- ja sosiaalipolitiikasta sekä yhteisvaluutan ongelmallisista lähtökohdista, niin sanotuista valuvioista.

Suomalaisissa lehdissä eurokriisi nähtiin kuitenkin ennen muuta Euroopan yhteisenä ongelmana, johon pitää etsiä ratkaisuja yhdessä. Ratkaisuehdotukset toistivat poliittisen eliitin näkökulmia kriisimaiden lainoittamisesta, budjettialijäämien kaventamisesta ja rakenteellisista uudistuksista. Ehdotuksissa ja näkökulmissa oli jonkin verran lehtikohtaisia eroja: *Ilta-Sanomat* ja *Kaleva* tarkastelivat kriisiä

useammin kansallisella tasolla, kun taas *Helsingin Sanomissa* ja *Kauppalehdessä* oli enemmän yhteiseurooppalainen näkökulma. *Helsingin Sanomat* lähestyi kriisiä usein yhteiskunnallisena ja poliittisena kysymyksenä, kun taas *Kauppalehdessä* painottuivat talouteen liittyvät pohdinnat.

Lehtien erot liittyvät niiden ilmestymisyhteyteen, genreen ja sijaintiin Suomen kartalla. *Helsingin Sanomat* ja *Kauppalehti* olivat selvästi euromyönteisiä ja mukailivat Suomen virallista poliittista kantaa, kun taas *Ilta-Sanomat* ja *Kaleva* antoivat enemmän tilaa eurokriittisyydelle ja kansallis-paikalliselle näkökulmalle. Aineiston viimeinen periodi kesältä 2012 kuitenkin vihjaa, että eurokriisin julkisuus olisi laajemminkin kääntymässä kansalliseen näkökulmaan, kun kriisi on pitkittynyt ja vaikuttanut yhä enemmän Suomen talouteen.

Sisällys

1.	JOHDANTO: EUROKRIISI MEDIAJULKISUUDESSA	7
2.	EURON KRIISI: LÖYSÄÄ TALOUSHORAALIA VAI RAKENTEELLISIA EPÄONNISTUMISIA?.....	9
3.	EUROKRIISI-TUTKIMUSHANKE	11
4.	AINEISTO JA MENETELMÄT.....	13
5.	SUOMEN AINEISTO NUMEROINA	15
6.	ELIITTIVETOISTA KRIISIJULKISUUTTA - EUROKRIISIN JULKISUUDEN LÄHTEET SUOMESSA	21
7.	EUROKRIISIN SYYT JA KÄRSIJÄT JULKISUUDESSA	31
8.	EUROKRIISIN RATKAISUT JULKISUUDESSA.....	39
9.	EUROKRIISIN GEOPOLITIIKKAA	47
10.	EU:N INSTITUUTTIOT KRIISIN JULKISUUDESSA.....	51
11.	EUROKRIISIN METAFORAT JULKISUUDESSA	53
12.	YHTEENVETO.....	57
	LÄHTEET	61
LIITE 1:	LEHTIAINEISTON LUOKITTELURUNKO	63
LIITE 2:	EU:N INSTITUUTTIOIDEN EDUSTAJAT YKKÖSLÄHTEENÄ SUOMALAISSA LEHDISSÄ.....	84

1. JOHDANTO: EUROKRIISI MEDIAJULKISUUDESSA

Yhdysvaltain asuntolainamarkkinoilta puhjenneesta globaalista finanssikriisistä yhteisvaluutta euron kriisiksi muovautunut talousahdinko oli syksyllä 2013 koetellut Eurooppaa jo yli kolmen vuoden ajan. Kriisi alkoi kärjistyä loppuvuodesta 2009, kun Kreikan valtiovarainministeri Giorgios Papakonstantinou kertoi maan vuoden 2009 budjettialijäämän yltyvän 12,5 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Keväällä 2010 luottoluokittaja Standard & Poors laskee Kreikan valtionlainojen luottoluokituksen roskalainajoukkoon. Kreikan kaksivuotisten valtionlainojen korot nousivat tuolloin yli 15 prosenttiin. Toukokuussa 2010 euromaat ja IMF pääsivät sopuun Kreikalle myönnettävästä noin 110 miljardin euron tukipaketista. Kreikan lisäksi tukipaketteihin ovat kriisin aikana turvautuneet Espanja, Portugali, Irlanti ja Kypros. Kriisin aikana Eurooppaa ja erityisesti kriisimaita ovat koetelleet suurtyöttömyys ja muut mittavat sosiaaliset ongelmat.

Tämän tutkimusraportin tavoitteena on selvittää, minkälaista on ollut eurokriisin mediajulkisuus Suomessa. *Helsingin Sanomissa*, *Kaupparehdessä*, *Kalevassa* ja *Iltasanomissa* julkaistuja eurokriisiaiheisia juttuja tutkimalla pyrimme selvittämään, minkälaisena eurokriisi esiintyi suomalaisessa sanomalehdistössä vuosina 2010–2012. Olemme ensinnäkin kiinnostuneita siitä, esitetäänkö kriisi ennen kaikkea kansallisena kysymyksenä, vai näyttäytyykö talouskriisi lehdissä yhteisenä eurooppalaisena ongelmana. Lisäksi pyrimme selvittämään muun muassa sitä, ketkä hallitsevat eurokriisin mediajulkisuutta. Ketkä pääsevät pääasiallisiksi lähteiksi eurokriisiä koskeviin sanomalehtijuttuihin? Dominoivatko julkisuutta poliitikot, ekonomistit, virkamiehet, kansalaiset vai kenties työmarkkinajärjestöjen edustajat?

Tarkastelemme myös, mitkä seikat esiintyvät eurokriisiin merkittävimpinä syinä suomalaisessa mediajulkisuudessa. Näyttäytyykö kriisi eurooppalaisten valtioiden velkaantumisen seurauksena, yhteisvaluutta euron rakenteellisenä ongelmana vai kenties pankkien ja sijoituslaitosten toiminnan aikaansaannoksena? Entä millaiset näkemykset kriisin ratkaisemisesta saavat sijaa kriisijulkisuudessa? Hallitsevatko suomalaista mediajulkisuutta näkemykset, joiden mukaan kriisiin tulisi vastata tiukalla menokurilla? Vai painottuvatko kriisijulkisuudessa kenties eniten näkemykset elvytysratkaisuista tai Euroopan unionin budjettivallan keskittämisestä?

Lisäksi kysymme muun muassa sitä, millaisena eurooppalaisten instituutioiden, erityisesti Euroopan unionin ja Euroopan keskuspankin, rooli kriisinhoidossa näyttäytyy. Lopulta tarkastelemme vielä, minkälaisin kielikuvin ja metaforin Euroopan talouskriisistä on suomalaisessa mediajulkisuudessa puhuttu.

Tutkimusraportin rakenne on seuraavanlainen: Ensin kartoitamme lyhyesti selityksiä, joita kriisille on annettu sitä koskevassa keskustelussa lehtiaineistomme ulkopuolella. Käymme myös lyhyesti läpi kriisin syntyä. Tämän jälkeen esittelemme kansainvälisen ”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU” -tutkimushankkeen, jonka Suomen-osatutkimukseen tämä tutkimusraportti perustuu. Aineiston ja tutkimusmenetelmien esittelyn jälkeen esittelemme merkittävimmät tutkimustuloksemme.

2. EURON KRIISI: LÖYSÄÄ TALOUSMORAALIA VAI RAKENTEELLISIA EPÄONNISTUMISIA?

Euroopan vakautta ja eurooppalaista integraatiota on ravistellut viimeistään vuodesta 2009 Euroopan yhteisen talous- ja rahaliiton EMU:n historian vakavin kriisi. Laaja työttömyys ja sosiaaliset ongelmat ovat koetelleet erityisesti eteläisen Euroopan kriisimaita: heinäkuussa 2013 Espanjan kausitasoitettu työttömyysaste oli 26,3 prosenttia, ja toukokuussa 2013 työttömyysaste Kreikassa oli 27,6 prosenttia.¹ Heinäkuussa 2013 koko euroalueen työttömyysaste oli 12,1 prosenttia. (Eurostat 2013a.) Samaan aikaan synkkä taloustilanne nakersi EU-kansalaisten luottamusta Euroopan unionia ja Euroopan integraatiota kohtaan (Pew Research 2013). Taloudellinen kriisi oli laajenemassa koko EU:n legitimizeettiä koettelevaksi kriisiksi. Pew Research Centerin tulokset antavatkin kansalaisten EU-asenteista varsin erilaisen kuvan kuin vuoden 2012 Eurobarometri, jonka mukaan EU:n imago on parantunut eurooppalaisten silmissä (Eurobarometri 2012).

Miten tähän tilanteeseen oli tultu? On helppo löytää ainakin kaksi erilaista selitystä talouskurimukseen. Ensimmäisen, muiden muassa EU-komission edustaman selitysmallin mukaan euroalueen ja laajemmin Euroopan talouskriisissä on kyse laiminlyödyistä kilpailukyvyistä ja holtittomasta julkisesta velkaantumisesta (esim. Barroso 2013). Tällöin eurokriisi nähdään ikään kuin moraalisena ongelmana, lankeamisena löysän rahan houkutuksiin, joista markkinat nyt valtioita rankaisevat.

Tässä selitysmallissa Euroopan unionin, Euroopan keskuspankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston muodostaman troikan valitsemalle kriisinhoitostrategialle – julkisen sektorin alijäämien kaventamiselle veronkiristyksin ja menoleikkauksin – ei nähdä käytännön vaihtoehtoja (ks. esim. Rehn 2013). Kriisinhoidossa ja kriisimaiden apupaketteihin sidotuissa ehdoissa on näin ollen kyse eurooppalaisten valtioiden kadotetun kilpailukyvyyn palauttamisesta (esim. Barroso 2013). Euroopan ongelmien katsotaan tässä näkökulmasta juontavan talouskurin puutteesta ja lipeämistä yhteisistä säännöistä (ks. myös Constâncio 2013).

Myös mediajulkisuudessa esiintyneitä näkemyksiä, joiden mukaan kriisi on seurausta löperöstä talouspolitiikasta. Tällöin Euroopan unionin, Euroopan keskuspankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston ajamalle tiukalle talouskurille ei nähdä realistisia vaihtoehtoja, vaan media toistaa edellä esitettyjä näkemyksiä kriisin syistä (ks. esim. Rautio 2013).

Toisessa tarinassa kriisin syytä haetaan pikemminkin vuosien 2008–2009 globaalista finanssikriisistä ja sen paljastamista vajavaisuuksista euroalueen arkkitehtuurissa (ks. esim. Patomäki 2012, Flassbeck & Lapavitsas 2013). Muiden muassa Heikki Patomäen (2012) mukaan Euroopan talouskriisi liittyy oleellisesti globaaliin rahoituskriisiin, joka sai alkunsa Yhdysvaltain asuntomarkkinoista. Vuosien 2008–2009 globaali finanssikriisi, rahoitusjärjestelmää uhannut romahdus ja työttömyyden nousu kriisiyttivät pankkeja ja laukaisivat myös Euroopassa tulonsiirtoja eli automaattisia vakauttajia sekä nostivat julkisen velkaantumisen astetta. Esimerkiksi Irlannissa julkisen velan osuus bruttokansantuotteesta (bkt) nousi vuoden 2007 24,8 prosentista 64,8 prosenttiin vuonna 2009. Vuonna 2012 julkisen velan osuus bkt:sta oli Irlannissa jo 117,6

¹ Euroopan tilastoviranomaisen Eurostatin tuoreimmat työttömyystilastot Kreikasta olivat tätä kirjoitettaessa toukokuulta 2013.

prosenttia. Euroalueella julkisen velan osuus bkt:sta oli vuonna 2007 keskimäärin 66,4 prosenttia, kun vuonna 2012 luku oli ponkaissut 90,6 prosenttiin. (Ks. Eurostat 2013b.)

Globaali finanssikriisi muuttui Euroopan talouskriisiksi viimeistään keväällä 2010, kun luottoluokittaja Standard & Poors laski Kreikan valtionlainojen luottoluokituksen roskalainajoukkoon. Kreikan kaksivuotisten valtionlainojen korot nousivat tuolloin yli 15 prosentin tasolle. Kriisiä pahensivat paljastukset, jotka kertoivat Kreikan vääristelleen talouslukujaan ja julkisen talouden alijäämän määrää vauhdittaakseen liittymistään euroalueeseen. (Patomäki 2012, 71–72.) Kreikan lisäksi apupaketteihin ovat kriisin aikana turvautuneet myös Portugali, Espanja, Irlanti ja Kypros.

Euroopan unionin, Euroopan keskuspankin (EKP) ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) kriisimaille myöntämien tukipakettien ehtoina ovat toistaiseksi olleet julkisen talouden yönkiristykset, veronkorotukset, palkanalennukset ja niin sanotut rakenteelliset uudistukset, joilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi valtionyhtiöiden yksityistämisiä tai työmarkkinalainsäädännön liberalisointia. EU:n, EKP:n ja IMF:n muodostaman ”troikan” tavoitteena on ollut parantaa kriisimaiden kilpailukykyä sitomalla tukipaketit julkisen talouden menoleikkauksiin. Tällaisen sisäisen devalvaation tavoitteena on parantaa kriisimaiden hintakilpailukykyä. Samalla myös euroalueen ulkopuoliset eurooppalaiset valtiot – kuten Iso-Britannia – ovat ottaneet talouspolitiikkaansa ensisijaiseksi tavoitteeksi julkisten alijäämien kutistamisen ja menoleikkaukset.

Kriitikoiden mukaan yönkiristyspolitiikka on Euroopassa kuitenkin johtanut päinvastaisiin tuloksiin kuin on toivottu, kun työttömyys on kasvanut, eikä julkisen velan osuus kansantuotteesta ole kriisimaissa kutistunut. EKP:n, EU:n ja IMF:n suosiman yönkiristyspolitiikan tulokset ovatkin kiihdyttäneet debattia eurooppalaisen talouspolitiikan toimivuudesta ja suunnasta. Erityisen kovan kritiikin kohteeksi on joutunut EU:n talous- ja rahakomissaari Olli Rehn, jota on kritisoinut voimakkaasti muiden muassa taloustieteilijä Paul Krugman (2013). Osaltaan kritiikkiä on vauhdittanut IMF:n ekonomistien Olivier Blanchardin ja Daniel Leighin (2013) työpaperi, jonka mukaan julkisen talouden yönkiristysten kielteiset vaikutukset talouskasvuun saattavat olla luultua suuremmat. Tässä kohden on huomattava, että kritiikki EKP, EU ja IMF -troikan kriisinhoitopolitiikkaa kohtaan on voimistunut eritoten tutkimusaineistomme ajanjakson jälkeen, joten keskustelu kriisinhoiton toimivuudesta ei välttämättä näy tutkimusaineistossamme.

Troikan ajamaa kriisinhoitopolitiikkaa arvostelleiden mukaan eurokriisi paljasti valuuttaunionin rakenteelliset ongelmat (ks. esim. Wren-Lewis 2013). EMU vei sen jäsenvaltioilta kaksi merkittävää talouspoliittista instrumenttia: korkopolitiikan sekä mahdollisuuden vaikuttaa valuutan arvoon devalvaatiolla. Patomäen (2012, 74) mukaan euroalueen ongelmat liittyvät nimenomaan sen rakenteeseen, kuten eurooppalaisen kokonaisuuskäynnän epäsymmetrioihin, vallitseviin institutionaalsiin järjestelyihin ja spekulatiivisiin rahoitusmarkkinoihin. Valuuttaunionissa, jolla ei kuitenkaan ole yhteistä talouspolitiikkaa tai tulonsiirtomekanismeja, valtioiden välisiä epäsymmetrioita on nykykriisissä korjattu yksinomaan heikossa talustilanteessa olevien maiden sisäisen devalvaation avulla. Tilannetta mutkistaa entisestään Euroopan keskuspankin mandaatti, joka kieltää keskuspankilta jäsenvaltioiden suoran rahoituksen, samoin kuin se, että euromaat eivät voi esimerkiksi Yhdysvaltojen liittovaltion tavoin laskea liikkeelle yhteistä velkaa (ks. esim. Saarenheimo 2013).

3. EUROKRIISI-TUTKIMUSHANKE

Eurokriisin suomalaista mediajulkisuutta selvittävä tutkimus on osa laajaa hanketta, jonka on organisoinut journalismin tutkimukseen erikoistunut Reuters-instituutti Oxfordin yliopistossa. Hankkeen nimi on ”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU”, ja sen johtajana toimii professori Robert Picard (ks. RISJ 2013). Hankkeessa vertaillaan nykyisen eurokriisin saamaa mediajulkisuutta ja kansalaisten käsityksiä kriisistä kymmenessä EU:n jäsenmaassa: Isossa-Britanniassa, Suomessa, Belgiassa, Hollannissa, Ranskassa, Saksassa, Kreikassa, Italiassa, Puolassa ja Espanjassa. Maat edustavat monipuolisesti kriisikokemuksia sekä eurooppalaista politiikkaa, julkisuutta ja taloutta. Helsingin yliopiston viestinnän tutkimuskeskus (CRC) on hankkeen suomalainen yhteistyökumppani ja Suomen-osatutkimuksen toteuttaja. Suomen tutkimusosuuden rahoittaja on Helsingin Sanomain Säätiö.

”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU” -hankkeessa selvitetään, kuinka eurokriisiä on käsitelty eri EU-maiden sanomalehdissä ja kuinka tuo käsittely heijastelee näiden maiden kansalaisten mielipiteitä. Lähtöajatuksena on se, että kriisi on koko Euroopan ongelma ja että mediajulkisuuden siitä tuottamalla kuvalla on merkitystä kriisin ymmärtämisessä, arvottamisessa ja ratkaisemisessa. Lehdistä analysoidaan erityisesti, kuinka niissä on kuvattu kriisin syitä, ratkaisuyrityksiä ja erilaisia eurooppalaisia instituutioita, kuten Euroopan keskuspankkia, EU:n parlamenttia ja Euroopan komissiota.

Kriisiä koskeva julkisuus kertoo myös siitä, kuinka eurooppalaista identiteettiä määritellään kriisin kurimuksessa. Hankkeen tekee kiinnostavaksi se, että Euroopassa ei ole yhtä mediajulkisuutta, vaan kansalliset painotukset ja mediajärjestelmät määrittävät eurokriisin julkista käsittelyä (vrt. esim. Lingenberg 2009, Schlesinger 1997). Näin ollen EU:n jäsenmaiden mediasisältöjen vertaileva tutkimus tuottaa kiinnostavan kuvan kriisin kansallisista ja yhteisistä perusteluista. Media-aineistoa on mahdollista verrata eurobarometrin kansalaiskyselyiden esiin nostamaan kansalaismielipiteeseen.

Hankkeen lähtöoletuksena on ollut se, että kriisiä käsitellään mediajulkisuudessa enemmän kansallisista kuin yleiseurooppalaisista lähtökohdista. Näin ollen velkaongelmista eniten kärsivissä maissa kriisin vastuu sysättäisiin pikemminkin muiden kuin oman maan politiikan ja talouselämän kontolle. Euroopan johtavat taloudet puolestaan keskittyisivät enemmän oman politiikkansa ja taloutensa ruotimiseen ja haluaisivat, että velkaongelmista kärsivät maat ratkaisisivat itse ongelmansa. Oletettavasti kriisin kuluessa mediajulkisuus siirtyy kuitenkin kansallisesta näkökulmasta laajempaan EU:n instituutioiden ja Euroopan näkökulmaan. Myös julkaisujen erot vaikuttavat todennäköisesti siihen, kuinka kriisiä mediassa käsitellään. Oletuksen mukaan talouslehdistö omaksuu päivä- ja iltapäivälehtiä helpommin EU:n instituutioita ja eurooppalaista identiteettiä korostavan näkökulman, ja iltapäivälehdet edustavat eniten Euroopan instituutioiden valtaa kritisoivaa näkökulmaa. Näitä lähtöoletuksia tutkimuksessa testataan lehtiaineistojen analyysillä.

4. AINEISTO JA MENETELMÄT

”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU” -hankkeen pääasiallinen aineisto koostuu eurokriisiä käsitelleistä sanomalehtijutuista. Jokaisesta maasta tutkitaan neljää lehteä, joista yksi on maan johtava talouteen liittyvä sanomalehti, yksi tabloidi- tai iltapäivälehti, yksi konservatiivinen ja yksi liberaali sanomalehti. Lehtien valinnassa on maakohtaista vaihtelua, koska kaikissa tutkimukseen osallistuvissa maissa ei ilmesty iltapäivälehtiä eikä kaikkien maiden lehdistöä voi jakaa selkeästi konservatiivisuuden ja liberaaliuden perusteella. Esimerkiksi Suomessa lehtien valikointiperusteina on pidetty ennen muuta maantieteellistä sijoittumista sekä oletettua suhtautumista Euroopan unioniin. Suomen aineisto koostuu siten *Helsingin Sanomista* (maan johtava päivälehti), *Iltta-Sanomista* (johtava iltapäivälehti), *Kauppalehdestä* (perinteisin talouslehti) ja *Kalevasta* (pohjoisen Suomen edustaja).

Yhteiseksi hakuperusteeksi jutuille määriteltiin se, että jokaisessa analysoitavassa jutussa on esiinnyttävä sekä sana euro että sana kriisi (eri taivutusmuodoissaan). Näin haetuista lehtijutuista mukaan otettiin vain selvästi eurokriisiin liittyvät jutut. Juttuja etsittiin yllä mainituista lehdistä yhdentoista noin kahden viikon mittaisen otosperiodin ajalta vuosina 2010–2012. Aineiston aloitusvuodeksi valittiin 2010, vaikka Yhdysvaltain asutokuplan puhkeaminen ja rahoitusmarkkinoiden kriisi vuonna 2008 alkoivat vaikuttaa maailman talouteen jo pari vuotta aiemmin. On huomattava, että tutkimus ei kata kesän 2012 jälkeen eurokriisiä käsitelleitä lehtijuttuja. Esimerkiksi Suomessa taloudellinen kriisi on sen jälkeen merkittävästi syventynyt.

Aineiston periodisointi liittyy erilaisiin EU:n institutionaalisiin toimiin kriisin hoidossa. Jokainen periodi rakentuu näin ollen jonkin tapahtuman ympärille ja kattaa keskimäärin viikon ennen tapahtumaa ja viikon tapahtuman jälkeen. Esimerkiksi ensimmäinen otosjakso liittyy helmikuussa 2010 pidettyyn EU:n huippukokoukseen, jonka aiheena olivat EU-maiden ja Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n roolit rahoituskriisin hoidossa. Aineiston periodisoinnilla haluttiin pitää huolta siitä, että kaikkein tärkeimpien tapahtumien ja käännekohtien mediajulkisuus tulee analyysiin mukaan. Kaikkiaan aineisto koostuu taulukossa 4.1 kuvattujen yhdentoista otosjakson lehtijutuista.

Taulukko 4.1 Otosjaksot ja niihin liittyvät tapahtumat

N:o	Periodi	Tapahtuma
1.	4.-18.2.2010	EU:n huippukokous (11.-12.2.)
2.	25.4.-9.5.2010	Euroalueen päätös 100 miljardin hätälainasta Kreikalle (2.5.)
3.	9.-23.12.2010	EU:n perusasiakirjan muutos (16.12.)
4.	25.7.-18.8.2011	Euroopan keskuspankki vaatii Italiaa lisäämään talouskuria (5.8.)
5.	28.9.-12.10.2011	Kreikan yleislakko talouden kiristystoimia vastaan (5.10.)
6.	19.10.-2.11.2011	EU:n huippukokous (26.-27.10.)
7.	5.-19.11.2011	Berlusconin ero ja Montin nimitys (12.-13.11.)
8.	20.-30.11.2011	Euroopan komission ”Vihreä kirja” Euroopan taloudenpidosta (23.11.)
9.	16.5.-5.6.2012	EU:n huippukokous (23.5.)
10.	18.6.-5.7.2012	Espanjan avunpyyntö (25.6.) ja EU:n huippukokous (28.-29.6.)
11.	8.-22.7.2012	Merkelin vaatimus koko Euroopan budjettitoimista (15.6.)

Joissakin maissa lehtijuttuja ilmestyi tutkimusjakson aikana niin paljon, että kaikkia periodeihin sijoittuneita julkaisuja ei voinut ottaa mukaan. Esimerkiksi Saksassa ja Italiassa käytettiin otantaa, jolla analysoitava juttumäärä karsittiin noin kahteen tuhanteen. Suomessa analysoitiin kuitenkin kaikki otosjaksolta haetut lehtijutut.

Lehtiaineistojen lisäksi hankkeen käytössä on EU:n jäsenmaiden kansalaisille tehty eurobarometri-kysely, jossa on selvitetty kansalaisten Euroalueesta, EU:sta ja eurooppalaisesta identiteetistä. Lehtianalyysin tuloksia on mahdollista verrata kyselyn tuloksiin ja sitä kautta pohtia eurokriisin mediajulkisuuden suhdetta kansalaismielipiteisiin.

Keskeisin analyysimenetelmä hankkeessa on kuitenkin lehtien määrällinen sisällönanalyysi. Eri maiden tutkimustiimit kehittivät yhdessä syksyllä 2011 analyysia varten yksityiskohtaisen luokittelurungon muuttujineen. Luokittelurunko ja koodausohjeistus löytyvät raportin liitteestä yksi, mutta yleisellä tasolla voi tässä todeta, että aineistoista luokiteltiin lehtikohtaisesti eurokriisiä käsitelleen jutun genre, aihe, pääasiallinen lähtökohta, tekijä, sijainti lehdessä, koko ja lainatut henkilölähteet. Lisäksi luokiteltiin eurokriisin syyt ja vastuutahot sekä mahdolliset lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisuehdotukset kriisiin, jos tällaisia oli jutussa mainittu. Jutuista etsittiin myös mainintoja eurovaluutasta tai eurokriisistä hyötyvistä tai kärsivistä tahoista, kriisin geopolittista kehystä sekä suhtautumista EU:n instituutioihin ja Euroopan keskuspankkiin. Lopuksi kartoitettiin jutuissa käytettyjä metaforisia ilmauksia. Aineistoista analysoitiin tilastollisesti lähinnä keskeiset jakaumat sekä ristiintaulukoinnit. Koko ”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU” -hankkeen painopiste on kansainvälisessä vertailussa. Tässä Suomen osuuden raportissa keskitytään lehtien ja periodien väliseen vertailuun, koska se on kansallisessa näkökulmassa kiinnostavinta. Reuters-instituutti julkaisee kansainvälisen aineiston maakohtaiset raportit omilla nettisivuillaan (ks. RISJ 2013).

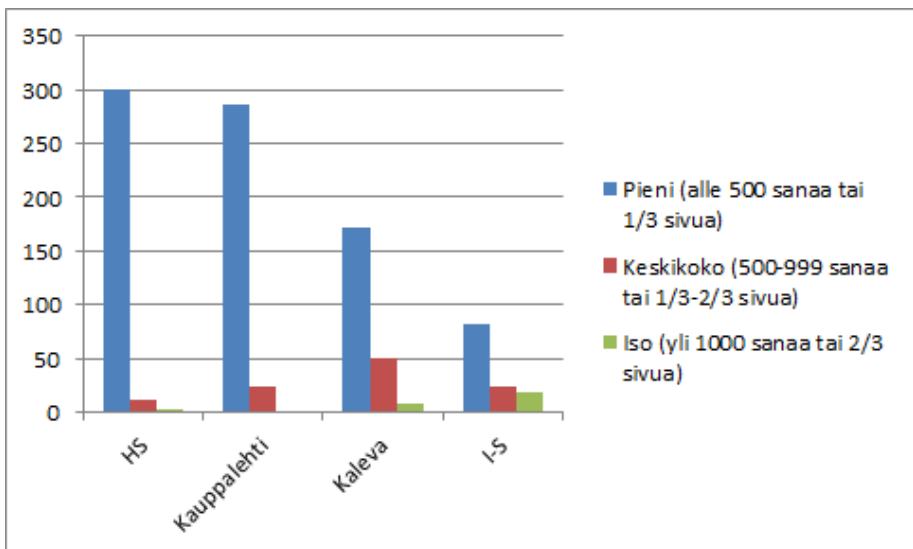
Suomen lehtiaineiston koodauksen tekivät tutkimusavustajat Iris Lagus ja Tapio Ikkala 15.12.2012–1.4.2013. Koodauksen luotettavuutta testattiin siten, että molemmat koodaajat luokittelivat *Kauppalehdessä* viidennen periodin aikana julkaistut jutut (n=23), minkä jälkeen luokittelujen yhdenmukaisuus laskettiin kysymys kerrallaan niin sanotun Holstin kaavan avulla. Kaikkien kysymysten yhteenlaskettu yhdenmukaisuusarvo oli 0.78. Koodaajat siis koodasivat noin 80-prosenttisesti aineiston samalla tavoin. Yhdenmukaisuudessa oli kuitenkin kysymysohjeisesti suuria eroja. Esimerkiksi joissakin kysymyksissä aineistoista ei löytynyt luokitteluohjeen mukaisia vaihtoehtoja, minkä seurauksena kysymyksen arvoksi tuli ”ei mikään” ja koodauksen yhdenmukaisuus oli hyvin korkea. Joissakin kysymyksissä taas koodauksen tekeminen osoittautui vaikeaksi ja luokittelut menivät ristiin pienentäen koodauksen luotettavuutta. Palaamme raportin kuluessa luokittelun luotettavuuteen eri teemojen yhteydessä, kun siihen on aihetta.

5. SUOMEN AINEISTO NUMEROINA

Suomen aineisto koottiin *Helsingin Sanomien*, *Ilta-Sanomien*, *Kauppalehden* ja *Kalevan* sähköisistä arkistoista otosjaksoittain hakusanoilla euro* AND kriisi*. Haku poimi siis kaikki sellaiset jutut, joissa esiintyivät molemmat edellä mainitut sanat taivutusmuotoineen. Tällaisia juttuja löytyi noin 1100. Analyysiin otettiin mukaan kuitenkin vain jutut, jotka käsittelivät nimenomaisesti eurokriisiä. Suomalaisissa lehdissä saattoi esiintyä esimerkiksi juttuja, joissa käsiteltiin muita – jopa henkilökohtaisia – kriisejä taloudellisesta näkökulmasta. Tällaiset jutut pudotettiin aineistosta ja analyysistä pois. Aineistoon otettiin mukaan myös ainoastaan journalistisessa prosessissa tuotetut jutut. Näin ollen esimerkiksi yleisönosastokirjoitukset jätettiin pois aineistosta.

Kaikkiaan analyysiin jäi 971 (=N) eurokriisiä käsittelevää juttua, joista 312 ilmestyi *Helsingin Sanomissa*, 309 *Kauppalehdessä*, 228 *Kalevassa* ja 122 *Ilta-Sanomissa*. Johtava päivälehti ja perinteinen talouslehti julkaisivat siten eniten kriisiin liittyviä juttuja, kun taas maakuntalehdessä ja etenkin iltapäivälehdessä kriisiä käsiteltiin juttumäärässä mitattuna huomattavasti harvemmin. Kiinnostava yksityiskohta on kuitenkin se, että *Kalevassa* ja *Ilta-Sanomissa* pidempien juttujen suhteellinen osuus oli *Helsingin Sanomia* ja *Kauppalehteä* suurempi (ks. kuvio 5.1). Tulosta tosin selittää osaltaan aineiston luokittelutapa. Jutun koko määriteltiin sekä sanamäärän että suhteellisen sivukattavuuden perusteella. *Helsingin Sanomien* ja *Kalevan* sivukoko oli otosjakson aikana vielä broadsheet, kun *Kauppalehti* ja *Ilta-Sanomien* ilmestyivät tabloidikoossa. Näin juttujen suhteellinen koko sivutaitossa oli jälkimmäisissä luonnollisesta syystä suurempi.

Kuvio 5.1 Eurokriisiaiheisten juttujen koko eri lehdissä (N=971)

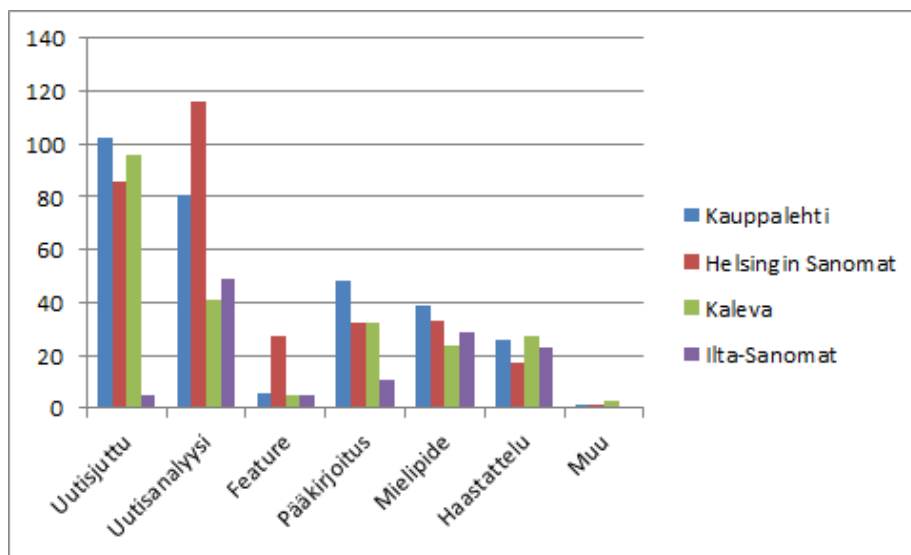

Toisaalta on myös odotettavaa, että suuri päivälehti ja talouslehti julkaisevat runsaasti lyhyitä talousuutisia, kun taas maakuntalehti ja iltapäivälehti julkaisevat niitä vähemmän mutta pidemmässä muodossa. Ero tulee näkyväksi, kun vertaillaan eurokriisiä käsitteleviä juttutyyppejä eri lehdissä (ks. kuvio 5.2).

Kaikkiaan eurokriisiä käsiteltiin eniten uutisiksi luokiteltavissa jutuissa. Noin 60 prosenttia eli hiukan vajaat 600 kaikista Suomen aineiston lehdissä julkaistuista jutuista oli uutisia. Tulos oli samansuuntainen kaikissa tutkimukseen osallistuneissa maissa. Uutisten jälkeen seuraavaksi eniten julkaistiin kommentti- ja mielipidekirjoituksia sekä pääkirjoituksia, joita molempia oli vajaat 130 eli noin 13 prosenttia kaikista jutuista. Uutistoimistojen sähköitä julkaistiin sellaisenaan 91 eli vajaa kymmenen prosenttia jutuista, ja feature-juttuja oli 43 kappaletta kaikista 971 jutusta.

Kansainvälisen projektin yhteisesti sovitussa luokittelurungossa uutiset jaettiin kahteen kategoriaan: uutisjuttuihin ja uutisanalyysiin. Ajatus oli se, että ensin mainituilla tarkoitetaan asiasta lähinnä tiedottavia uutisia, kun taas jälkimmäisellä viitataan aihetta taustoittaviin ja monipuolisemmin tutkiviin uutisiin. Tällainen jaottelu osoittautui kuitenkin Suomen aineiston kohdalla – samoin kuin monissa muissa maissa – hankalaksi. Tutkimusavustajilla oli selkeitä vaikeuksia erottaa erityyppisiä uutisjuttuja toisistaan, ja yhdenmukaisuusprosentti oli tältä osin hiukan päälle 80, kun se muuten oli aineiston ominaisuuksien osalta yli 90. Uutisjuttujen ja uutisanalyysien erotteluun on siten syytä suhtautua lievällä varauksella.

Kuvio 5.2 Juttujen jakautuminen juttutyypeittäin eri lehdissä (N=971)

Uutisjuttuja julkaistiin eniten päivälehdissä, kun *Ilta-Sanomissa* niiden osuus muihin juttutyyppeihin verrattuna oli selvästi pienempi. *Ilta-Sanomien* julkaisi kuitenkin suhteellisesti eniten pidempiä uutisanalyysityyppisiä juttuja, vaikka määrällisesti niitä samoin kuin feature-juttuja julkaistiin selvästi eniten *Helsingin Sanomissa*. *Ilta-Sanomissa* myös mielipide- ja haastattelutyypisten juttujen suhteellinen osuus oli

suurin. *Kauppalehti* nosti puolestaan muita useammin eurokriisin pääkirjoituksen aiheeksi. On huomattava, että mielipidekirjoitukset tarkoittavat tässä kolumneja, vieraskynäkirjoituksia ja muita sellaisia journalistisen prosessin läpikäyneitä juttuja, joissa korostuvat kirjoittajan oma arvio ja näkemys. Tähän luokkaan ei kuitenkaan laskettu yleisönosastokirjoituksia, jotka jätettiin pois aineistosta koko kansainvälisen hankkeen yhteisellä päätöksellä.

Juttutyyppejen jakaumat liittyvät osittain myös siihen, missä lehden osassa jutut on julkaistu (ks. taulukko 5.1). Päivälehdissä suosituin osasto oli talous, *Ilta-Sanomissa* puolestaan kotimaan uutiset. Tulos osoittaa, että iltapäivälehdessä kriisiä käsiteltiin paljolti kansallisena ongelmana, kun taas päivälehdissä se nousi esiin enemmän yleisellä tasolla. Osastokohtaisen tarkastelun ongelmallisuudesta kertoo kuitenkin se, että *Kauppalehden* ja *Kalevan* jutuista suurin osa on luokiteltu kategoriaan ”muu”, mikä liittyy siihen, että lehtien osastojaot eivät yksinkertaisesti vastaa toisiaan. Kaikissa lehdissä ei ole samanlaisia koti- ja ulkomaan uutisten tai talousuutisten osastoja. Esimerkiksi iltapäivälehdissä uutisia ei välttämättä erotella koti- ja ulkomaisiin samalla tavoin kuin *Helsingin Sanomissa*. Suurin osa *Kauppalehden* jutuista voitaisiin puolestaan sijoittaa talousosastoon, koska koko lehti keskittyy talouteen, jolle ei ole sen takia osoitettu lehdestä erillistä osastoa. Ainoastaan pääkirjoitukset ja mielipidekirjoitukset, kuten kolumnit, voi *Kauppalehdessä* helposti erottaa muista talousuutisista ja -jutuista. *Kalevassa* puolestaan suuri määrä uutisjuttuja luokiteltiin kategoriaan ”muu” siksi, että ne julkaistiin lehden alussa olevalla uutisaukeamalla, joka ei varsinaisesti ole kotimaan, ulkomaisten tai politiikan uutisosasto vaan yleinen päivän keskeisiä uutisia esittelevä osio. Muissa lehdissä eurokriisiä käsiteltiinkin pääkirjoituksissa ja mielipidekirjoituksissa suhteellisesti ja jopa absoluuttisesti *Helsingin Sanomia* enemmän. Mikäli mukaan olisi otettu yleisönosastokirjoitukset, painotus saattaisi näyttää toiselta.

Taulukko 5.1 Juttumäärät osastoittain eri lehdissä (N=971)

	HS	Kauppalehti	Kaleva	I-S
Kotimaa	25	0	19	52
Ulkomaat	34	0	19	4
Talous	195	9	64	2
Politiikka	0	1	0	0
Pääkirjoitus/mielipiteet	48	68	57	29
Kulttuuri/viihde	2	0	1	0
Oma kriisiosio	0	0	0	29
Liite	0	5	2	5
Muu	8	226	66	1
Yhteensä	312	309	228	122

Juttujen otsikoiden sekä koodaajien tekemän muutaman sanan mittaisen aiheiiivistyksen perusteella aineistomme aihekirjo on laaja. Suuri osa jutuista mukaili

ymmärrettävästi eurokriisin poliittista ja taloudellista asialistaa ("EKP kiihdytti kriisimaiden velkakirjojen ostoa", "Moody's laski Italian luottoluokitusta" tai "Jälleen uusi EU:n huippukokous"). Hyvin tavallista on, että jutun aiheena oli esimerkiksi poliitikon, ekonomistin tai virkamiehen lausunto tai näkemys kriisistä tai vallitsevasta markkinatilanteesta ("Barroso: Euroalue kyvytön kriisissä" tai "Analyttikot uskovat yhä metsäosakkeisiin").

Osassa jutuista asetettiin päivänpoliittisen asialistan ulkopuolelle ja pohdittiin kriisiä laajemmin ("Väyrynen syyttää Lipposta ja Niinistöä eurokriisistä", "Eurooppa on nyt suurten kysymysten äärellä" tai "Kreikka on myös talous- ja rahaliitto Emun kriisi"). Myös Suomen kohtalo kriisissä puhutti (Eurokriisi: Miten käy meidän suomalaisten?", "Kreikan kriisi on vakava uhka Suomen taloudelle" tai "Kreikka uhkaa kaikkea"). Juttujen aiheena esiintyi usein myös Suomi kollektiivisena poliittisena toimijana ("Öykkäri-Suomi onkin pioneeri" tai "Suomen irtiotto voi kostautua").

Välillä jutuissa tarkasteltiin myös moraalisemmalla tasolla sitä, miten Eurooppa selviää kriisistä eteenpäin ("Itsekuri on avain onneen" tai "Eurooppa tarvitsee uskonpuhdistuksen"). Myös euron kohtalo erottui juttujen aiheissa ("Voiko eurosta erota?", "Ville Niinistö vaatii rohkeaa puhetta eurosta" tai "Euroero vain teoriaa").

Juttujen lähtökohdat mukailivat näin ollen pitkälle politiikan asialistaa. Aineiston valikoiminen erilaisten kriisiin liittyneiden keskeisten tapahtumien perusteella luonnollisesti vahvistaa tätä tulosta (ks. taulukko 4.1). Viidesosa kaikista analysoiduista jutuista sai sysäyksensä jonkin instituution järjestämästä tapahtumasta, kuten EU:n huippukokouksesta. Reilussa kymmenesosassa jutuista taustalla oli kriisiin liittynyt poliittinen päätös ja 15 prosentissa viranomaisten tai poliitikkojen antama julkilausuma. Näin ollen lähes puolet kriisiä käsitelleistä jutuista liittyi alkujaan poliitikkojen tai viranomaisten ulostuloon. Niin ikään 15 prosenttia jutuista perustui yleiseen markkinakehitykseen ja sen pohtimiseen eurokriisin valossa.

On kuitenkin huomattava, että lähes kolmasosasta jutuista ei ollut mahdollista koodata mitään yksittäistä lähtökohtaa. Eurokriisistä muodostuikin selvästi vuoden 2011 aikana yleinen uutisaihe, jota käsitellään ja seurataan mediassa myös ilman siihen selvästi liittyviä poliittisia tapahtumia, kuten euromaiden johtajien tapaamisia, Euroopan keskuspankin ulostuloja tai kriisimaiden tukilainapäätöksiä. Mikäli otos olisi koostunut kaikista eurokriisiä käsitelleistä jutuista vuosina 2010–2012, poliittisiin päätöksiin ja tapahtumiin kiinnittyneiden juttujen määrä olisi myös todennäköisesti ollut hiukan pienempi kuin tässä otannassa, jossa tutkittavat jutut poimittiin nimenomaisesti tiettyjen kriisin ydintapahtumien ympäriltä.

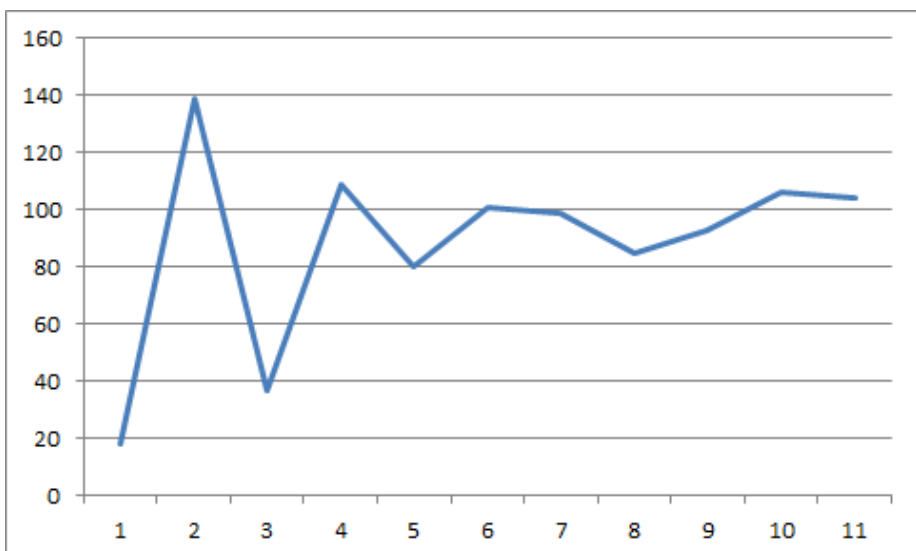
Suurin osa eurokriisiin liittyvistä jutuista oli lehtien toimitusten itse tuottamaa materiaalia: noin 80 prosenttiin jutuista tekijäksi oli nimetty lehden toimittaja tai lehti itse. Ylivoimaisesti useimmiten tekijäksi oli nimetty lehden kotimaan toimituksen toimittaja, jonka nimi löytyi 432 jutun yhteydestä (45 prosenttia kaikista jutuista). Lehden ulkomailla työskennellyt toimittaja oli tehnyt jutun 159 tapauksessa, ja hiukan useammin (187 juttua) toimittajien nimiä ei mainittu ja juttu nimettiin vain yleisesti lehden piikkiin. Reilut kymmenen prosenttia jutuista (112 juttua) oli sellaisenaan peräisin uutistoimistoilta. Eurokriisin käsittelyssä suomalaisia lehtiä ei voi siten syyttää

pelkästä valmiin materiaalin lainaamisesta, vaikka juttujen taustalla saattoikin olla usein erilaisia tiedotteita, viranomaislähteitä tai politiikan toimijoita (vrt. Juntunen 2009).

Lehdissä oli kuitenkin selkeitä eroja sen suhteen, kuka jutun oli tehnyt. Ulkomailla työskentelevä lehden toimittaja oli kirjoittajana useimmiten *Helsingin Sanomissa* ja *Kauppalehdessä*, kun taas *Kalevassa* ja *Ilta-Sanomissa* tällaisia kirjoittajia esiintyi vain harvoin – *Ilta-Sanomissa* ainoastaan kahdessa jutussa. Asia selittyy luonnollisesti sillä, että kahdella ensin mainitulla oli paremmin resursoitu ulkomaantoimitus ja kirjeenvaihtajat Brysselissä. Vastaavasti *Kaleva* turvautui sekä suhteellisesti että absoluuttisesti eniten uutistoimistojen tarjontaan: 38 prosenttia sen kaikista eurokriisiä käsitelleistä jutuista perustui uutistoimistojen sähköisiin. *Kaleva* myös antoi eniten tilaa asiantuntijoiden omille kirjoituksille aiheesta. Näitä juttuja ilmestyi kuitenkin kaikkiaan vain 13, joten pääosin myös *Kalevan* juttujen kirjoittajat tulivat toimituksesta tai uutistoimistoista. Mikäli yleisönosastokirjoitukset olisi laskettu aineistoon mukaan, olisi ulkopuolisten kirjoittajien määrä tietenkin suurempi.

Eurokriisin käsittely vakiintui selvästi vuoden 2011 aikana suomalaisissa lehdissä (ks. kuvio 5.3). Kolmen ensimmäisen otosjakson aikana juttumäärät vaihtelivat voimakkaasti kaikissa lehdissä. Kakkosperiodi eli Kreikan lainapäätös herätti keväällä 2010 runsaasti keskustelua etenkin *Helsingin Sanomissa*, jossa julkaistiin 25.4.–9.5.2010 huikkea määrä eurokriisiin liittyviä juttuja: 67 kappaletta. Määrä on lähes kaksi kertaa enemmän kuin *Helsingin Sanomissa* muina periodeina julkaistujen juttujen määrät, ja runsaasti enemmän kuin minkään lehden juttumäärät missään periodissa (toiseksi sijoittuu *Kauppalehti* 41 eurokriisiin liittyvällä jutulla neljännessä periodissa). Neljännessä periodista alkaen juttumäärät ovat kuitenkin kaikissa lehdissä hyvin tasaiset: *Helsingin Sanomissa* 20–35 juttua, *Kauppalehdessä* 30–40 juttua, *Kalevassa* 20–25 juttua ja *Ilta-Sanomissa* 10–15 juttua jokaisella otosjaksolla. Eurokriisistä tuli 2010-luvun alussa pikkuhiljaa kestävä mutta vakaa aihe suomalaisessa mediajulkisuudessa.

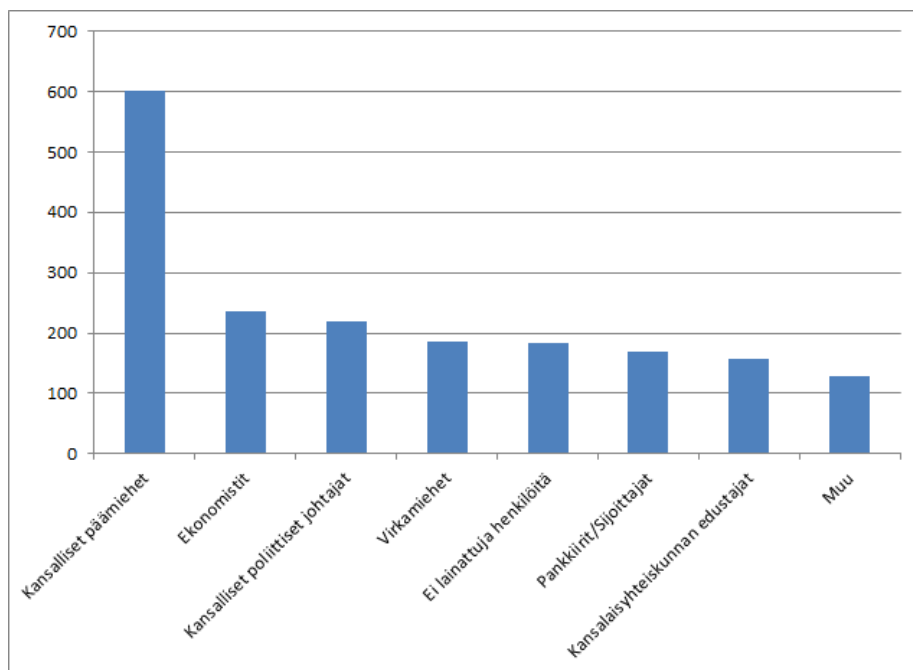
Kuvio 5.3 Juttumäärät eri periodeissa (N=971)

6. ELIITTIVETOISTA KRIISIJULKISUUTTA – EUROKRIISIN JULKISUUDEN LÄHTEET SUOMESSA

Aineistomme mukaan eurokriisin suomalaista mediajulkisuutta ovat hallinneet eurooppalaiset ja kotimaiset eliitit. Eurokriisin mediajulkisuudessa esiintyvät useimmiten poliitikot, ekonomistit ja virkamiehet. Lainatuimpia henkilölähteitä mediajulkisuudessa olivat kansalliset päämiehet, jollaisiksi katsotaan tässä paitsi Suomen myös muiden maiden pääministerit, muut ministerit sekä toimeenpanovallalliset presidentit. Myös ekonomisteilla näyttäisi aineistomme perusteella olevan vahva jalansija eurokriisin mediajulkisuudessa. Etenkin jos pankki- ja sijoitusalan muut edustajat lasketaan ekonomistien kanssa samaan kategoriaan, nousi ryhmä heti kansallisten päämiesten jälkeen toiseksi edustetuimmaksi eurokriisin mediajulkisuudessa. Kansalaisyhteiskunnan edustajat, kuten työmarkkina- tai kansalaisjärjestöjen edustajat, näyttäisivät sen sijaan jäävän selvään vähemmistöön eurokriisijulkisuudessa (ks. kuvio 6.1).

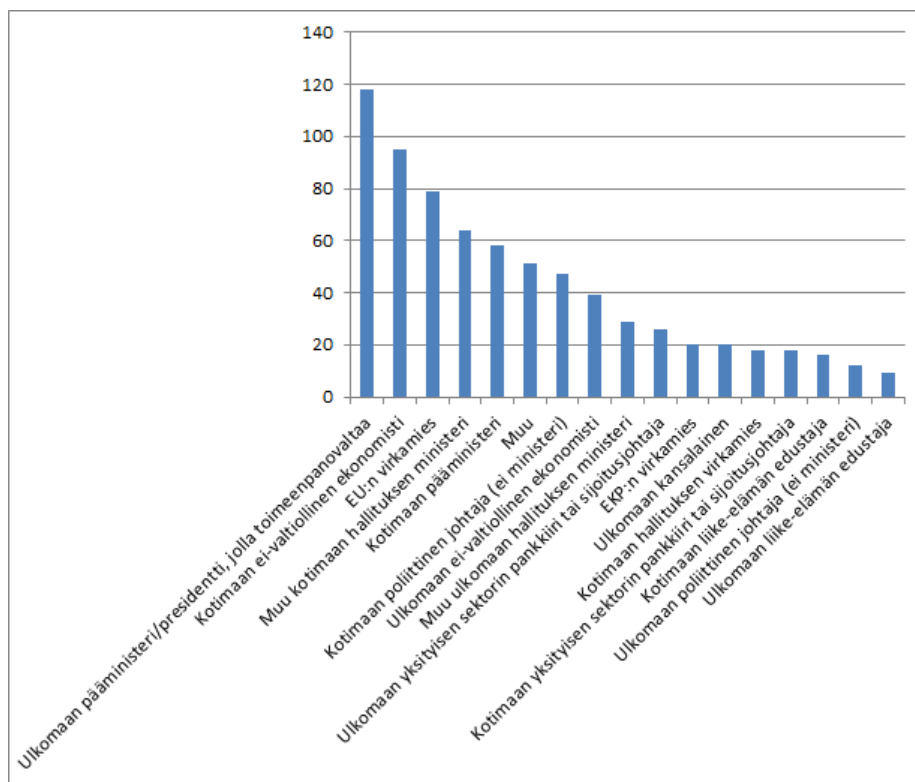
Kuvio 6.1 Lainattujen henkilölähteiden viiteryhmä suomalaisessa eurokriisijulkisuudessa (viisi ensimmäisenä lainattua lähdettä)

Kun katsotaan tarkemmin, minkälaisia lähteitä suosituimmissa viiteryhmissä on, havaitaan että useimmiten suomalaisessa eurokriisijulkisuudessa ensimmäisenä lähteenä ovat olleet ulkomaiset päämiehet (ks. kuvio 6.2). Kotimaiset ekonomistit – kuten tutkijat sekä järjestön, pankin tai sijoitusyhtiön ekonomistit – ovat aineiston perusteella toiseksi useimmin ensimmäisenä lainattu lähde. Kolmannelle sijalle nousevat Euroopan unionin virkamiehet, joiden jälkeen tulevat kotimaiset

ministerit. On muistettava, että tämän tutkimuksen aineisto kerättiin vuosilta 2010–2012. On mahdollista, että kansallisten poliitikkojen rooli on sen jälkeen kasvanut mediajulkisuudessa, kun Suomen talouden taantuma jatkui vuonna 2013.

Kuvio 6.2 Ensimmäisenä lainatun henkilölähteen tarkempi viiteryhmä (N=971)

Aineistomme perusteella kansalliset päämiehet esiintyvät ahkerasti monenlaisissa juttutyypeissä, niin uutisjutuissa kuin mielipiteissä ja kommentissa. Sen sijaan ekonomistit pääsevät ääneen erityisesti uutisanalysien ensimmäisenä lainattuna henkilölähteenä (ks. taulukko 6.1). Tämä on ymmärrettävää, koska uutisanalyseissa etsitään taustoittavaa ja selittävää tietoa kriisin tapahtumiin. Toisaalta kannattaa pitää mielessä, että uutisjutun ja uutisanalysin erottaminen toisistaan oli suomalaisen aineiston kohdalla hankalaa, joten tältä osin tulos ei ole täysin luotettava.

Taulukko 6.1. Ensimmäisenä lainatut henkilölähteet eri juttutyypeissä (N=971)

	Virkamiehet	Kansalliset päämiehet	Kansalliset poliittiset johtajat	Pankkiirit ja sijoittajat	Ekonomistit	Kansalaisyh-teiskunnan edustajat	Muu	Ei haastateltuja henkilöitä
Uutisjuttu	52	102	18	40	21	14	6	37
Uutisanalyysi	32	77	19	24	74	13	13	35
Feature	3	8	0	2	3	18	6	3
Pääkirjoitus	8	30	7	11	2	3	6	59
Mielipide/ Kommentti	3	38	4	4	12	8	13	46
Haastattelu	7	16	20	10	24	8	6	0
Muu	0	0	0	0	2	0	1	3
Yhteensä	105	271	68	91	138	61	51	183

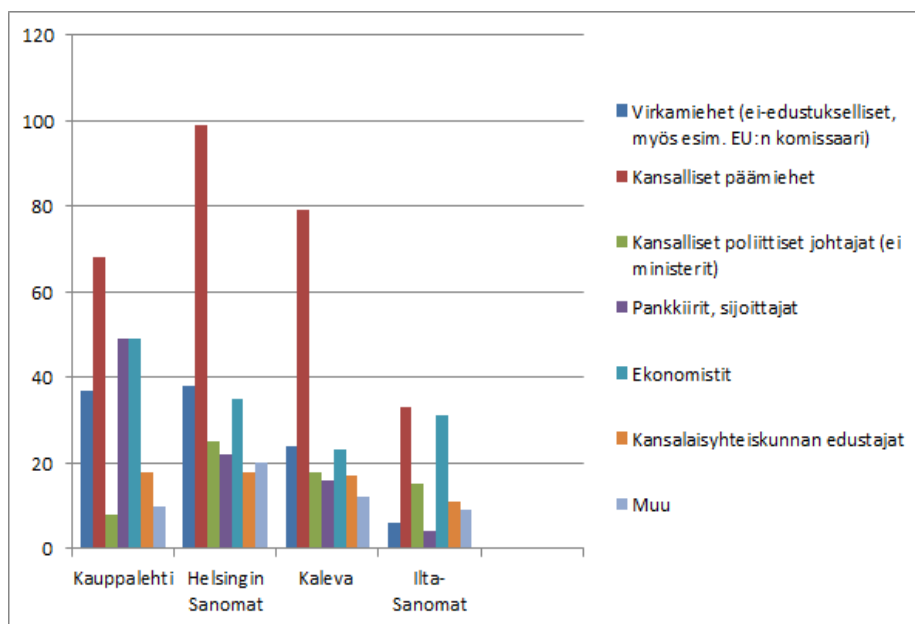
Eurokriisin mediajulkisuuden eliittilähtöisyyttä selittää varmasti osittain tapa, jolla aineisto on kerätty. Tutkimusaineisto on kerätty pääosin poliittisten tapahtumien, kuten huippukokousten tai avunpyyntöjen, yhteydestä. Näin ollen on luontevaa, että tämänkaltaisten tapahtumien rutinoituneiden uutislähteiden eli poliitikkojen ja virkamiesten näkemykset ovat korostuneet mediajulkisuudessa.

Tuloksemme tuntuisivat yhtä kaikki tukevan aiempaa EU- ja eurojulkisuudesta tehtyä tutkimusta. Tuomo Mörä (1999) on tutkinut, millaista oli suomalainen EU-journalismi Suomen EU-kansanäänestyksen alla. Mörän mukaan yhteiskunnallisten eliittien jakama myönteinen EU-kanta esiintyi mediajulkisuudessa legitiimimpänä ja rationaalisempana vaihtoehtona kuin kielteinen kanta EU-jäsenyyteen (emt.). Vastaava eliittivetoinen julkisuus on ollut yleistä muissakin suomalaista valtavirran julkisuutta 2000-luvulla hallinneissa aiheissa, kuten globalisaatiokeskusteluissa (esim. Lounasmeri 2010, Ylä-Anttila 2010). Suomalaisessa valtavirran uutisjulkisuudessa

ylipäättään poliittinen ja taloudellinen eliitti on hallitsevasti esillä (esim. Suikkanen ym. 2012).

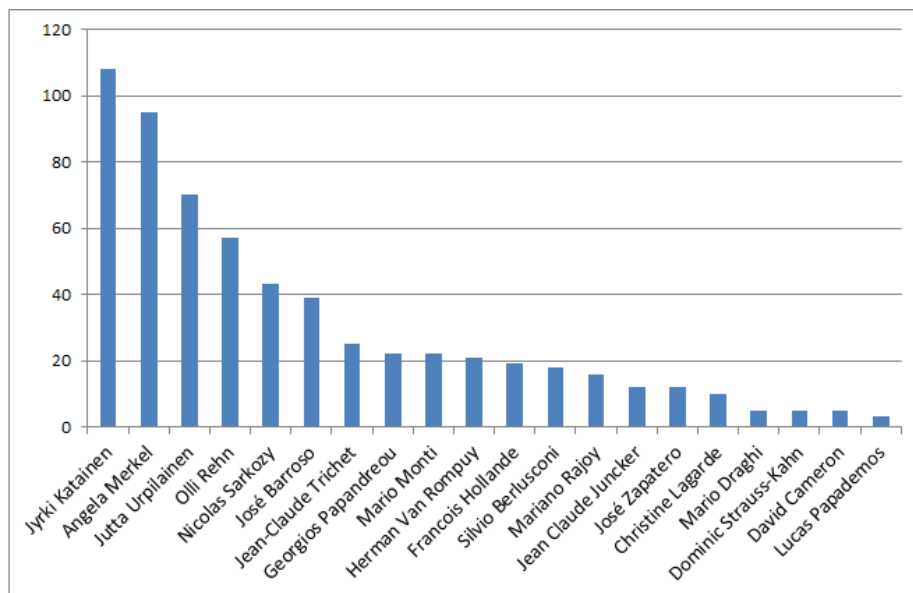
Kansalliset päämiehet olivat aineistomme mukaan merkittävimpiä eurokriisilähteitä kaikissa tutkituissa lehdissä. Pankkiirien ja sijoittajien sekä ekonomistien ääni korostui luonnollisesti aineiston ainoassa talouslehdessä *Kauppalehdessä*. Virkamiesten ääni näyttäisi puolestaan jäävän varsin vähäiseksi *Ilta-Sanomissa*, jossa ekonomistit olivat lähteinä miltei yhtä yleisiä kuin kansalliset päämiehet (ks. kuvio 6.3).

Kuvio 6.3 Ensimmäisen lainatun henkilölähteen viiteryhmä lehdittäin

Yksittäisistä henkilöistä tutkimusajanjakson aikana sekä valtiovarainministerinä että pääministerinä toiminut Jyrki Katainen (KOK) oli suomalaisen eurokriisijulkisuuden näkyvin hahmo. Kun jokaisesta jutusta otettiin huomioon viisi ensimmäistä lainattua lähdettä, pääsi Katainen ääneen 108 jutussa. Saksan liittokansleri Angela Merkel ylsi toiselle ja Suomen valtiovarainministeri Jutta Urpilainen (SDP) kolmannelle sijalle. On huomattava, että Urpilainen oli tutkimusajanjakson aikana myös oppositiossa, kun taas Katainen työskenteli hallituksessa koko aineistojakson ajan. Urpilaisesta tuli valtiovarainministeri vasta 22.6.2011 perustetussa hallituksessa. Myös Euroopan unionin taluskomissaari Olli Rehn, Ranskan presidentti Nicolas Sarkozy ja EU:n komission puheenjohtaja José Barrosoa lainattiin jutuissa kohtuullisen taajaan.

Kuvio 6.4 Poliitikot ja virkamiehet lähteinä suomalaisessa eurokriisijulkisuudessa (viisi ensimmäisenä lainattua lähdettä)

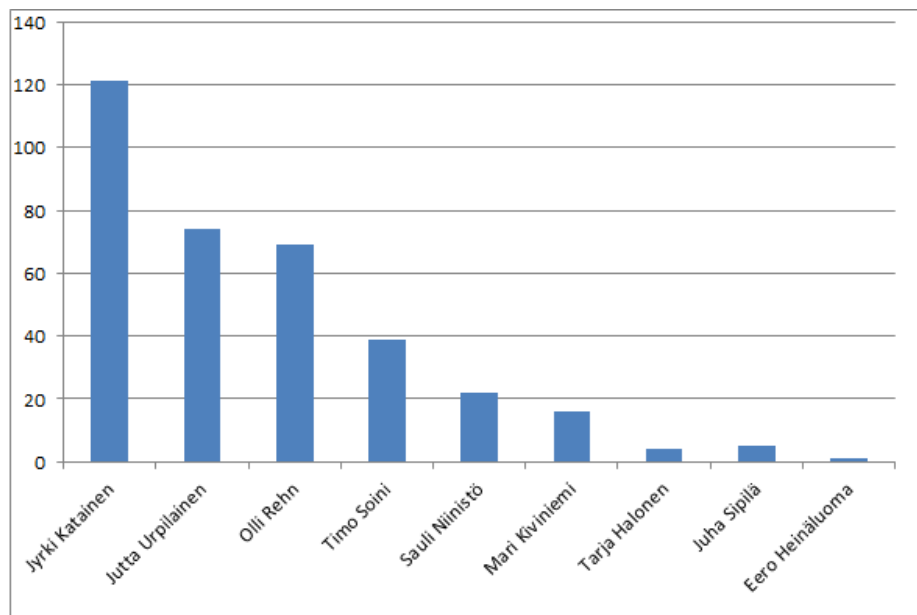

Aineistommeperusteella Katainen oli myös useimmin eurokriisin mediajulkisuudessa esiintyvä suomalainen. Kun otetaan huomioon kolme kussakin jutussa mainittua merkittävää suomalaista, Katainen nousee ykköseksi. Jutta Urpilainen on toisena, perässään komissaari Olli Rehn (ks. kuvio 6.5).

Jyrki Kataisen asema lähteenä näyttäisi korostuvan erityisesti *Helsingin Sanomissa*, *Kalevassa* ja *Ilta-Sanomissa*, kun taas talouskomissaari Olli Rehn sai eniten mainintoja *Kauppalehdessä*. Porvarihallituksessa pääministerinä aineiston alkuvaiheessa vuosina 2010–2011 toiminut Mari Kiviniemi (KESK) näyttäisi keränneen eniten huomiota *Kalevassa*. Timo Soini (PS) esiintyi puolestaan *Ilta-Sanomissa* enemmän kuin muissa tutkituissa sanomalehdissä (ks. taulukko 6.2).

Tulokset tukevat lehtien oletettuja painotuksia. Valtionvarainministerinä ja pääministerinä toiminut Katainen saa paljon näkyvyyttä päivälehdissä ja myös valtakunnallisessa iltapäivälehdessä, minkä todistavat myös suomalaisen median uutisseurantatutkimukset (esim. Suikkanen ym. 2012). Maakuntalehti *Kaleva* käyttää puolestaan keskustalaista ministeriä muita lehtiä useammin lähteenään, ja iltapäivälehti antaa tilaa Perussuomalaisten puheenjohtajalle Timo Soinille. Kansainvälisissä selvityksissä tabloidilehdistö on perinteisesti nostanut esiin ”kansan” ääntä ja haastanut niin sanotun eliittilähtöisen laatu-lehdistön (ks. Sparks & Tulloch 2000, Fiske 1992). Talouskomissaari Olli Rehnille talouslehti on vastaavasti luontevin foorumi, vaikka häntä lainataan usein myös päivälehdissä – muttei *Ilta-Sanomissa*.

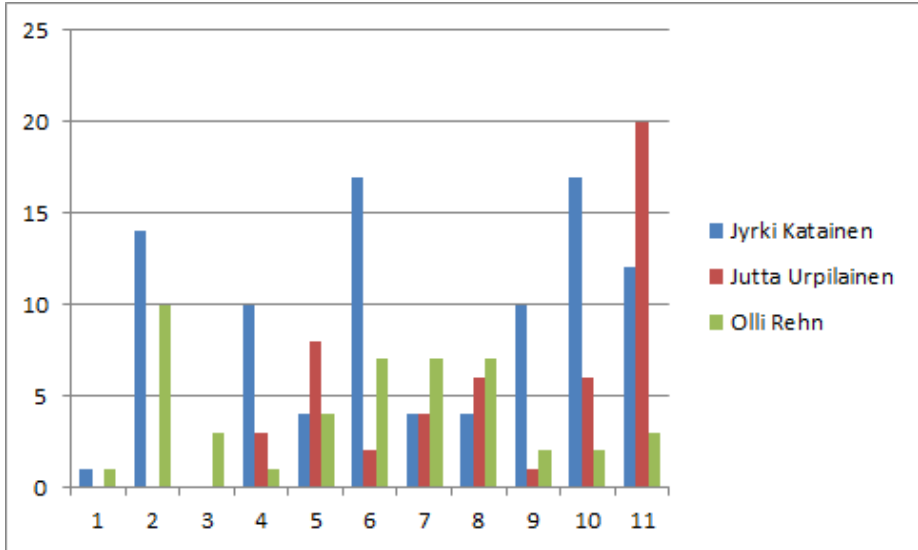
Kuvio 6.5 Suomalaiset nimeltä mainittuina eurokriisijulkisuudessa (kolme merkittävintä)

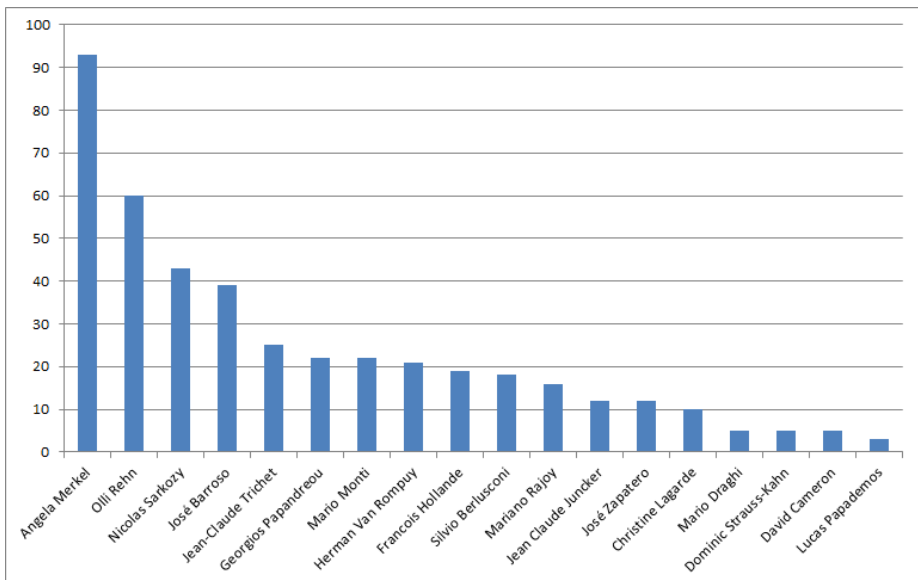
Taulukko 6.2 Ensimmäisenä mainitut suomalaiset lehdittäin

	Kauppalehti	Helsingin Sanomat	Kaleva	Iltta-Sanomat	Yhteensä
Jyrki Katainen	11	31	33	18	93
Jutta Urpilainen	12	9	21	8	50
Olli Rehn	17	15	13	2	47
Timo Soini	1	3	2	9	15
Sauli Niinistö	3	5	2	2	12
Mari Kiviniemi	0	1	6	0	7
Tarja Haonen	0	0	0	0	0
Erkki Liikanen	1	1	2	0	4
Juha Sipilä	0	1	1	0	2
Eero Heinäluoma	1	0	0	0	1

Jutta Urpilainen ei esiinny ensimmäisenä suomalaisena kriisin mediajulkisuudessa kertaakaan ennen kuin SDP nousi jälleen hallitukseen kesällä 2011. Varsinaisesti Urpilaista alettiin siteerata vuonna 2012, kun hän oli valtionvarainministerinä neuvottelemassa muun muassa Kreikan hätälainoituksen Suomen vakuuksista. Tämän keskustelun myötä hänestä tuli eurokriisiä käsitelleissä jutuissa eniten lainattu suomalainen otosjakson lopussa. Sen sijaan Jyrki Kataisen nimi ponnahtaa esiin eurokriisiä käsitelleissä jutuissa säännöllisesti, mutta erityisesti hän pääsee ääneen silloin, kun otosjakson aiheena on ollut huippukokous tai muu vastaava tapahtuma, jossa hän edusti Suomea. Talouskomissaari Olli Rehn jää Kataisesta ja Urpilaisesta siteerauksien määrässä, mutta hän esiintyi tasaisimmin juttujen lähteenä pitkin kriisiä (ks. kuvio 6.6).

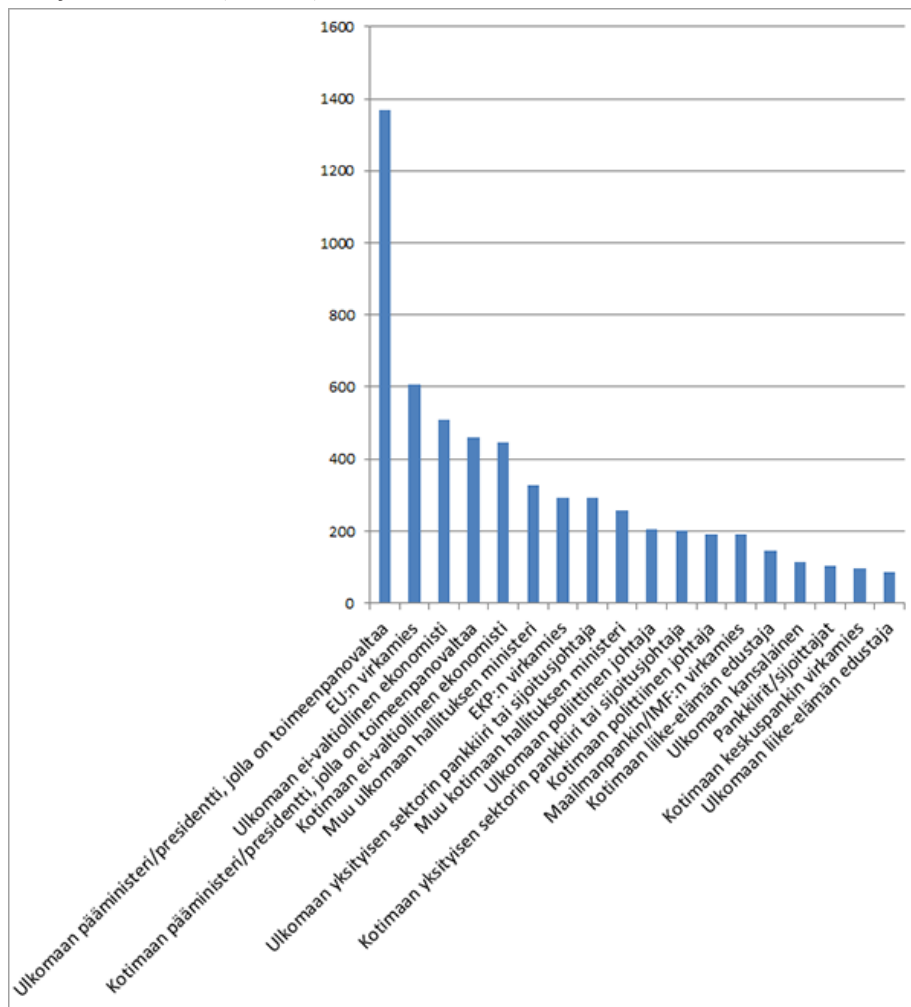
Kuvio 6.6 Kolme useimmiten mainittua suomalaista periodeittain

Jos laskuista jätetään pois Katainen ja Urpilainen, kuten kansainvälisen vertailun luokittelurungossa, nousee Saksan liittokansleri Angela Merkel suomalaisen eurokriisijulkisuuden lainatuimmaksi henkilölähteeksi. Komissaari Olli Rehn yltää toiselle sijalle ja Ranskan entinen presidentti Nicolas Sarkozy kolmanneksi. Sarkozy toimi toki presidentin virassa tutkimusjakson aikana. Kuviossa 6.7 on otettu huomioon viisi kussakin jutussa mainittua henkilölähdettä.

Kuvio 6.7 Eurooppalaiset päättäjät henkilölähteinä suomalaisessa mediajulkisuudessa (viisi ensimmäisenä lainattua)

Koko Euroopan laajuisen aineiston tarkastelu paljastaa samankaltaisia tuloksia kuin Suomen aineisto. Eliittien, kuten toimeenpanovallallisten presidenttien ja pääministerien sekä virkamiesten ja ekonomistien, asema eurooppalaisessa kriisijulkisuudessa on vahva (ks. kuvio 6.8).

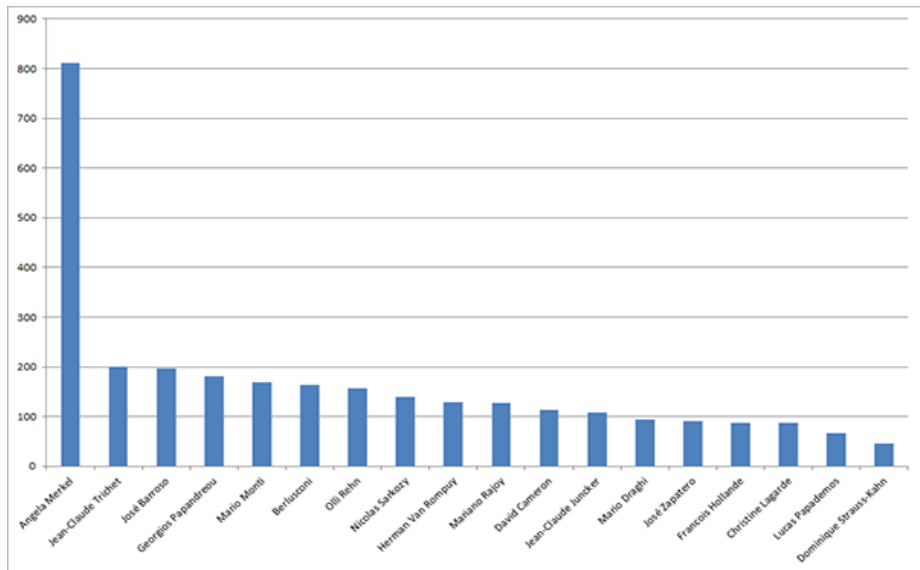
Kuvio 6.8 Lähteiden eri viiteryhmiä ensimmäisinä lähteinä eurooppalaisessa kriisijulkisuudessa. (N=7408)

Angela Merkelin asema eurokriisin mediajulkisuudessa on vahva kautta Euroopan. Merkel esiintyi ensimmäisenä lainattuna lähteenä kaikkien tutkimukseen osallistuneiden maiden eurokriisiä käsittelevissä jutuissa noin neljä kertaa useammin kuin Jean-Claude Trichet, joka työskenteli tutkimusjakson aikana Euroopan keskuspankin pääjohtajana (ks. kuvio 6.9). Kiinnostavasti Merkelin asema julkisuudessa vaikuttaa olevan erityisen vahva kriisiin ajautuneissa Espanjassa, Italiassa ja Kreikassa. Kreikan aineistossa Merkel esiintyi ensimmäisenä lainattuna henkilölähteenä 197 kertaa

(juttuja oli kaikkiaan 1358). Espanjassa Merkel oli ensimmäisenä lähteenä 154 kertaa (juttuja 1062). Italiassa Merkel pääsi ensimmäiseksi lähteeksi 118 kertaa, kun juttuja kaikkiaan oli 947. Ainoa tutkimuksessa mukana ollut maa, jossa Merkel ei esiintynyt useimmiten ensimmäisenä lainattuna lähteenä, on aineistomme perusteella Iso-Britannia. Brittilehdistössä Merkel joutui taipumaan suosiossa pääministeri David Cameronille.

Kuvio 6.9 Eurooppalaisia päättäjiä juttujen ensimmäisinä lähteinä kansainvälisessä aineistossa (N=4626)

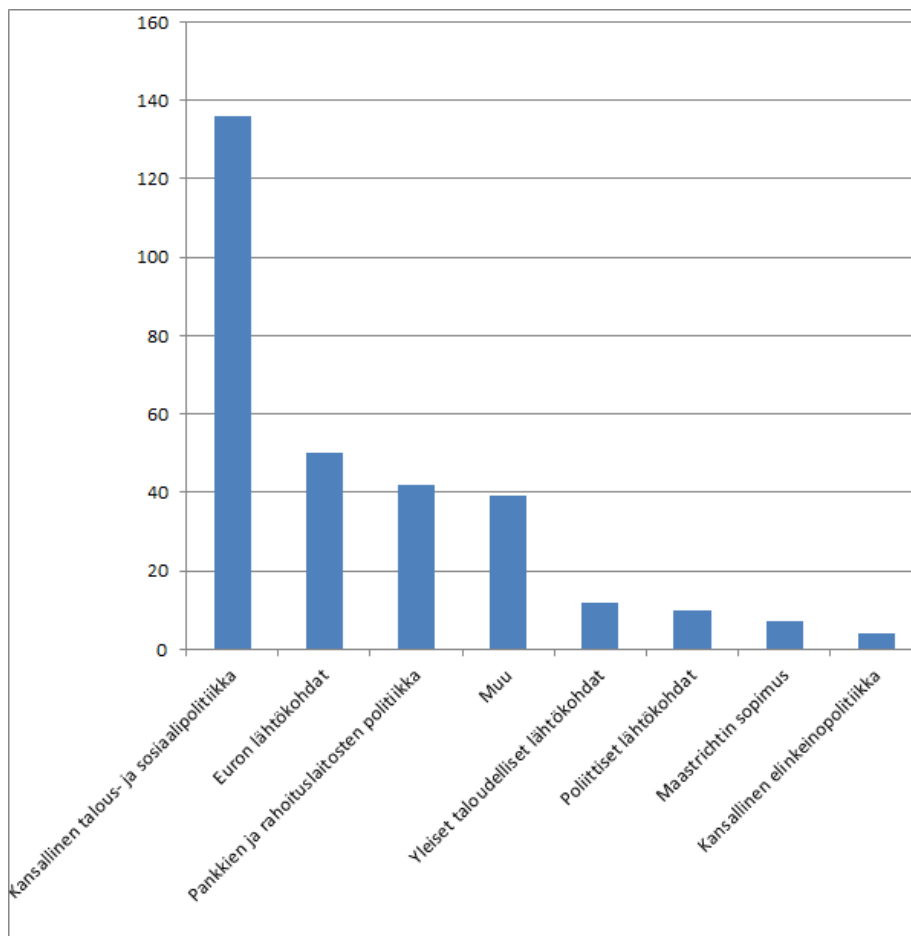

7. EUROKRIISIN SYYT JA KÄRSIJÄT JULKISUUDESSA

Tässä kohden on hyvin tärkeä huomata, että aineistomme jutuista peräti 671 oli sellaisia, joista ei ollut mahdollista luokitella selvää käsitystä tai esitystä eurokriisin syystä. Jos kategoria ”ei syytä” olisi otettu eurokriisin syitä kuvaaviin analyyseihin mukaan, muodostaisi se selvästi suurimman osuuden. Syitä kuvaavat muuttuja-arvot perustuvat siten ainoastaan 300 juttuun kaikista 971 jutusta. Analyysin luotettavuutta nakertaa tässä yhteydessä myös se, että koodaajien yhdenmukaisuusprosentti jäi tässä osiossa varsin alhaiseksi (0.61). Silloinkin, kun jutussa käsiteltiin eurokriisin syitä, käsittely ei ollut useinkaan kovin yksiselitteistä. Näin ollen seuraavat tulokset ovat vain suuntaa antavia, ja analyysin päätulos on se, että suomalaiset lehdet tai niiden lähteet eivät kovin herkästi lähteneet nimeämään syitä kriisille. Tämä on tietenkin siinä mielessä ymmärrettävää, että nykyiset taloudelliset kriisit ovat sen verran monimutkaisia, että niille on vaikea määrittää yksiselitteisiä syitä.

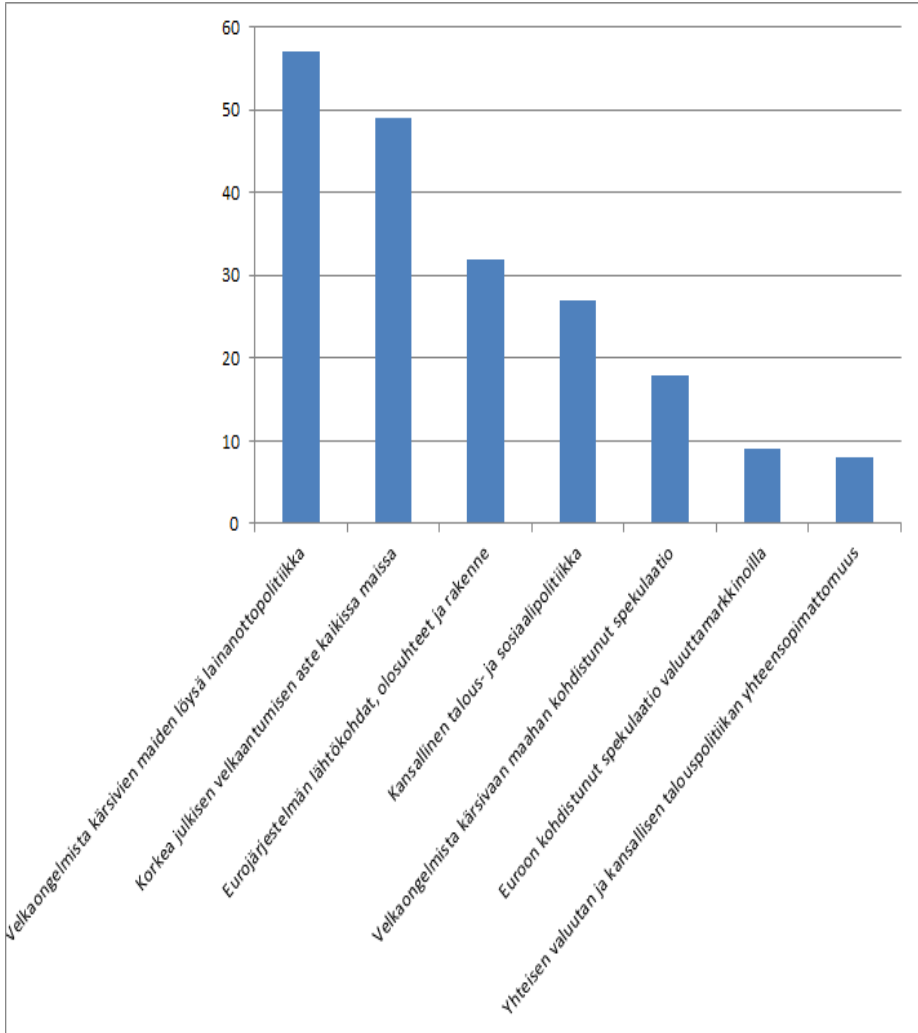
Yleisimmät mediajulkisuudessa esiintyvät eurokriisin syyt liittyivät aineistomme mukaan eurovaltioiden kansalliseen talous- ja sosiaalipolitiikkaan, kuten Euroopan maiden korkeaan julkisen velkaantumisen asteeseen ja kriisimaiden lainanottoon (ks. kuvio 7.1). Toiseksi yleisimmäksi selitykseksi mediajulkisuudessa nousi käsitys euron vääristä lähtökohdista. Tällöin kriisin selitystä haettiin muun muassa siitä, että euro on ollut ennen kaikkea poliittinen projekti, joka ei ole rakentunut toimivien taloudellisten lähtökohtien varaan. Pankkien ja muiden rahoituslaitosten käytös oli tutkimassamme media-aineistossa kolmanneksi yleisin syy eurokriisiin. Tällöin kriisin on katsottu juontuvan esimerkiksi velkaongelmaisiiin maihin kohdistuneesta spekulatiosta.

Kansallinen talous- ja sosiaalipolitiikka vaikuttaa esiintyvän yleisesti kriisin perisyynä kaikissa juttukategorioissa. Uutisjutuissa ja uutisanalyyseissa myös pankkien ja rahoituslaitosten toiminta mainittiin melko usein kriisin taustalla.

Kuvio 7.1 Eurokriisin perimmäinen aiheuttaja suomalaisessa mediassa (N=300)

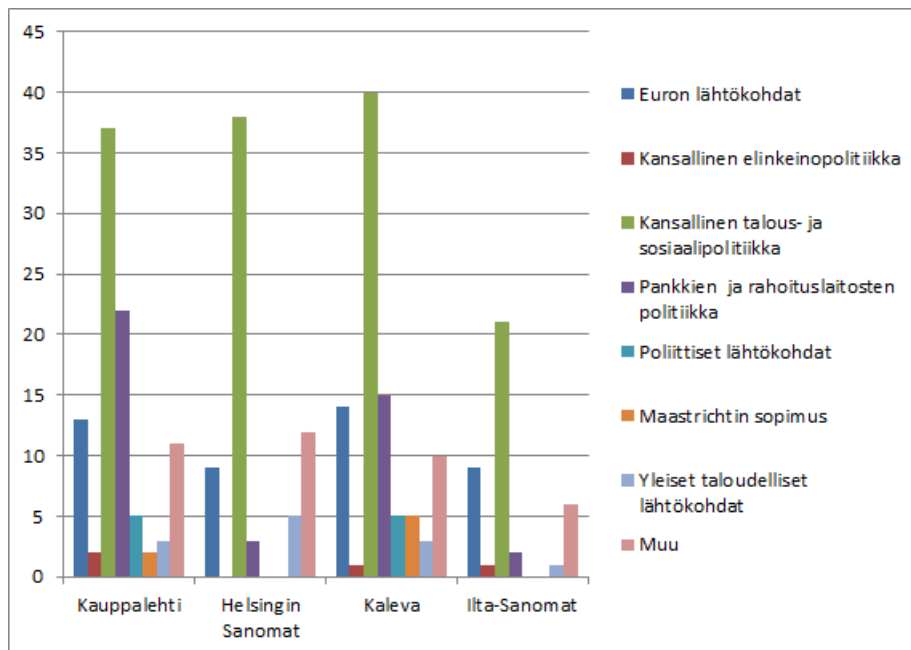
Kun katsotaan yksityiskohtaisemmin, minkälaiset näkemykset kriisin syistä nousivat esiin suomalaisessa eurokriisijulkisuudessa, kärjessä ovat selvästi velkaongelmaisten maiden lainanotto ja korkea julkisen velkaantumisen aste Euroopassa. Eurojärjestelmän lähtökohdat tulivat toiselle ja yleinen näkemys kehnosta kansallisesta talous- ja sosiaalipolitiikasta kolmannelle sijalle kriisin syynä (ks. kuvio 7.2). Eri juttutyypien välillä ei ollut merkittäviä eroja sen suhteen, mitkä seikat nähtiin eurokriisin perimmäisiksi syiksi. Ainoastaan syyttävän katseen kohdistaminen pankki- ja rahoituslaitoksiin oli suhteellisesti harvinaista kommentoivissa kirjoituksissa ja haastatteluissa, mikä on hieman yllättävää, koska näissä juttutyypeissä tavataan ottaa herkemmin kantaa kuin esimerkiksi uutisissa. Pankkisektori nähtiin kuitenkin kansallisen talous- ja sosiaalipolitiikan epäonnistumisen jälkeen kriisin toiseksi merkittävimmäksi syyksi myös uutisissa ja pääkirjoituksissa.

Kuvio 7.2 Eurokriisin aiheuttajat suomalaisen median mukaan tarkemmin (N=300)

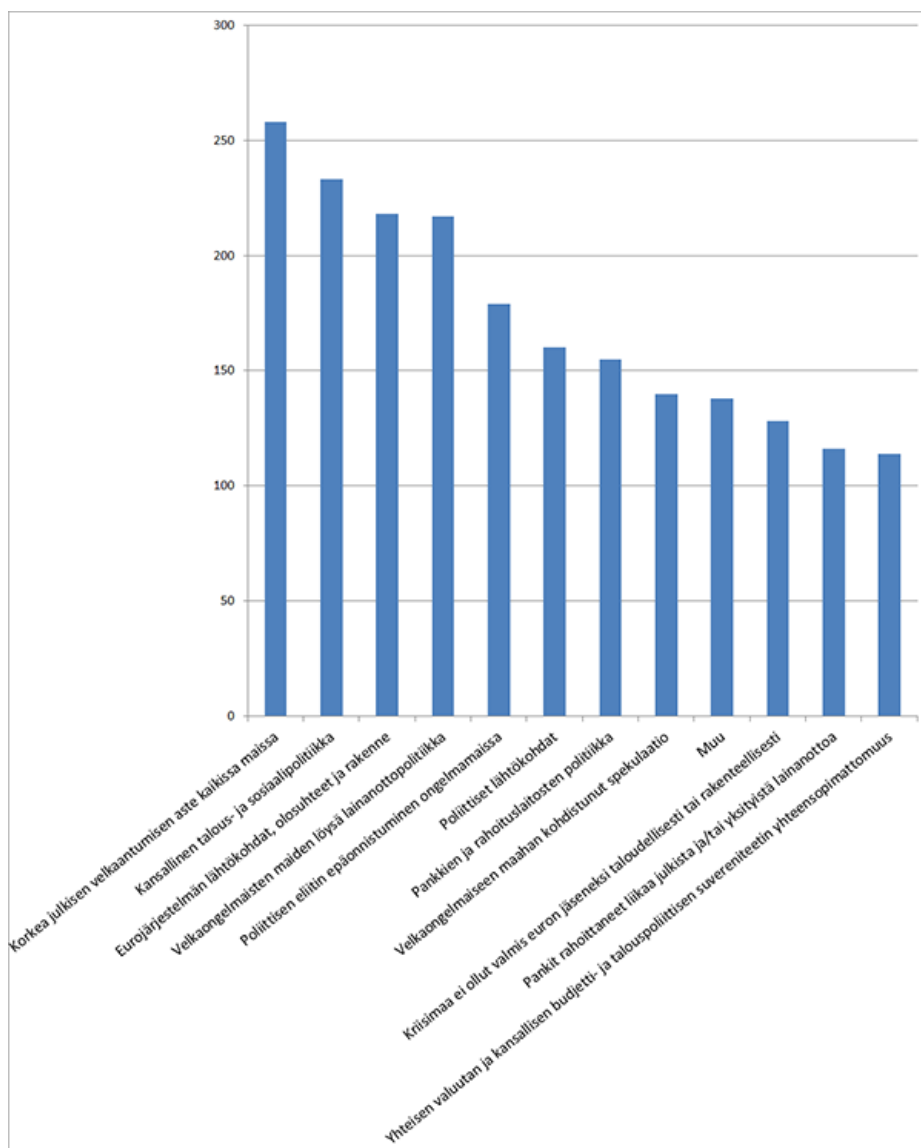
Eri lehtien välinen tarkastelu paljastaa eroja kriisin syiden esittämisessä. Tutkituista lehdistä *Kalevassa* eurokriisi esitettiin useimmiten kansallisen talous- ja sosiaalipolitiikan ongelmaksiksi. *Kauppalehdessä* esiintyi puolestaan jonkin verran näkemyksiä, joiden mukaan kriisistä voi syyttää pankkien ja muiden rahoitusinstituutioiden toimintaa. *Helsingin Sanomissa* ja *Ilta-Sanomissa* tällaiset näkemykset olivat harvinaisia. Vaikka tabloidilehdistö on perinteisesti liitetty ”kansan” näkökulman ja populistisen politiikan edustajaksi, suomalainen iltapäivälehdistö ei tämän tutkimuksen mukaan säilyttänyt eurokriisin syytä muita lehtiä enemmän kansallisen viitekehyksen ulkopuolelle eikä pankeille – pikemminkin päinvastoin siinä arvosteltiin pankkisektoria myös suhteellisesti harvemmin kuin talouslehdessä tai maakuntalehdessä. Toisaalta iltapäivälehdessä kriisistä syytettiin nimenomaan kotimaista poliittista eliittiä, joka on ollut kykenemätön hoitamaan kansakunnan asioita.

Kuvio 7.3 Eurokriisin perimmäinen aiheuttaja sanomalehdittäin

Kansainvälisessä tutkimusaineistossa suosituimmat kriisin syyt olivat samansuuntaisia kuin Suomen lehdistössä: korkea julkisen velkaantumisen aste, eurojärjestelmän lähtökohdat ja kriisimaiden löysä lainanottopolitiikka esitettiin yleisimmin kriisin perisyiksi (ks. kuvio 7.4). Suomen tuloksista poiketen myös poliittisen eliitin epäonnistuminen kriisimaissa nousi yleisesti esille kriisisyynä. Kiinnostavaa kyllä erityisen kriittisiä poliittisia eliittejä kohtaan aineiston perusteella oltiin kreikkalaisissa sanomalehdissä.

Kuvio 7.4 Eurokriisin perimmäinen aiheuttaja kansainvälisessä sanomalehtiaineistossa (N=3016)

Maiden välinen vertailu paljastaa kiinnostavia havaintoja kriisinäkemyksistä. Kreikkalaisissa sanomalehdissä kansallinen talous- ja sosiaalipolitiikka nousi selvästi yleisimmäksi kriisisyyksi (ks. taulukko 7.1). Saksalaisissa ja espanjalaisissa lehdissä kritisoitiin puolestaan poikkeuksellisen paljon pankkien ja rahoituslaitosten toimintaa – joskin korkea julkisen velkaantumisen aste ja kriisimaiden löysä lainanottopolitiikka olivat aineiston mukaan suosittuja kriisiselityksiä myös saksalaisissa sanomalehdissä. Saksalaisten ja espanjalaisten sanomalehtien kriittisyyttä pankkeja kohtaan selittänee ainakin maiden pankkien oma tilanne: saksalaispankeilla on paljon Kreikka-

saatavia, ja Espanjassa pankit ovat osallistuneet yksityisen sektorin kiinteistökuplan aiheuttamiseen. Huomionarvoista on se, että tulokset eivät näyttäisi tukevan olettamuksia, joiden mukaan kriisimaat syyttäisivät kriisistä ulkopuolisia tekijöitä, pikemminkin päinvastoin. Esimerkiksi Kreikassa syyttävä sormi on lehdissä osoitettu ennen muuta kotimaan poliittisten päättäjien epäonnistumiseen.

Taulukko 7.1 Viisi eniten mainintoja saanutta kriisin syytä saksalaisessa, espanjalaisessa ja kreikkalaisessa mediassa

Saksa (N=408)	Espanja (N=426)	Kreikka (N=639)
Pankkien ja rahoituslaitosten politiikka (47 mainintaa)	Poliittiset lähtökohdat (85)	Kansallinen talous- ja sosiaalipolitiikka (104)
Velkaongelmaisten maiden löysä lainanottopolitiikka (42)	Pankkien ja rahoituslaitosten politiikka (71)	Poliittisen eliitin epäonnistuminen ongelmamaissa (79)
Korkea julkisen velkaantumisen aste kaikissa maissa (42)	Eurojärjestelmän lähtökohdat, olosuhteet ja rakenne (65)	Korkea julkisen velkaantumisen aste kaikissa maissa (55)
Kansallinen talous- ja sosiaalipolitiikka (41)	Kansallinen elinkeinopolitiikka ja sen kehitys (44)	Yleiset taloudelliset lähtökohdat (46)
Velkaongelmaisten maiden kyvyttömyys luoda kilpailukykyisiä teollisuudenaloja (24)	Kansallinen talous- ja sosiaalipolitiikka (39)	Eurojärjestelmän lähtökohdat olosuhteet ja rakenne (40) Lama (40)

Kun aineistosta selvitettiin, esitetäänkö lehdissä jotkut tahot tai maat eurokriisin hyötyjiksi, luokituksia tuli niin vähän, että niillä ei ole tilastollista merkitystä. Suomalaisissa lehdissä ei siten juurikaan nähty, että joku hyötyisi eurokriisistä. Sen sijaan eurokriisin kärsijöitä tai uhreja käsiteltiin lehdissä huomattavasti useammin, sillä aihe oli esillä 637 jutussa kaikista 971 jutusta.

Aineistomme perusteella suomalaisessa mediajulkisuudessa eurokriisin pääasiallisina kärsijöinä pidettiin kaikkia EU-maita ja erillisiä maaryhmiä. Suurimmaksi kärsijäksi mediajulkisuudessa nousivat EU-maat yleisesti. Ne esiintyivät eurokriisin pääasiallisena kärsijänä 171 jutussa. Maaryhmistä Etelä-Euroopan maat mainittiin erikseen vajaassa 60 jutussa kriisin kärsijöinä, kun taas Pohjois-Euroopan maat olivat kriisin uhreja vain seitsemässä lehtijutussa (ks. taulukko 7.2).

Yksittäisistä maista Kreikka mainittiin kriisin suurimmaksi kärsijäksi 102 jutussa. Suomi sijoittui listalla toiseksi 40 maininnalla. Kreikan talouden romahtamisen ajankohtaisuus selittää painotusta otosjaksolla. Esimerkiksi Portugali mainittiin vain kerran kriisin ensisijaisena kärsijänä, vaikka sen talous on myös ollut kriisin aikana romahduksissa ja maa pyysi myös apupakettia vuonna 2011. Suomea taas käsitellään luonnollisesti paljon suomalaisessa mediassa.

Taulukko 7.2 Eurokriisin ensisijaiset kärsijät suomalaisessa lehdistössä

EU-maat yleensä	171
Kreikka	102
Etelä-Euroopan maat ryhmänä	57
Suomi	40

Myös kansainvälisessä aineistossa eurokriisin pääasiallisiksi kärsijöiksi nousivat EU-maat ja erilliset maaryhmät (ks. taulukko 7.3). Kun huomioon otetaan kaikki tutkitut maat, yksittäisistä maista tai maaryhmistä eniten mainintoja saa kansainvälisessä aineistossa Kreikka. Toiseksi eniten mainintoja kerää näkemys, jonka mukaan kriisistä kärsivät eniten EU-maat yleisesti. Kolmanneksi yleisimmäksi nousee näkemys eteläisen Euroopan maista kriisin suurimpina kärsijöinä.

Maita, jotka eivät saa ainuttakaan mainintaa eurokriisin kärsijöinä Suomen aineistossa, ovat muun muassa Tanska, Latvia, Liettua, Hollanti, Puola, Slovenia ja Malta. Portugalikin kerää tutkimusperiodeilta vain yhden maininnan Suomen-aineistossa. Ranska mainitaan vain kolme kertaa eurokriisin ensisijaisena uhrina. Monien maiden kohdalla vähäisiä tai olemattomia mainintoja selittänee se, että kustakin jutusta on koodattu vain yksi ensisijainen kärsijätaho, jos sellainen on jutussa mahdollista luokitella. Samassa jutussa on siten mahdollisesti mainittu muitakin maita, mutta niitä ei ole otettu mukaan luokitteluun.

Kansalliset painotukset näkyvät siinä, mitkä yksittäiset maat esitetään eurokriisin suurimmiksi kärsijöiksi kansallisissa medioissa. Saksalaisessa lehdistössä eniten mainintoja keräsi näkemys, jonka mukaan Saksa on kriisin pääasiallinen kärsijä. Samat havainnot pätevät Espanjaan, Kreikkaan ja Italiaan. Lehdistö painottaa siten kansallista näkökulmaa ja katsoo tässä asiassa eniten omaan napaan, mikä on siinä mielessä ymmärrettävää, että lehdet on suunnattu kansalliselle yleisölle. Euroalueen ulkopuolisen Ison-Britannian lehdistössä EU-maat yhdessä ovat se ryhmä, joka esitettiin useimmin kriisin pääasialliseksi kärsijäksi, kun Iso-Britannia itse ylsi listalla vasta viidenneksi. Tämäkin näkemys tukee Ison-Britannian asemoitumista euroon ja maan kansalaisten laajaa eurovaluutan ja jopa unionin vastustusta. Vaikka Ison-Britannian lehdistö ei korostanut omaa maata kriisin kärsijänä, lehdistön näkökulma asiaan oli varsin ”kansallinen”.

Taulukko 7.3 Viisi eniten mainintoja saanutta maata tai aluetta eurokriisin kärsijänä Saksan, Kreikan, Espanjan, Italian ja Iso-Britannian mediassa

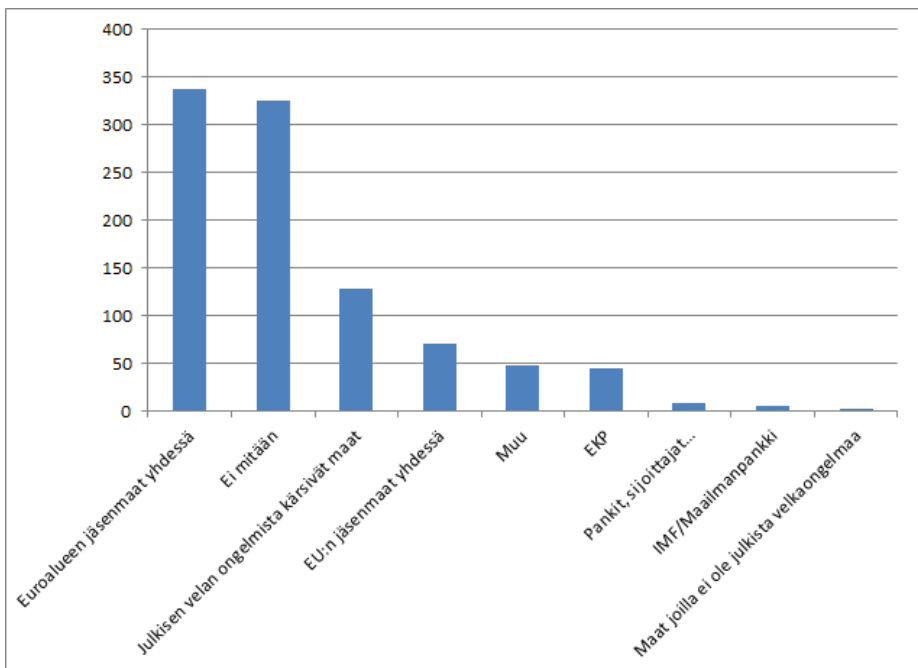
Saksa (N=660)	Kreikka (N=964)	Espanja (N=509)	Italia (N=649)	Iso-Britannia (N=767)
Saksa (110 mainintaa)	Kreikka (537)	Espanja (142)	Italia (175)	EU-maat yleisesti (257)
EU-maat yleisesti (107)	Eteläiset maat (197)	Eteläiset maat (118)	Kreikka (145)	Kreikka (122)
Eteläiset maat (91)	EU-maat yleisesti (164)	Kreikka (103)	EU-maat yleisesti (126)	Eteläiset maat (104)
Kreikka (90)	Italia (23)	EU-maat yleisesti (102)	Eteläiset maat (97)	Italia (59)
Italia (27)	Espanja (13)	Italia (10)	Espanja (35)	Iso-Britannia (58)

8. EUROKRIISIN RATKAISUT JULKISUUDESSA

Eurokriisin ratkaisun vastuutahoja mainittiin noin 645 jutussa eli huomattavasti useammin kuin kriisin aiheuttajia. Kuitenkin 326 jutusta vastuullisia ei ollut mahdollista luokitella. Tämän kysymyksen osalta aineiston koodaajilla oli vaikeuksia luokitella vastuutahoksi joko euroalueen maat yhdessä tai Euroopan unioni, koska kriisijulkisuudessa ei näitä kahta aina eroteltu kovin tarkasti. Esimerkiksi suomalaisessa mediajulkisuudessa Euroopan unioni saattaa viitata melko epämääräisesti siihen eurooppalaiseen yhteyteen, jossa Suomi on mukana, eikä aina välttämättä konkreettiseen valtioliittoon tai sen instituutioihin.

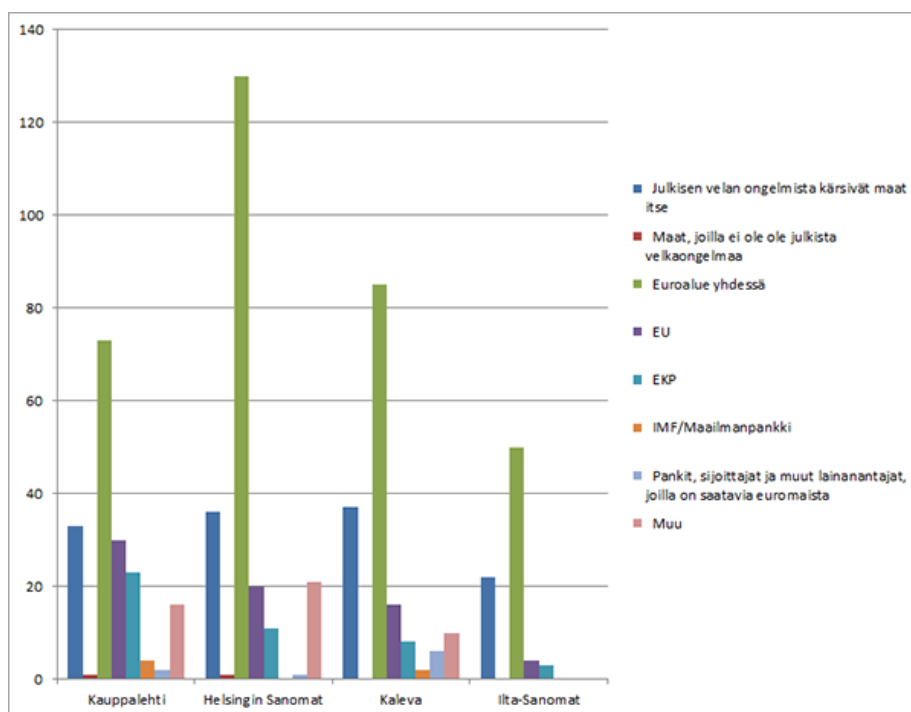
Joka tapauksessa ehdottomasti useimmiten vastuutahona kriisin ratkaisussa esiintyivät kaikki euroalueen maat ryhmänä (ks. kuvio 8.1). Tulos on linjassa sen kanssa, että korkea julkisen velkaantumisen aste kaikissa jäsenmaissa nähtiin usein eurokriisin aiheuttajaksi. Mikäli mukaan lasketaan jutut, joissa Euroopan unionia pidettiin ratkaisun pääasiallisena vastuutahona, yli 400 juttua piti kriisin ratkaisua Euroopan yhteisenä asiana. Selitysmalli, jonka mukaan eurokriisi tulisi ratkaista yksinomaan kriisimaissa, jäi siten selvästi kakkoseksi. Kriisimaiden omaa vastuuta korostettiin kuitenkin 128 jutussa, mikä on viidesosa kaikista niistä jutuista, joista vastuutaho oli mahdollista luokitella. Silmiinpistävää tuloksissa on se, että Euroopan keskuspankkia EKP:ta pidettiin vain harvoin kriisin ratkaisun pääasiallisena vastuutahona.

Kuvio 8.1 Eurokriisin ratkaisun pääasiallinen ratkaisutaho mediajulkisuudessa (N=971)

Käsitys, jonka mukaan kriisi tulisi ratkaista ensisijaisesti euroalueen yhteisvoimin, oli yleisin kaikissa lehdissä. *Kalevassa* ja *Ilta-Sanomissa* näyttäisi kuitenkin korostuvan muita useammin näkemys, jonka mukaan vastuu kriisin ratkaisusta on pääasiassa julkisen velan ongelmista kärsivien maiden omilla harteilla. *Kalevassa* näkemys sai jopa absoluuttisesti enemmän kannatusta kuin *Helsingin Sanomissa*, vaikka juttujen kokonaismäärä oli *Kalevassa* lähes 100 pienempi (ks. kuvio 8.2). Maakuntalehdessä ja iltapäivälehdessä kriisiä sysättiin siten suhteellisesti enemmän ”muiden” kuin ”meidän” – suomalaisten, eurooppalaisten yhdessä – ratkaistavaksi, ja niissä heijastui myös euroalueen yhteisvastuun vähäisempi kannatus.

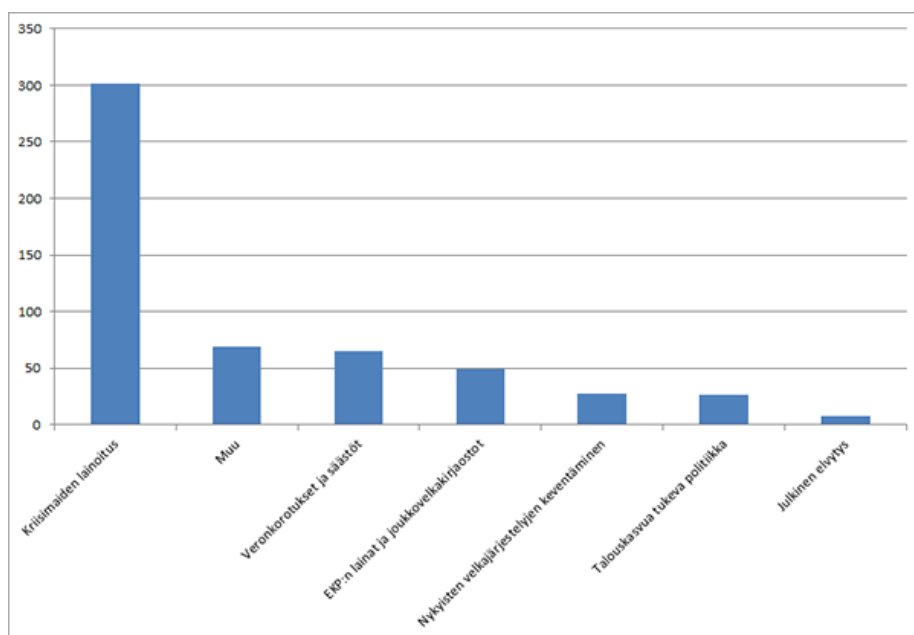
Kuvio 8.2 Eurokriisin pääasiallinen ratkaisutaho lehdittäin

Eurokriisin lyhyen aikavälin ratkaisuvaihtoehtoja tutkittaessa yleisimmäksi vaihtoehdoksi mediajulkisuudessa nousi kriisimaiden lainoitus (ks. kuvio 8.3). Toiseksi useimmin akuutin kriisin ratkaisuna esiintyi budjettialijäämien kaventaminen veronkorotuksilla ja julkisen talouden säästöillä. Myös EKP:n lainat ja joukkovelkakirjaostot esiintyivät aineistossa jonkin verran. Julkinen elvytys talouskasvun aikaansaamiseksi oli suomalaisessa mediajulkisuudessa tutkimusjaksomme aikana niukalti suosittu vaihtoehto, mikä selittyi osittain myös aineiston ajoituksella. Elvytyksestä on alettu puhua vartenotettavana vaihtoehtona suomalaisessa mediajulkisuudessa toden teolla vasta viimeisen otosjakson jälkeen vuonna 2013.

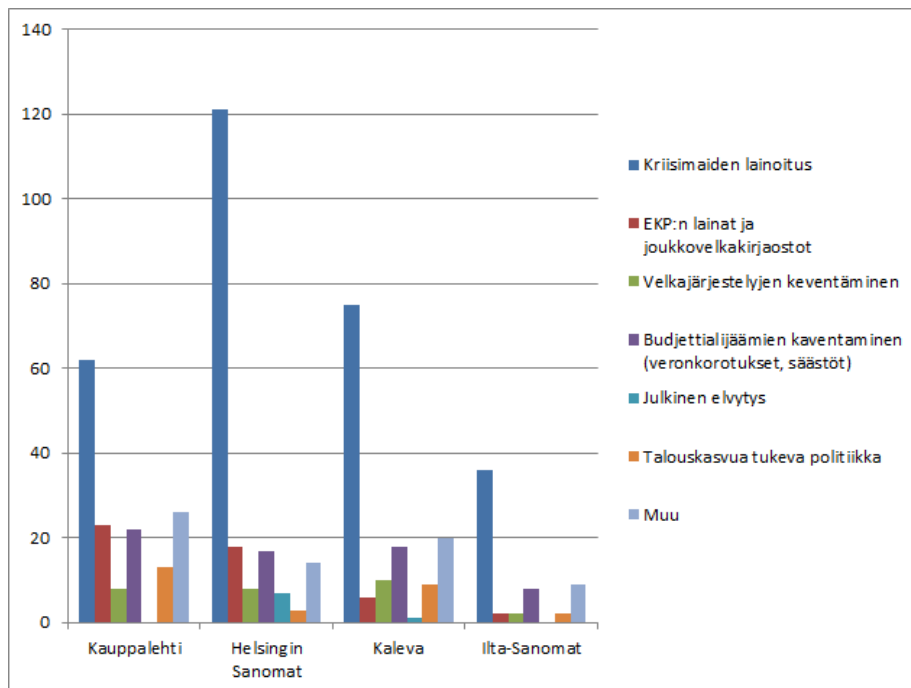
Näyttäisi siltä, että mediajulkisuuden näkemykset noudattelevat pitkälle johtavien kansallisten ja eurooppalaisten poliitikkojen ja virkamiesten näkemyksiä, jotka toistivat otosjakson aikana hätälainojen välttämättömyyttä ja kansallisten säästötoimien merkitystä. Sanottua selittää aiemmin mainittu tulos, jonka mukaan eurokriisin julkisuuden keskeiset lähteet ovat olleet kansallisia päämiehiä. Tosin ekonomistien merkitys lähteinä on myös ollut merkittävä, mutta aineistojakson aikana myös suurin osa ekonomisteista toisti eurokriisin ratkaisuksi samoja lääkkeitä kuin euromaiden poliittiset johtajat. Vasta nyttemmin erinäiset asiantuntijatahot ovat saaneet julkisuutta elvytysnäkemyksilleen, jotka ovat vuonna 2013 alkaneet yleistyä myös eurooppalaisten poliitikkojen puheissa.

Kuvio 8.3 Lyhyen aikavälin ratkaisut kriisiin suomalaisessa mediajulkisuudessa (N=550)

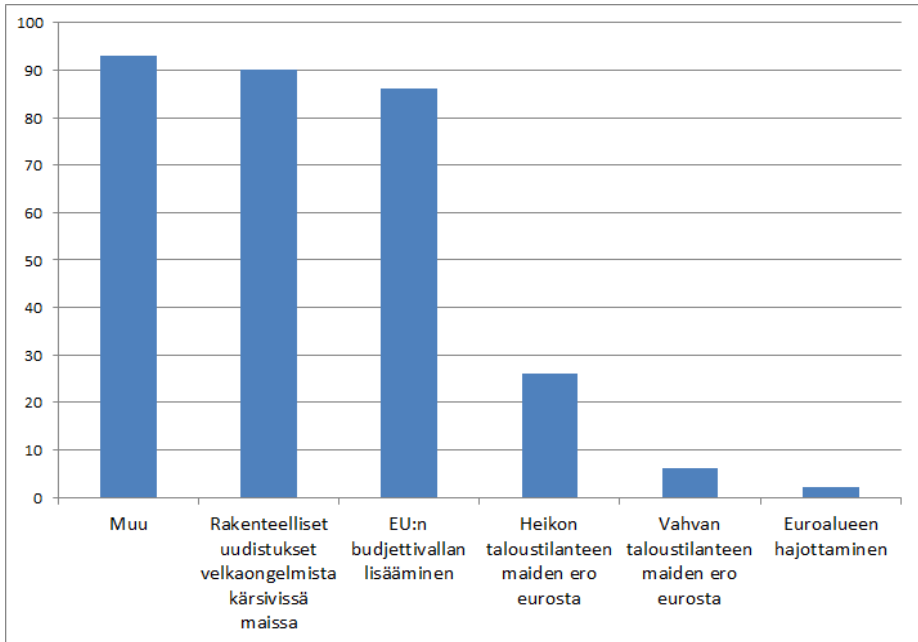
Kriisimaiden lainoittaminen lyhyen aikavälin kriisiratkaisuna esiintyi aineistomme perusteella yleisimpänä vaihtoehtona kaikissa neljässä tutkitussa lehdessä, joten johtavien poliitikkojen näkemykset saivat niissä kaikissa eniten palstatilaa. Kriisin ratkaisemiselle julkisen elvytyksen avulla ei sen sijaan löytynyt huomattavasti tilaa yhdessäkään lehdessä (ks. kuvio 8.4). Talouteen erikoistunut *Kauppalehti* käsitteli aineistomme perusteella ratkaisuvaihtoehtoja kaikkein monipuolisimmin. Tässäkin kohden on kuitenkin huomattava, että yli 400 tutkituista jutuista oli sellaisia, joista ei aineiston koodauksessa löydetty eurokriisin lyhyen aikavälin ratkaisuun liittyviä näkemyksiä.

Kuvio 8.4 Lyhyen aikavälin ratkaisu kriisiin lehdittäin

Pidemmän aikavälin kriisiratkaisuja tarkasteltaessa Suomen aineistosta erottui kaksi ratkaisumallia: Euroopan unionin budjettivallan kasvattaminen sekä niin sanottujen ”rakenteellisten uudistusten” toteuttaminen velkaongelmista kärsivissä maissa (ks. kuvio 8.5). Heikommassa taloustilanteessa olevien maiden eroaminen tai erottaminen euroalueesta kriisin ratkaisuna esiintyi aineistossamme niukalti. Euroalueen täysi purkaminen kriisin ratkaisuna keräsi vain joitain hajamainintoja. Kuitenkin kaikkiaan vain 303 jutussa kaikista 971 jutusta esitettiin pidemmän aikavälin ratkaisumalleja, joten suomalaiset lehdet eivät olleet kovin aktiivisia tuomaan niitä julkisuuteen.

Kuvio 8.5 Pidemmän aikavälin ratkaisut eurokriisiin suomalaisessa mediajulkisuudessa (N=303)

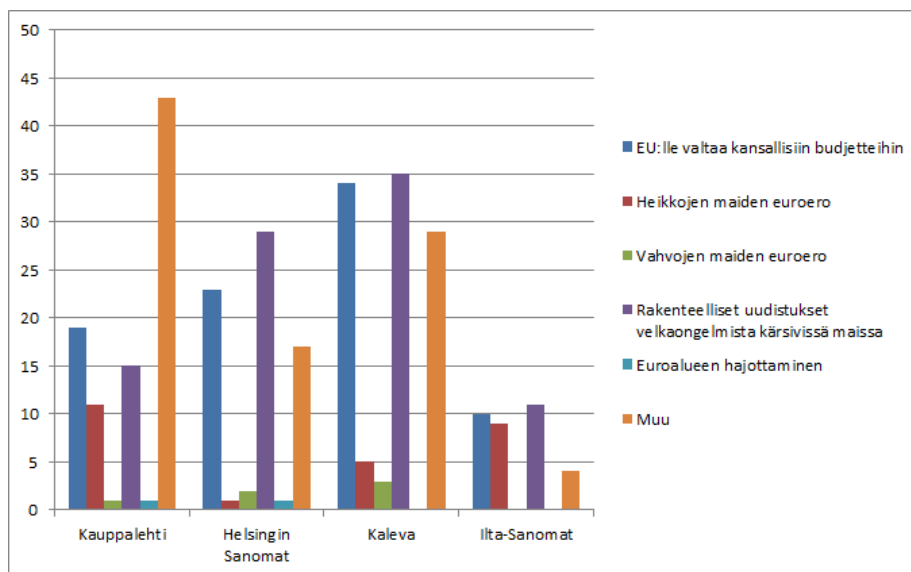
Rakenteellisten uudistusten ja Euroopan unionin budjettivallan kasvattamisen lisäksi – tai itse asiassa niitä useammin – lehdissä esitettiin ratkaisuvaihtoehtoja, joita ei löytynyt sellaisenaan tutkimuksen luokituksista. Suosituimpia tällaisia ratkaisuvaihtoehtoja olivat euroalueen yhteiset joukkovelkakirjat eli eurobondit, jotka saivat jutuissa 20 mainintaa. Niiden lisäksi pankkiunionin rakentaminen ja Euroopan keskuspankin roolin kasvattaminen keräsivät yhteensä 23 mainintaa.

Rakenteellisten uudistusten toteuttaminen velkaisissa maissa ja EU:n vallan lisääminen kansallisessa budjetinteossa nousivat esille kaikissa lehdissä. Aineistomme perusteella heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien maiden euroero esiintyi kriisiratkaisuna erityisen harvoin *Helsingin Sanomissa*. Sen sijaan *Ilta-Sanomissa* heikossa tilanteessa olevien maiden erottaminen eurosta nousi liki yhtä suosituksi ratkaisumalliksi kuin rakenteelliset uudistukset ja budjettivallan keskittäminen EU-tasolle. Iltapäivälehti oli siis myös tässä suhteessa eurokriittisin ja mukaili Suomen poliittisella kentällä eniten esimerkiksi Perussuomalaisten näkemyksiä. Myös *Kauppalehdessä* heikkojen maiden eroaminen yhteisvaluutasta sai tutkimusperiodin aikana jonkin verran kannatusta. Tätä voi selittää *Kauppalehden* rooli ennen kaikkea talouslehtenä. Talouslehdessä euroa ja siihen liittyvää kriisiä käsitellään pääosin taloudellisena ilmiönä, kun taas päivälehdissä korostuu euron luonne myös Euroopan poliittista integraatiota syventävänä hankkeena.

Kauppalehdessä merkittävimmäksi luokaksi nousivat kuitenkin sellaiset ratkaisuvaihtoehdot, joille ei löytynyt varsinaista luokkaa tutkimuksen luokittelurungosta (ks. kuvio 8.6). Kategorian vastaukset olivat varsin kirjavia ja vaihtelivat hyvin yleisen tason esityksistä – ”EU-yhteistyön tiivistäminen” – varsin yksityiskohtaisiin esityksiin

– ”ERVV:n rahoituksen kartuttaminen ulkomailta”. Aiemmin mainitut instrumentit, kuten eurobondit ja pankkiunioni, mainittiin *Kauppalehdessä* huomattavasti muita lehtiä useammin. *Kalevassa* puolestaan velkaongelmista kärsivien maiden kulukuuri ja rakenteelliset uudistukset esitettiin sekä absoluuttisesti että suhteellisesti merkittävimäksi pitkäaikaiseksi ratkaisuksi kriisiin.

Kuvio 8.6. Pidemmän aikavälin ratkaisut lehdittäin

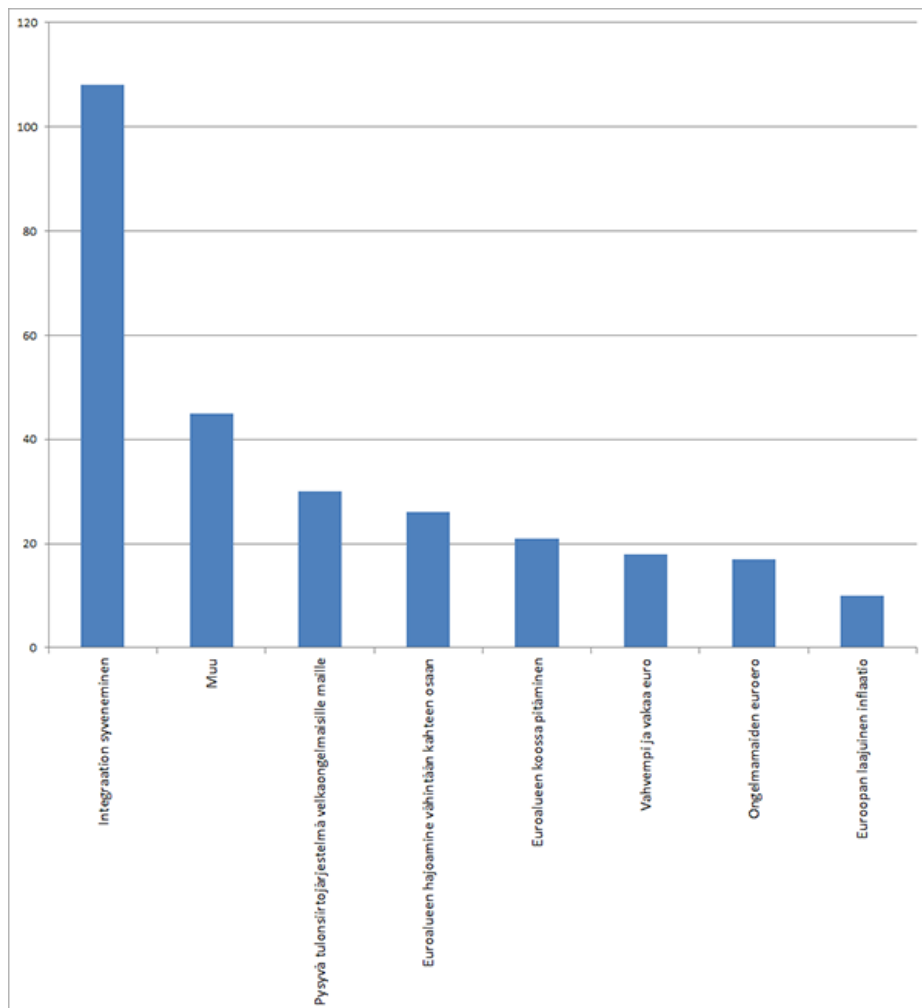

Tutkimusaineistomme periodikohtainen tarkastelu paljastaa, että EU-tason budjettivallan lisääminen ja rakenteellisten uudistusten teko olivat suosittuja ratkaisumalleja kautta tutkimusjakson. Rakenteelliset uudistukset saivat suosiota erityoten seitsemännessä periodissa, johon ajoittuivat Mario Montin teknokraattihallituksen muodostaminen Italiassa samoin kuin Ranskan yönkiritystoimenpiteet.

Kun tutkitaan sitä, mitkä olisivat eurokriisin ratkaisutoimenpiteiden seuraukset, yleisimmäksi näkemykseksi suomalaisessa mediajulkisuudessa nousi käsitys integraation syvenemisestä (ks. kuvio 8.7). Euroalueen hajoamista tai pirstaloitumista ei aineistomme perusteella pidetty siis suomalaisessa lehdistössä kovin todennäköisenä, ainakaan tämän tutkimusjakson puitteissa. Voi olla, että kriittiset näkemykset euroaluetta kohtaan ovat yleistyneet otosjakson jälkeen, kun kriisi on pitkittynyt.

Lehtivertailu kertoo, että vain *Ilta-Sanomissa* oli yleisin käsitys, jonka mukaan kriisinhoito tulee lopulta johtamaan euroalueen hajoamiseen eteläisen ja pohjoisen Euroopan välillä. Muuten lehtien välillä ei ole suuria eroja. Näin ollen iltapäivälehti toisti tässäkin suhteessa muihin lehtiin verrattuna euroskeptisintä näkemystä. Sellaisten juttujen, joista ei löytynyt lainkaan näkemystä kriisinhoidon seurauksista, määrä on jälleen suuri, peräti 696 kappaletta. Näin ollen vain 275 jutussa esitettiin ajatuksia siitä, mitä seurauksia kriisin hoitamisella tulee olemaan.

Kuvio 8.7 Eurokriisin pelastustoimien ennakoitut seuraukset (N=275)

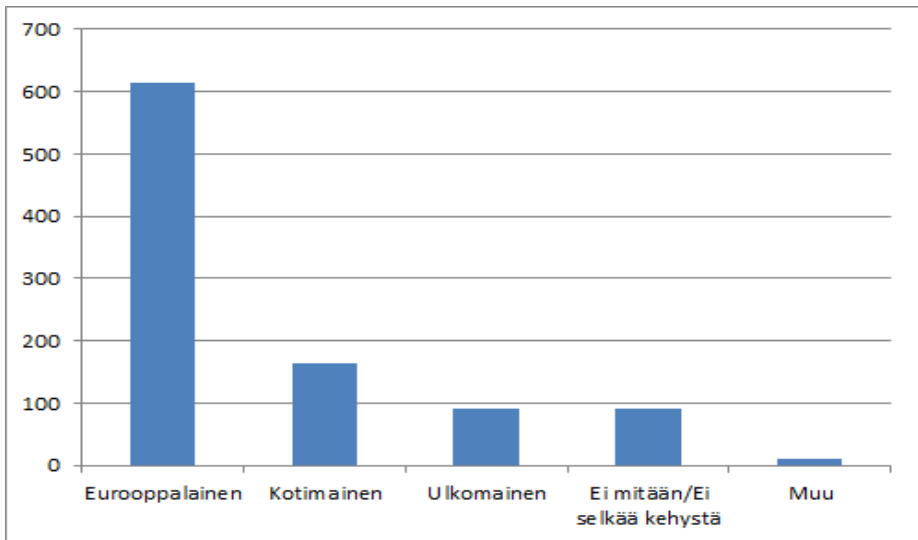

9. EUROKRIISIN GEOPOLITIikkaa

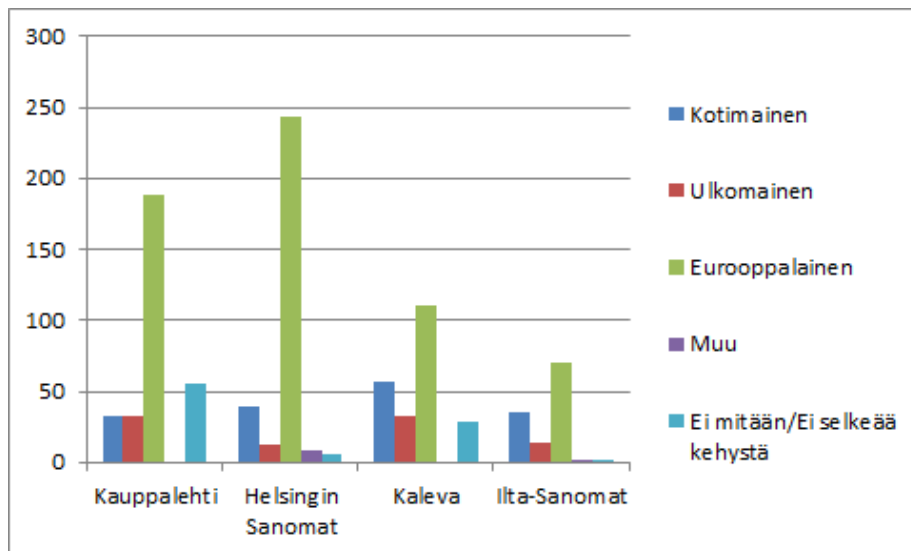
Eurokriisi näyttäytyy aineistomme perusteella suomalaisessa mediajulkisuudessa ennen kaikkea eurooppalaisena kriisinä (ks. kuvio 9.1). Kriisiä käsiteltiin suomalaisissa lehdissä eniten yhteisenä eurooppalaisena kysymyksenä. Juttujen ensisijaisena geopolittisena kehystenä eurooppalainen kehys oli ehdottomasti yleisin: 63 prosenttia jutuista oli mahdollista luokitella eurooppalaiseen kehukseen. Tämän kysymyksen luokittelu oli myös hyvin luotettavaa, koska suurin osa jutuista sisälsi jonkin kehysten ja koodaajat olivat luokittelusta varsin yksimielisiä.

Kuvio 9.1. Eurokriisijulkisuuden geopolittinen kehys suomalaisessa mediajulkisuudessa (N=971)

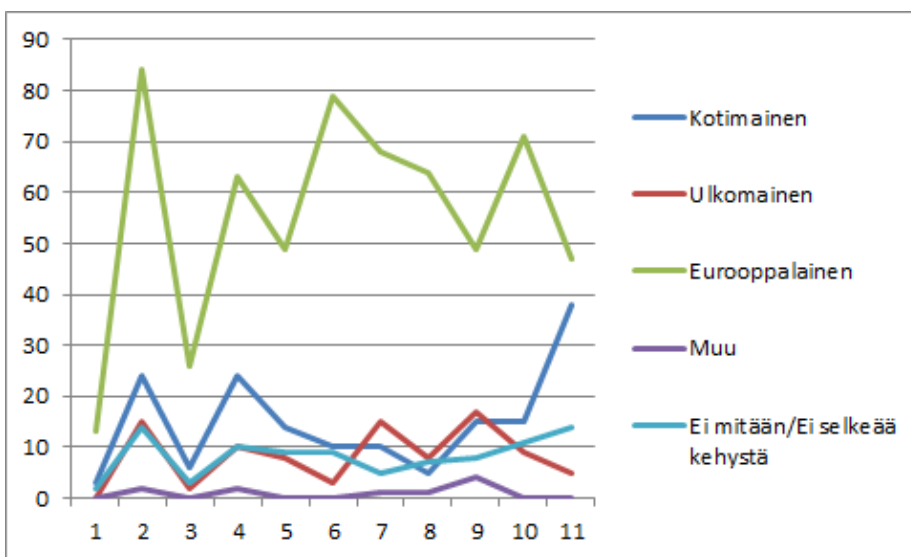

Juttujen kehysten tarkastelu lehdittäin paljastaa myös joitain kiinnostavia eroja. Eurooppalainen kehys nousi ykköseksi kaikissa lehdissä, mutta *Ilta-Sanomissa* ja *Kalevassa* kriisin tarkastelu kansallisesta näkökulmasta oli suhteellisesti yleisempää kuin *Kauppalehdessä* ja *Helsingin Sanomissa*. *Kalevassa* kriisin tarkastelu kansallisesta näkökulmasta oli jopa absoluuttisesti yleisempää kuin *Kauppalehdessä* ja *Helsingin Sanomissa*, joissa julkaistiin kuitenkin selvästi enemmän eurokriisiä käsitelleitä juttuja. Vaikuttaisi siis siltä, että *Kalevassa* ja *Ilta-Sanomissa* korostui tapa kuvata kriisiä kotimaisesta näkökulmasta (ks. kuvio 9.2).

Kuvio 9.2 Eurokriisijulkisuuden geopoliittinen kehys eri lehdissä

Kuvio 9.3. Eurokriisin mediajulkisuuden geopoliittinen kehys eri tutkimusperiodeissa

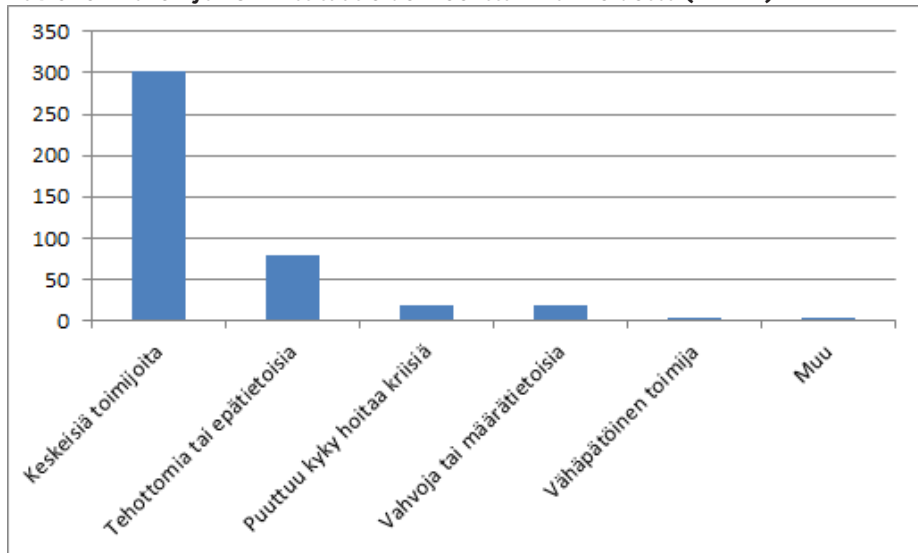
Kehystys vaihtelee periodeittain jonkin verran, mutta pääsääntöisesti eri kehysten suhteet toisiinsa pysyvät samankaltaisina ajanjaksosta riippumatta. Silloin kun kehystystä on vähän, kaikkia kehyksiä käytetään tasapuolisesti vähän – ja päinvastoin. Ainoa ajallinen muutos kehystyksessä on kotimaisen kehystyksen nousu otosjakson lopussa. Kyse voi olla silkasta sattumasta, mutta on myös todennäköistä, että kotimainen kehystys on lisääntynyt vuoden 2012 lopussa ja 2013 aikana, kun taantuma on vaikuttanut toden teolla myös Suomeen.

Eurokriisin vaikutukset eivät näkyneet Suomessa yhtä dramaattisesti kuin joissakin muissa euromaissa vielä vuosina 2010 ja 2011, mikä saattaa selittää kotimaisen kehystyksen vähäisyyttä verrattuna eurooppalaiseen kehystykseen. On mahdollista, että kriisin ja Suomen taloustaantumien jatkuessa vuonna 2013 alettiin suomalaisessa mediassa tarkkailla eurokriisiä entistä enemmän kansallisessa valossa. Tätä tulkintaa tukee sekin, että kritiikki troikan eli EU:n EKP:n ja IMF:n kriisinhoitopolitiikkaa kohtaan on voimistunut vuoden 2013 aikana. Tämä on saattanut lisätä julkista keskustelua myös siitä, mitkä ovat eurokriisin seuraukset ja kustannukset Suomelle.

10. EU:N INSTITUUTIOT KRIISIN JULKISUUDESSA

Aineistomme perusteella eurooppalaisia instituutioita pidetään suomalaisessa mediajulkisuudessa merkittävänä kriisinhoitajina (ks. kuvio 10.1). On tosin otettava huomioon, että valtaosasta (544) jutuista ei löytynyt esitystä Euroopan unionin, komission tai euroalueen instituutioiden rooliin kriisinhoidossa. Sellaisissa jutuissa, joissa ylipäänsä käsiteltiin EU:n instituutioita, ne esiintyivät keskeisinä toimijoina kriisissä. Kovinkaan vahvoina tai määrätietoisina ei EU:n instituutioita kriisinhoidossa kuitenkaan nähty, vaikka niiden roolia pidettiin keskeisenä. Näkemyksissä ei ollut suuria lehtikohtaisia eroja, vaan EU:n instituutioita käsiteltiin eri lehdissä hyvin samalla tavoin.

Kuvio 10.1 Näkemys EU:n instituutioiden roolista kriisinhoidossa (N=427)

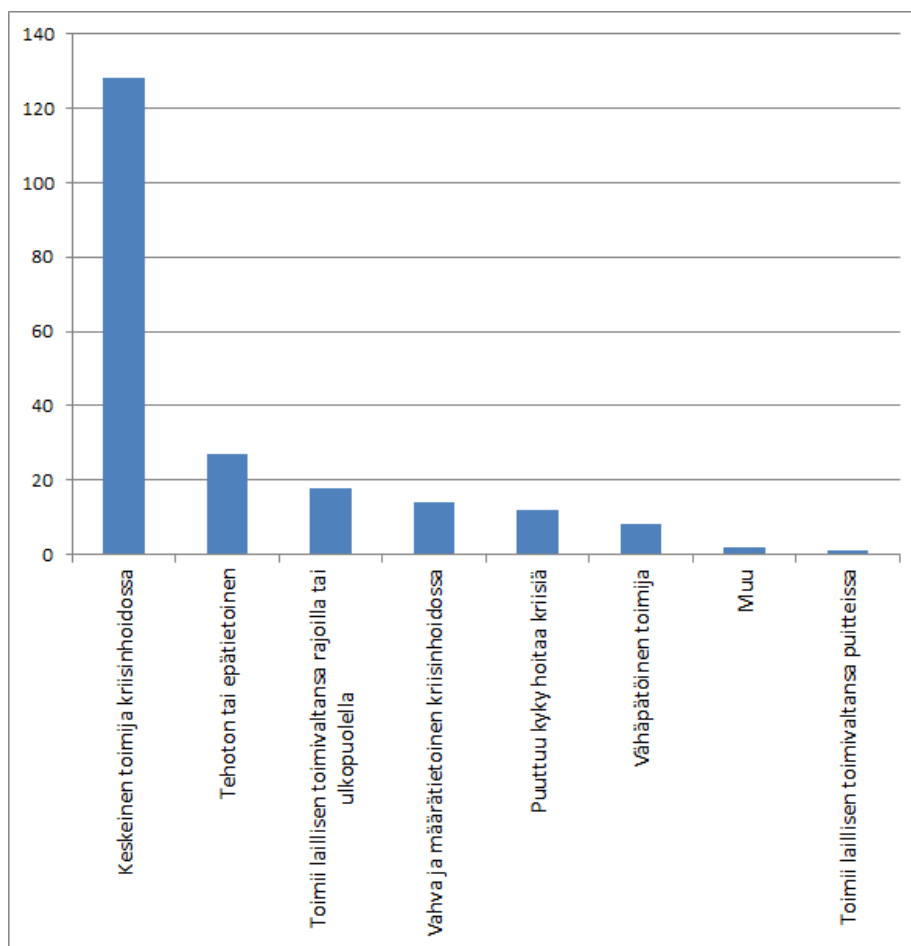

Myös periodikohtainen vaihtelu oli näkemyksissä kohtuullisen vähäistä. Merkille pantavaa on kuitenkin se, että EU:n instituutioiden esittäminen kriisin keskeisinä toimijoina lisääntyi kohtuullisen säännönmukaisesti otosjakson kuluessa, kun taas instituutioiden näkeminen tehottomina ja epätietoisine väheni. Näyttää siis siltä, että suomalaisessa lehdistössä esitetty luottamus EU:n instituutioita kohtaan kriisin hoidossa on lisääntynyt kriisin kuluessa, mikä tuntuu aika yllättävältä – siinä määrin EU:n johtajia ja politiikkaa on myös arvosteltu. On myös mahdollista, että suhtautumisessa instituutioihin on jälleen tapahtunut muutosta vuoden 2012 jälkeen, kun kriisi on pitkittynyt ja keskustelu kriisinhoidosta on saanut entistä kriittisempiä sävyjä.

Euroopan keskuspankki (EKP) esiintyi aineistomme perusteella niin ikään keskeisenä toimijana eurokriisin hoidossa (ks. kuvio 10.2). Kovinkaan vahvaksi tai määrätietoiseksi ei senkään toimintaa mediajulkisuudessa tosin kuvattu. Analyysin luotettavuutta pienentää kuitenkin se, että yli kahdessa kolmasosassa jutuista ei

käsitelty EKP:n toimintaa lainkaan. Lehtikohtaisen vertailun perusteella EKP oli keskeinen toimija kriisinhoidossa kaikissa tutkituissa lehdissä. Näkemys korostui eritoten *Kauppalehdessä*, jossa julkaistiin ylipäänsä eniten juttuja, joissa EKP:n roolia kriisinhoidossa pohdittiin. Esimerkiksi *Helsingin Sanomien* 312 jutusta 256 ei käsitellyt EKP:n roolia lainkaan. *Kauppalehdessä* puolestaan kolmasosassa jutuissa käsiteltiin Euroopan keskuspankin roolia kriisissä. *Kauppalehti* tuntuisi siis olevan tutkituista sanomalehdistä aktiivisin tunnustamaan keskuspankin roolin kriisinhoidossa, mikä tietenkin on luontevaa, koska kyseessä on talouteen keskittyvä lehti.

Kuvio 10.2 EKP:n rooli eurokriisin hoidossa (N=210)

Euroopan keskuspankkia kohdeltiin siten julkisuudessa melko samoin kuin muita EU:n instituutioita. Myös sen käsittely lisääntyi hiukan otosjakson loppua kohden. Keskuspankin tehottomuuden käsittelyssä ei sen sijaan näyttäisi tapahtuvan vastaavaa ajallista muutosta kuin muiden instituutioiden kohdalla, vaan pankkia pidettiin lievästi tehottomana pitkin matkaa. Toisaalta myös EKP:ta kohtaan esitetty kritiikki oli keskimäärin vähäisempää kuin muita instituutioita kohtaan esitetty kritiikki.

11. EUROKRIISIN METAFORAT JULKISUUDESSA

Jutuista kirjattiin myös metaforiset ilmaukset, joilla eurokriisiä kuvattiin juttujen otsikoissa, ingresseissä tai aluissa. Metaforia löytyi 354 eli 36,5 prosentista Suomenotoksen jutuista. Lisäksi näistä jutuista luokiteltiin 55 toissijaista metaforista ilmausta. Kaikkiaan metaforia kirjattiin näin ollen 409.

Metaforia käytetään journalismissa monin eri tavoin. Metaforisten ilmausten avulla journalismi käsitteellistää maailmaa ja sen ilmiöitä (esim. Hellsten 1997, 3). On huomattava, että metaforat eivät aina ole toimittajien itsensä tuottamia, vaan usein jutussa esiintyvän haasteltavan metaforinen ilmaus saattaa päätyä juttuun sellaisenaan. Tässä tutkimuksessa keskityttiin juttujen otsikoiden ja alkujen näkyvimpiin metaforiin, joiden avulla pyritään herättämään lukijan mielenkiinto ja kiteyttämään jutun sisältö, joten niiden takana oli usein lehden toimitus.

Tyypillinen talousjournalistinen metafora on esimerkiksi puhua julkisista menövähennyksistä lääketieteellisin termein ”leikkauksina”, joilla ”tervehdytetään” taloutta. Tällöin talouden ilmiöitä konkretisoidaan ja tehdään tutuiksi liittämällä niihin merkityksiä lääketieteen ja sairaanhoidon kentältä. Vaikka metaforat ovatkin välttämätön osa viestintää, eivät ne ole viattomia tai pelkkää retoriikkaa. Metaforat ovat asioiden hahmottamista ja luonnollistamista tietyllä tavalla ja siten myös eräänlaista semioottista vallankäyttöä (ks. emt., 94). On eri asia käsitellä taloutta sairauksista tutuin termein kuin esimerkiksi yhteistyönä.

Useimmat eurokriisijuttujen metaforat liittyivät joko ihmisten toimintaan tai luontoon (ks. taulukko 11.1). Osa metaforista rakentui toiminnan kuvaamisesta, osa muodosti substantiivi-ilmauksen. Yleisimmät metaforat rinnastivat eurokriisin sairauteen, sotaan tai taisteluun, urheiluun, peliin ja uskontoon. Niiden lisäksi metaforina käytettiin usein ilmauksia, jotka viittasivat rotkoon tai kuiluun, kuriin, tulipaloon, myrskyyn, tulvaan tai remonttiin. Tällaiset tilalliset ja konkreettiset metaforat ovatkin tyypillisiä talousretoriikalle. Talouspuheessa taloudessa on usein kyse tasapainon tavoittelusta – ja esimerkiksi ”rotkoon” tippuminen uhkaa tasapainotilaa (ks. Hellsten 1997, 64). Jonkin verran käytettiin myös eläimiin, uppoavaan laivaan, ruokaan, musiikkiin ja draamaan liittyviä metaforia. Suomalaisena tai pohjoismaisena erityispiirteenä voi pitää metaforia, joissa kriisin vertauskohtia haettiin talvisista ilmauksista, kuten pakkasesta, jäästä ja suksista.

Taulukko 11.1 Yli kymmenen kertaa aineistossa toistuvia metafora-aiheita

Metaforan viittauskohde	Esiintymiskerrat
Sairaus	36
Sota ja taistelu	28
Urheilu ja pelit	23
Uskonto	15
Kuri	13
Rotko tai kuilu	12
Myrsky	12
Tulipalo	11

Havaintomme tukevat tuloksia, joiden mukaan suomalaisessa journalismissa on taloutta käsitelty paitsi fysikaalisin (sääilmiöt) myös kehollisin metaforin (sairaus). Suomalaiselle talousjournalismille ovat niin ikään olleet tyypillisiä tavat käsitteellistää taloutta sodan ja taistelun metaforilla (ks. Hellsten 1997, 64).

Metaforailmauksissa mainituista maista ehdottomasti yleisin oli Kreikka, joka nimettiin eksplisiittisesti 54 metaforassa. Mikäli mukaan lasketaan myös Kreikkaan viitanneet muut ilmaukset, kuten ”antiikki” tai ”helleenit”, määrä nousee lähelle kuuttakymmentä. Seuraavaksi suosituimmat maat – Espanja, Saksa, Italia ja Suomi – esiintyivät metaforailmauksissa vain kymmenkunta kertaa, joten Kreikan tilanteen käsittely oli metaforissa usein keskiössä.

Kaikkein tyypillisin metafora yhdisti Kreikan ja sairauden. Useimmiten täysin samassa muodossa toistunut metafora olikin ”Kreikan tauti”, joka löytyi sellaisenaan kuusi kertaa aineistosta. Hiukan mielikuvitukseksikaampia tautimetaforia olivat muun muassa ”Maastrichtin mahatauti” ja euron elvytyksen vertaaminen hullun lehmän tautiin. Sairausmetaforissa pelättiin useimmiten taudin (so. eurokriisin) leviämistä tai tarttumista ja etsittiin taudille elvytystä, reseptejä ja lääkkeitä, kuten ”hevoskuuria”, ”ihmelääkettä”, ”vastalääkettä” ja ”sadan miljardin raharuisketta”.

Sotaan ja taisteluun liittyvät metaforat ovat yleisiä kaikilla elämän alueilla, kuten urheilussa ja ihmissuhteissa. Myös talouskriisiin ne istuvat hyvin. Eurokriisiä käsitellessä jutuissa puhuttiin Euroopan ”rintama- ja jakolinjoista” ja vaadittiin ”suoristamaan rivit” ja taistelemaan kriisiä vastaan ”yhtenä rintamana”. Hyökkääminen, jyrääminen, lyöminen, runnominen ja potkiminen toistuivat verbeinä, kun puhuttiin ”valuuttasodasta”, ”sanasodasta” ja Olli Rehnin ”tulikasteesta”. Ratkaisun avaimiksi kaivattiin lisää ”tulivoimaa” ja ”isoa sinkoa”.

Myös urheiluun ja peleihin liittyvät metaforat olivat yleisiä, eikä niitä aina ollut helppoa erottaa taisteluun liittyvistä metaforista. Esimerkiksi ”selättäminen” ja ”siilipuolustus” kuuluvat myös taistelusanastoon, vaikka niitä käytetään nykyään ehkä useammin urheilun yhteydessä. Kriisin hoidon ”askelmerkit”, ”paitsiot” ja ”aikalaiset” sen sijaan kumpuavat selkeästi urheilun viitekehyksestä. Pelien maailmasta useimmin toistetut rinnastuskohdat löydettiin dominosta ja korttipelieistä: eurokriisin pelättiin leviävän aiheuttamalla dominoefektin, ja Kreikan kerrottiin korottavan eurokriisin pokerin panoksia.

Uskonto nousi yllättävän keskeiseksi metaforisten ilmausten viitekehykseksi. Vaikka elämme varsin maallistuneessa yhteiskunnassa, uskonnon juuret ulottuvat kauas. Historiallisuus onkin tyypillistä journalismin metaforille, sillä historiaan tai myyttiin pohjaava metafora auttaa jäsentämään tuoreita ilmiöitä (ks. Hellsten 1997, 91). Uskontoon ja kirkkoon liittyvät sananparret ovat vakiintuneet suomen kieleen, vaikka niiden alkuperäinen merkitys on pitkälti unohdettu (vrt. emt.). Lehdissä puhuttiin usein euron ja euromaiden kohtalosta, etsittiin kriisille syntipukkeja tai sopimuksille siunausta. Suoremmin uskonnollinen viittaus näkyi sellaisissa metaforissa kuin ”Kreikan piinaviikot” tai ”sisäpoliittinen liturgia”. Myös ”tuomiopäivän pasuuna” törähteli, vaikka eurokriisin tapahtumat ”eivät olleet kirkossa kuulutettuja” ja ”Euroopan keskuspankki oli temppeleinharjalla”.

Kuilun tai rotkon partaalla horjuvat kriisimaat ja taloudet olivat yleisiä metaforia, samoin joutuminen ”myrskyn silmään”. Yhtä usein puhuttiin eurotulipalosta, pensaspalosta ja maastopalosta, jotka pitää sammuttaa ja joille pitää rakentaa palomuuria. Eurokriisi myös ”tulvi” hallitsemattomasti ja edellytti ”patoamista”. Viidenneksi yleisimmät metaforat koskivatkin kriisin hallintaa ja haltuun ottoa erilaisin kurinpidollisin toimin. Kuritoimet piti juttujen mukaan kohdistaa ”hulivilipankkiireihin” ja ylivelkaantuneisiin maihin, joille vaaditaan ”kurinpalautusta” ja ”vyönkiristystä”.

Edellä mainittuja harvemmin kriisiä verrattiin eläinmaailmaan – markkinat ”pillastuivat” ja kriisi ”poiki” – tai ruokaan: ”vakuuskeitoksissa oli kitkeriä mausteita” ja oli löydettävä ”paremman Euroopan eväät”. Euroopan tai euroalueen maiden vertaamista uppoavaan laivaan käytettiin muutamissa jutuissa metaforisesti, samoin musiikkiin tai remonttiin liittyviä metaforia: kriisiin piti ”säveltää” ratkaisuja tai taloudet laittaa ”täysremonttiin”.

Pohjoinen ilmanala tuottaa erityisiä metaforia, jotka liittyvät kylmään ilmastoon ja erityisesti talveen. Kuudessa suomalaisessa jutussa käytettiin tällaista metaforaa, jota ei välttämättä suosita lämpimän ilmaston maissa: euroalueen ”kelkka kääntyi”, dominoefektin sijaan pelättiin ”lumipalloepektiä”, ajelehdittiin jäävuorien seassa ja ”euromaiden sukset menivät ristiin”. Eurokriisin uutisoinnissa käytettyjen metaforien kansalliset erot on kiinnostava tutkimuskohde, joka kertoo osaltaan kansallisista arvotuksista. Metaforien analyysi vie kuitenkin aikaa, ja sitä esitellään tarkemmin ”The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU” -hankkeen myöhemmissä julkaisuissa.

12. YHTEENVETO

Tässä raportissa olemme pyrkineet valottamaan eurokriisin suomalaisen mediajulkisuuden luonnetta. Tavoitteenamme oli analysoida muun muassa eurokriisijulkisuuden lähteitä (ketkä puhuvat kriisijulkisuudessa) ja sitä, mitkä seikat esiintyvät mediajulkisuudessa eurokriisin perimmäisinä syinä ja minkälaiset ovat eurokriisin ratkaisun avaimet suomalaisen mediajulkisuuden perusteella. Lisäksi olemme tutkineet myös sitä, näyttävätkö eurokriisi mediassa ennen kaikkea kansallisena vai enemmän yhteiseurooppalaisena ongelmana. Tutkimuksen aineistona oli kaikkiaan 971 vuosina 2010–2012 ilmestynyttä eurokriisiä käsittelevää juttua, joista 312 ilmestyi *Helsingin Sanomissa*, 309 *Kauppalehdessä*, 228 *Kalevassa* ja 122 *Iltasanomissa*.

Tutkimusaineistomme mukaan suomalainen eurokriisijulkisuus on ollut hyviin eliittipitoista. Eurokriisijulkisuuden lainatuimpia lähteitä olivat kansalliset päämiehet, ekonomistit ja virkamiehet. Yksittäisistä henkilöistä suomalaisessa eurokriisijulkisuudessa eniten esiintyivät Suomen pääministeri Jyrki Katainen (KOK) sekä Saksan liittokansleri Angela Merkel. Kansalliset päämiehet olivat useimmiten äänessä kaikissa tutkituissa lehdissä, mutta pankkiirien, sijoittajien ja ekonomistien ääni korostui *Kauppalehdessä*.

Eliittien tukeva jalansija julkisuudessa selittyi osin sillä, että aineisto kerättiin päivänpoliittisten tapahtumien – kuten huippukokousten tai avunpyyntöjen – ympäriltä, jolloin toimittajat nojaavat rutinoituneisiin uutislähteisiin ja eliitit pääsevät ääneen. Tuloksemme tuntuvat yhtä kaikki tukevan suomalaisesta EU-journalismista tehtyjä havaintoja, joiden mukaan yhteiskunnalliset eliitit esiintyvät julkisuudessa ikään kuin legitiimeinä järjen ääninä (ks. Mörä 1999). Julkisuuden eliittivetoisuus on ollut ominaista myös globalisaation kaltaisille yhteiskunnallisille teemoille (esim. Lounasmeri 2010, Ylä-Anttila 2010) ja ylipäätään koko suomalaiselle uutisjournalismille (Suikkanen ym. 2012).

Eurokriisin syitä on etsitty suomalaisessa mediajulkisuudessa useimmiten kriisimaiden kansallisesta talous- ja sosiaalipolitiikasta. Tällöin ongelmien katsotaan juontavan ennen kaikkea kriisimaiden löysästä lainanotosta ja euromaiden korkeasta julkisen velkaantumisen asteesta. Näkemys muistuttaa esimerkiksi Euroopan komission analyysia, jonka mukaan euron kriisissä on kyse julkisen velan kriisistä, johon on vastattava kuripolitiikalla (esim. Rehn 2013).

Tämänkaltaisia ikään kuin moraalaisia arvioita eurokriisistä voi pitää tyyppillisenä suomalaiselle talouskeskustelulle: suomalaisen mediajulkisuuden vallitsevan eurokriisitulkinnan voi katsoa muistuttavan poliittisen eliitin näkemyksiä, joiden mukaan Suomen 1990-luvun talouskriisi oli rangaistus moraalisesti epäilyttävästi toimineelle ja halvan rahan houkutuksiin langenneelle Suomelle (ks. Kantola 2002, 146–147). Toisaalta samanlaiset selitykset kriisin syistä olivat yleisiä myös muissa tutkimukseen osallistuneissa maissa, joten EU-maiden media toistaa todennäköisesti maahan katsomatta poliittisen ja taloudellisen eliitin näkemyksiä.

Toiseksi yleisin näkemys kriisin perimmäisestä syystä liittyi yhteisvaluutta euron rakentamisen lähtökohtiin, niin sanottuihin valuvikoihin. Tällöin kriisin on tulkittu

seuranneen siitä, että euro oli alun perin pikemminkin poliittinen projekti kuin toimivien taloudellisten lähtökohtien varaan rakentunut hanke.

Tutkittujen lehtien välinen vertailu paljastaa, että *Kaleva* oli innokkain näkemään kriisin nimenomaan kansallisen talous- ja sosiaalipolitiikan ongelmana. *Kauppalehdessä* esiintyi puolestaan näkemyksiä, joiden mukaan kriisi juontaa pankkien ja muiden rahoituslaitosten toiminnasta. Lehtien painotuserot paljastavat niiden eroja yleisön kohdentamisessa ja linjauksissa. *Kaleva* asemoituu selkeämmin maakunnan äänen esille nostajaksi kuin esimerkiksi kansallisesti johtava päivälehti *Helsingin Sanomat*, jonka linjaukset mukailevat enemmän valtakunnan poliittisen eliitin ja hallituksen näkemyksiä. Asiaan voi vaikuttaa myös se, että Pohjois-Suomessa vahvasti kannatettu Keskustapuolue ei ole ollut hallituksessa kevään 2011 jälkeen. *Kauppalehti* puolestaan talouslehtenä pui kriisiä erityisesti taloudellisten toimijoiden näkökulmasta.

Julkisuudessa esiintyvät ehdotukset kriisin ratkaisusta vaikuttaisivat niin ikään noudattelevan myös EU-eliitin politiikan agendaa ja toimenpiteitä. Lyhyen aikavälin kriisiratkaisuista eniten tilaa mediajulkisuudessa sai kriisimaiden lainoittaminen. Kriisimaiden budjettialijäämien kaventaminen menoleikkauksin ja veronkorotuksin esiintyi toiseksi useimmin eurokriisin pääasiallisena lyhyen aikavälin ratkaisuna. Ratkaisumallit edustavat pitkälle jutuissa eniten julkisuutta saaneiden poliittisten ja taloudellisten eliittien näkemyksiä.

Pitkän aikavälin ratkaisuista eniten tilaa mediajulkisuudessa saivat niin sanottujen rakenteellisten uudistusten toteuttaminen kriisimaissa sekä budjettivallan entistä vahvempi keskittäminen Euroopan unionin tasolle. Tutkituista lehdistä *Ilta-Sanomien* jutuissa esiintyi jonkin verran kannatusta euron ”heikkojen” maiden erolle valuuttaunionista. *Kauppalehti* sen sijaan käsitteli eurobondeja ja pankkiunionia muita lehtiä aktiivisemmin. Suomalaisessa mediajulkisuudessa tilaa saaneet toimet kriisin ratkaisemiseksi tuntuvat siis myötäilevän kriisinhoidon virallista agendaa mutta painottuivat myös lehtien genrejen ja kohdeyleisöjen mukaisesti.

Aineistomme mukaan suomalaisessa mediajulkisuudessa esitettiin, että vastuu eurokriisin ratkaisusta on pääosin euromaiden yhteinen. *Kalevassa* ja *Ilta-Sanomissa* kuitenkin painotettiin *Helsingin Sanomia* ja *Kauppalehteä* enemmän näkökulmaa, jonka mukaan vastuu on pääasiassa ongelmamailla itsellään. Myös eurokriisin haitat koettiin juttujen perusteella yhteiseksi asiaksi: EU-maat yhdessä olivat se joukko, joka suomalaisessa mediajulkisuudessa esitettiin eurokriisin suurimmaksi kärsijäksi. Näin ollen lähtöoletuksemme siitä, että suomalaista mediajulkisuutta hallitsisi näkemys eurokriisistä pikemminkin kansallisena kuin yhteisenä eurooppalaisena ongelmana, ei näytä pitävän ainakaan yksiselitteisesti paikkaansa. Kriisin syytä kyllä haettiin suomalaisessa mediajulkisuudessa usein valtioiden velkaantumisesta tai kehnosta taloudenpidosta kansallisella tasolla, mutta kriisin ratkaisun katsottiin kuitenkin olevan yhteinen eurooppalainen tehtävä. Tätä tulkintaa tukevat myös mediajulkisuudessa esiintyneet näkemykset, joiden mukaan kriisi tulee johtamaan entistä tiiviimpään eurooppalaiseen integraatioon.

Eurokriisin suomalaisen mediajulkisuuden geopoliittinen kehys on aineistomme mukaan eurooppalainen. Kriisiä siis käsiteltiin suomalaisessa lehdistössä ennen kaikkea eurooppalaisena kysymyksenä. Eurooppalainen näkökulma korostui kaikissa lehdissä, mutta *Ilta-Sanomissa* ja *Kalevassa* kriisiä tarkasteltiin kansallisesta näkökulmasta jopa absoluuttisesti enemmän kuin *Helsingin Sanomissa* ja *Kauppalehdessä*, joissa julkaistiin muuten selvästi enemmän eurokriisaiheisia juttuja. Iltapäivälehti ja maakuntalehti nostivat siten esille euroeliitin vastaisia näkemyksiä enemmän kuin johtava päivälehti ja talouslehti, mikä liittyy osittain niiden tapaan puhutella kohdeyleisöään.

Eurooppalaisia instituutioita – kuten Euroopan keskuspankkia – pidettiin suomalaisessa mediajulkisuudessa merkittävinä toimijoina kriisinhoidossa. Kovinkaan vahvoina tai määrätietoisina kriisinhoitajina instituutioita ei kuitenkaan esitetty.

Kaikkiaan suomalainen sanomalehtijulkisuus on siten käsitellyt eurokriisiä Euroopan yhteisenä asiana, mutta painottanut jossain asioissa kansallista näkökulmaa. Tässä suhteessa suomalainen lehdistö ei eroa muista tutkimuksessa mukana olleista maista. Eniten kansallinen painotus on näkynyt siinä, että Suomen mediassa kriisistä puhuvat suomalaiset poliitikot ja asiantuntijat, vaikka myös euromaiden eliitti – erityisesti Angela Merkel – on saanut äänensä hyvin kuuluviin. Osittain lähteistä johtuen kriisijulkisuus on mukaillut suomalaisen poliittisen ja taloudellisen eliitin näkökulmia kriisin hoidon lyhyen ja pitkän aikavälin ratkaisuisa. Nämä keinot ovat kuitenkin olleet yhteismitallisia EU:n virallisen linjan kanssa, joten kansallisen ja eurooppalaisen näkökulman välille ei ole muodostunut suuria jännitteitä.

Eniten kansallislähtöistä ja EU-kriittistä näkökulmaa ovat tutkimukseen osallistuneista lehdistä pitäneet esillä *Kaleva* ja *Ilta-Sanommat*, joiden kohdeyleisöön ja journalistiseen profiliin tällainen näkökulma istuu luontevammin kuin *Helsingin Sanomiin* ja *Kauppalehteen*. Tutkimusaineisto kuitenkin vihjaa, että kriisin mediajulkisuus on muuttunut tai muuttumassa vuoden 2012 puolivälin jälkeen enemmän kansallispainotteiseksi, kun kriisi on jatkunut ja sen vaikutukset alkaneet näkyä entistä syvemmin Suomen taloudessa ja työllisyydessä. Vasta tulevat vuodet näyttävät, mitä seurauksia kriisillä lopulta on Suomelle ja kuinka asiaa silloin käsitellään mediassa.

Kun lehtianalyysia vertaa viimeisen otosjakson aikana kesäkuussa 2012 julkaistuun Eurobarometri-kyselyyn, tuloksissa on kiinnostavia yhtymäkohtia. Kyselyn mukaan Euroopan unionin imago on parantunut eurooppalaisten silmissä, vaikka suurin osa kyselyyn vastanneista koki, ettei heitä kuunnella tai ettei heidän äänellään ole EU:ssa merkitystä (Eurobarometri 2012). Pew Research Centerin hiukan myöhemmin tekemä tutkimus tuottaa kuitenkin toisenlaisia tuloksia, joiden mukaan eurooppalaisten tuki Euroopan integraatiota kohtaan on – taluskriisin vuoksi – romahtanut merkittävästi (Pew Research 2013).

Eurobarometrin mukaan eurooppalaiset pitivät eurovaluuttaayhtenä eurooppalaisen identiteetin peruspilarina ja kokivat euroon liittyvän kriisin voittamisen yhdeksi EU:n instituutioiden tärkeimmäksi tehtäväksi (Eurobarometri 2012). Pew Research Centerin tutkimuksen tulokset kertovat niin ikään, että yhteisen eurovaluutan tuki on pysynyt vahvana Euroopassa. Vuonna 2013 tuki eurolle oli itse asiassa kasvanut edellisvuodesta

Espanjassa ja Italiassa. (Pew Research 2013.) Kyselyn ja tutkimuksemme valossa voi jopa esittää, että eurokriisi on jollain tavalla yhdistänyt eurooppalaisia ja lisännyt yhteistä kiinnostusta Euroopan unionin toimintaan. Kiinnostus ei kuitenkaan ole kritiikitöntä, vaan kriisin aiheuttama haaste nostaa esiin myös EU:n instituutioihin liittyvää kriittistä ja analyttistä pohdintaa.

Media käsittelee eurokriisiä pääosin yhteisenä eurooppalaisena asiana, mutta puhuttelee yleisöjään kansallisilla ja lehtikohtaisilla näkökulmilla. Niin vaikea kuin kriisi onkin, siihen saattaa siten sisältyä myös yhteisen eurooppalaisen julkisen keskustelun mahdollisuus, joka ylittää moninaiset kansalliset, kielelliset ja kulttuuriset murit. Parhaassa tapauksessa yhteisen valuutan yhteinen kriisi voi edistää kansalliset intressit ylittävää keskustelua eurovaluutan ja koko unionin tulevaisuudesta.

LÄHTEET

- Barroso**, José Manuel 2013. Letter from President Barroso to the Members of the European Council. European Commission.
http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-13-195_en.htm (viitattu 2.9.2013)
- Blanchard**, Olivier & **Leigh**, Daniel 2013. Growth Forecast Errors and Fiscal Multipliers. *IMF Working Paper* No. 13/1, International Monetary Fund
- Constâncio**, Vitor 2013. The European Crisis and The Role of the Financial System. Speech by Vitor Constâncio, Vice-President of the ECB, at the Bank of Greece conference on “The crisis in the euro area”. European Central Bank, 23.5. 2012.
http://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2013/html/sp130523_1.en.html (viitattu 2.9.2013)
- Eurobarometri 2012**. Two years to go to the 2014 european elections. GESIS, Eurobarometer Data Service.
http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/00191b53ff/Eurobaromtre.html?tab=2012_4 (viitattu 3.9.2013)
- Eurostat 2013a**. Unemployment statistics.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Unemployment_statistics (viitattu 2.9.2013)
- Eurostat 2013b**. General Government Gross Debt. Annual Data. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&plugin=0&language=en&pcode=teina225> (viitattu 4.9.2013)
- Flassbeck**, Heiner & Lapavistas, Costas 2013. The Systemic Crisis of the Euro. True Causes and Effective Therapies. Rosa-Luxemburg-Stiftung, Berlin. http://rosalux.de/fileadmin/rls_uploads/pdfs/Studien/Studien_The_systemic_crisis_web.pdf
- Fiske**, John 1992. Popularity and the Politics of Information. Teoksessa Dahlgren, Peter & Sparks, Colin (toim.) *Journalism and Popular Culture*. Sage, London.
- Hellsten**, Inka 1997. *Metaforien Eurooppa. Näkökulmia suomalaiseen EU-journalismiin*. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin laitoksen julkaisuja, Tampere
- Juntunen**, Laura 2009. *Leikkaa-liimaa journalismia? Tutkimus uutismedian lähdekäytännöistä*. Helsingin yliopisto, Sosiaalitieteiden laitos, Helsinki.
http://www.helsinki.fi/crc/Julkaisut/leikkaaliimaa_raportti.pdf (viitattu 4.9.2013)
- Kantola**, Anu 2002. *Markkinakuri ja managerivalta. Poliittinen hallinta Suomen 1990-luvun talouskriisissä*. Loki-kirjat, Helsinki.
- Krugman**, Paul 2013: Paul De Grauwe and the Rehn of Terror.
http://krugman.blogs.nytimes.com/2013/02/22/paul-de-grauwe-and-the-rehn-of-terror/?_r=0 (viitattu 2.9.2013)
- Lingenberg**, Swantje 2009 The citizen audience and European transcultural public spheres. Exploring civic engagement in European political communication. *Communications* 34(2009), 45–72.
- Lounasmeri**, Lotta 2010. *Kansallisen konsensuskulttuurin jäljillä. Globalisaatioajan Suomi Helsingin Sanomissa*. Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitoksen julkaisuja, Helsinki.

- Mörä**, Tuomo 1999. *EU-journalismin anatomia. Mediasisältöjä muokanneet tekijät ennen kansanäänestystä 1994*. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Viestinnän laitoksen julkaisuja, Helsinki.
- Patomäki**, Heikki 2012. *Eurokriisin anatomia*. Into-kustannus, Helsinki.
- Pew Research** 2013. The New Sick Man of Europe: the European Union. <http://www.pewglobal.org/2013/05/13/the-new-sick-man-of-europe-the-european-union/> (viitattu 2.9.2013)
- Rautio**, Paavo 2013. Säästöjen moittijoilta katosi lähimuisti. *Helsingin Sanomat*, 13.3.2013. <http://www.hs.fi/paakirjoitukset/a1363064249765> (viitattu 2.9.2013.)
- Rehn**, Olli 2013. Statement by Olli Rehn, Vice-President, European Commission (EC) On Behalf of European Commission. International Monetary and Financial Committee. International Monetary Fund, 20.4. 2013. <http://www.imf.org/external/spring/2013/imfc/statement/eng/ec.pdf> (viitattu 2.9.2013)
- RISJ** 2013. Reuters Institute for the Study of Journalism. The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/research/research-focus-areas/business-and-financial-reporting/the-euro-crisis-media-coverage-and-perceptions-of-europe-within-the-eu.html> (viitattu 4.9.2013)
- Saarenheimo**, Tuomas 2013. Säästääkö Eurooppa itsensä hengiltä? http://www.suomenpankki.fi/fi/suomen_pankki/ajankohtaista/blogit/tuomas_saarenheimo/pages/saastaako_eurooppa_itsensa_hengilta.aspx (viitattu 2.9.2013)
- Schlesinger**, Philip 1997. From Cultural Defence to Political Culture: Media, Politics and Collective Identity in the European Union. *Media, Culture & Society* 19(3), 369–391.
- Suikkanen**, Risto; Holma, Aino & Raittila, Pentti 2012. *Muuttumaton uutinen? Suomalaisen uutismedian vuosiseuranta 2007–2012*. Tampereen yliopisto/COMET. Tampere.
- Sparks**, Colin & **Tulloch**, John (toim.) 2000. *Tabloid Tales. Global Debates over Media Standards*. Rowman & Littlefield, Lanham.
- Wren-Lewis**, Simon 2013. The Eurozones Founding Mistake. <http://mainlymacro.blogspot.fi/2013/07/the-eurozones-founding-mistake.html?spref=tw>. (viitattu 2.9.2013)
- Ylä-Anttila**, Tuomas 2010. *Politiikan paluu. Globalisaatioliike ja julkisuus*. Vastapaino: Tampere.

LIITE 1: LEHTIAINEISTON LUOKITTELURUNKO

Koodikirja Euro Crisis Project Suomennos Markus Ojala

Tämä koodikirja sisältää artikkelien koodausta ohjaavat kysymykset sekä ohjeet kunkin kysymyksen koodaukseen. Koodikirjaa käytetään yhdessä koodauskaavakkeen kanssa. Koodauskaavakkeeseen merkitään artikkeleita koskevat koodaukset. Älä tee koodausta tähän koodikirjaan.

Käytä erillistä koodauskaavaketta jokaista koodattavaa sanomalehtiartikkelia varten. Siirrä sitten tiedot koodauskaavakkeesta projektin Excel-taulukkoon.

Jos tietyn kohdan oikeasta koodauksesta on epätietoisuutta, kirjoita asiasta lyhyt huomautus koodauskaavakkeeseen ja käy asia myöhemmin läpi ohjaajan kanssa.

Analysoi ja koodaa ainoastaan tämän hankkeen kannalta merkitykselliset artikkelit. Lukijoiden mielipidekirjoituksia, pilakuvia, sarjakuvia, kuvituksia ja pelkkiä kuva-artikkeleita ei koodata. Artikkeleja, jotka mainitsevat eurokriisin vain ohimennen mutta eivät todellisuudessa koske sitä, ei koodata. Tällaisia ovat esimerkiksi uutinen liikenneongelmista eurokriisiä koskevan huippukokouksen yhteydessä; tai urheilusuviulla oleva Saksan ja Kreikan välisestä jalkapallo-ottelusta kertova juttu, jossa eurokriisi mainitaan.

Koodin ”Muu” (98 tai 980) käytöstä: Useissa kohdissa on mahdollista vastata ”Muu”. Aina kun ”Muu”-koodia 98 tai 980 käytetään, koodaja kirjoittaa koodauskaavakkeeseen tarkentavan sanan/lyhyen kuvauksen siitä, mihin muu viittaa.

Huomio kohdasta 1, tutkijainumero (sivu 3): Jokainen tiimi antaa jokaiselle koodaajalle henkilökohtaisen numeron (01, 02, 03 jne.), jotta ohjaajat voivat tarvittaessa selvittää epäselviä kohtia koodauksessa.

Huomio artikkelin esitystapojen koodauksesta (kohdat 14–21): Koodaa ainoastaan artikkelissa esiintyvät *julkituodut* esitykset eurokriisin juurista, vastuutahoista, toimenpiteistä jne. Koodaa toisin sanoen vain vastaukset, jotka on artikkelissa selkeästi esitetty. Koodajan ei pitäisi joutua päättämään esityksiä epämääräisen tai epäselvän kielenkäytön tai artikkelin rakenteen pohjalta. Jos argumenttia ei selkeästi esitetä, koodataan vastaukseksi 99 (ei mitään). Jos artikkelissa esitetään enemmän kuin yksi tulkinta asiaan, valitaan koodiksi hallitsevin tulkinta (eniten tilaa saava tai artikkelissa ensisijaisena esiintyvä esitys).

Huomio kohdasta 14, kriisin juuret (sivu 10): Maatiimit voivat harjoittaa tässä kohdassa joko tiivistettyä tai yksityiskohtaista koodausta: kohta voidaan koodata pelkästään pääluokkien mukaan tai vaihtoehtoisesti alaluokkien mukaan. Koodaaja käyttää maatiimensä valitsemia koodaustapaa.

Sisällysluettelo

1. Tutkijanumero
2. Artikkelin ilmestymismaa
3. Artikkelin julkaissut sanomalehti
4. Artikkelin julkaisupäivämäärä
5. Artikkelin genre (juttutyyppe)
6. Artikkelin aihe
7. Jutun lähtökohta
8. Jutun tekijä
9. Artikkelin sijainti lehdessä (sivunumero)
10. Artikkelin sijainti lehdessä (uutisosasto)
11. Artikkelin koko
12. Lainatut henkilölähteet
13. Yksittäiset lainatut henkilöt
14. Minkä artikkeli esittää eurokriisin perimmäiseksi aiheuttajaksi?
15. Minkä/kenet artikkeli esittää eurokriisin ratkaisun pääasialliseksi vastuutahoksi?
16. Mitä artikkeli esittää pääasiallisena (lyhyen aikavälin) ratkaisuna kriisiin?
17. Mitä artikkeli esittää ensisijaisena laajempaan (pitkän aikavälin) ratkaisuna kriisiin?
- 18a) Minkä artikkeli esittää olevan eurovaluutasta koitua pääasiallinen hyöty?
- 18b) Maa tai alue, joka pääasiallisesti hyöttyy eurovaluutasta
- 19a) Minkä artikkeli esittää olevan eurovaluutasta koitua pääasiallinen haitta?
- 19b) Maa tai alue, jolle koituu haittaa eurovaluutasta
- 20a) Minkä tahon artikkeli esittää pääasiassa hyötyvän (taloudellisesti tai poliittisesti) eurokriisistä?
- 20b) Maa tai alue, joka hyöttyy eurokriisistä
- 21a) Minkä tahon artikkeli esittää pääasiassa kärsivän (taloudellisesti tai poliittisesti) eurokriisistä?
- 21b) Maa tai alue, joka kärsii eurokriisistä
22. Artikkelin pääasiallinen geopolitiittinen kehys
23. Miten artikkeli pääasiassa esittää Euroopan komission/Euroopan Unionin/euroalueen instituutiot?
24. Miten artikkeli pääasiassa esittää Euroopan keskuspankin?
25. Pelastustoimenpiteiden ennakoitujen seuraukset
26. Käytetyt metaforat

1. Tutkijanumero

Kirjaa koodaajalle annettu tutkijanumero (tarvitaan mahdollisten epäselvyyksien käsittelyä varten).

2. Artikkelin ilmestymismaa

Valitse koodattavan artikkelin julkaisutahon maanumero.

Koodilista 2

01	Belgia	06	Italia
02	Suomi	07	Alankomaat
03	Ranska	08	Puola
04	Saksa	09	Espanja
05	Kreikka	10	Iso-Britannia

3. Artikkelin julkaissut sanomalehti

Valitse julkaisun tunnusnumero.

Koodauslista 3

Belgia

011	De Tijd
012	De Standaard
013	De Morgen
014	Het Laatste Nieuws

Kreikka

051	Naftemporiki
052	Kathimerini
053	To Bima
054	Ta Nea

Puola

081	Puls Biznesu
082	Gazeta Wyborcza
083	Rzeczpospolita
084	Fakt

Suomi

021	Kauppalähti
022	Helsingin Sanomat
023	Kaleva
024	Ilta-lehti

Italia

061	Il Sole 24 Ore
062	La Repubblica
063	Il Giornale
064	Il Corriere della sera

Espanja

091	Expansion
092	El Pais
093	El Mundo
094	ABC

Ranska

031	Les Echos
032	Le Figaro
033	Le Monde
034	Libération

Alankomaat

071	Het Financieele Dagblad
072	NRC Handelsblad
073	De Volkskrant
074	De Telegraaf

Yhdistynyt Kuningaskunta

101	Financial Times
102	The Times
103	Guardian
104	The Sun

Saksa

041	Handelsblatt
042	Frankfurter Allgemeine Zeitung
043	Sueddeutsche Zeitung
044	Bild

4. Artikkelin julkaisupäivämäärä

Kirjaa artikkelin julkaisun päivämäärä (PP/KK/VVVV).

5. Artikkelin genre (juttutyyppi)

Valitse koodi, joka parhaiten kuvaa analysoitavan jutun genreä.

Koodilista 5

- 01 uutisjuttu (tapahtuman, päätöksen, toimenpiteen kuvaus)
- 02 uutisanalyysi tai taustoittava juttu (artikkeli pääosin selittää tapahtuman tai päätöksen merkitystä: mitä se tarkoittaa tai saa aikaan; tapahtumien taustaa tai historiallista kulkua; tapahtumiin liittyviä henkilöitä tai instituutioita; tilanteen taustatekijöitä)
- 03 feature-juttu tai erikoisartikkeli (uutiseen liittyvä human interest -juttu; tilanteen/ näyttämön kuvailua; tilanteen tarkastelu tietyn yksilön näkökulmasta; vaikutukset yksilöön)
- 04 pääkirjoitus (lehden oma mielipide; pääkirjoittajien kirjoittama)
- 05 mielipide/kommentti (kirjoittajan näkemys tai kritiikki tapahtumasta tai päätöksestä)
- 06 haastattelu

- 98 muu

6. Artikkelin aihe

Kirjaa 6-10 sanalla. Esim.: Eurooppalaisten johtajien huippukokous; luottoluokituslaitos alentaa Espanjan joukkovelkakirjojen luottoluokitusta; HUOM: kiteytä aihe myös englanniksi!

7. Jutun lähtökohta

Valitse koodi, joka parhaiten kuvaa jutun taustaa eli sitä tapahtumaa/toimintaa/lähdettä, johon artikkeli perustuu.

Koodilista 7

- 01 tapahtuma (tapaaminen, huippukokous)
- 02 pyyntö (lainahakemus, avunpyyntö)
- 03 päätös (hallituksen, päätöksentekijöiden, puolueen)
- 04 julkilausuma (poliitikon/viranomaisen antama tiedote tai haastattelu)
- 05 markkinakehitys (osakekurssit, luottoluokitukset, talouskatsaukset)
- 06 muissa tiedotusvälineissä esiintyneet tiedot

- 98 muu
- 99 ei pohjaa tiettyyn tapahtumaan tai kehityskulkuun

8. Jutun tekijä

Valitse koodi, joka viittaa lehden ilmoittamaan jutun alkuperäiseen kirjoittajaan tai toimittajaan.

Koodilista 8

01	toimituksen oma toimittaja kotimaassa (sanomalehden oma juttu)
02	lehden ulkomailla työskentelevä toimittaja (sanomalehden oman kirjeenvaihtajan juttu)
03	toimituksen ulkopuolinen toimittaja (freelancer; ilmaistu erityisellä huomautuksella kirjoittajan nimen kohdalla)
04	sanomalehti itse (vain sanomalehden nimi ilmoitettu tekijän kohdalla)
05	sanomalehti ja uutistoimisto yhdessä (sekä sanomalehti että uutistoimisto kirjattu tekijän kohdalla)
06	uutistoimisto (STT, AP, AFP, EFE, Reuters jne.)
07	asiantuntija (tutkija, poliitikko, pankkiiri, ekonomisti)
08	uudelleenjulkaisu toisesta julkaisusta
09	kirjoittajan yhteyttä julkaisuun ei ilmoiteta
98	muu
99	kirjoittajaa/lähdettä ei ilmoiteta

9. Artikkelin sijainti lehdessä (sivunumero)

Kirjaa sen sivun numero, jolta artikkeli alkaa (1=01,2=02... s.10=10).

10. Artikkelin sijainti lehdessä (uutisosasto)

Valitse sen uutisosaston numero, jolla artikkeli on julkaistu.

Koodilista 10

01	kotimaa	06	kulttuuri/viihde/elämäntapa
02	ulkomaat	07	erityinen Eurokriisi-osio
03	talous	08	liite
04	politiikka		
05	pääkirjoitus/mielipiteet	98	muu

11. Artikkelin koko

Valitse artikkelin pituutta koskeva määre (suhteellinen arvio perustuen sanamäärään tai artikkelin kokoon sivulla).

Koodilista 11

1	lyhyt (alle 500 sanaa; alle 1/3 sivusta)
2	keskipitkä (500–999 sanaa; 1/3–2/3 sivusta)
3	pitkä (yli 1000 sanaa; yli 2/3 sivusta)

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

12. Lainatut henkilölähteet

Valitse sopiva koodi kuvaamaan viiden jutussa ensimmäiseksi lainatun henkilön viiteryhmää, asemaa tai ammatillista taustaa (sekä suorat lainaukset että epäsuorat lainaukset ja viittaukset kannanottoihin otetaan huomioon). Jos jutussa lainataan vähemmän kuin viittä henkilöä, koodaa vain ne. Jokainen henkilö jutussa koodataan vain kerran. Jos ketään ei lainata, valitse koodi 980. Jos et pysty määrittämään tarkkaa alaluokkaa, merkitse pääkategorian koodi (100, 200, 300 jne.) (Esimerkki: artikkelissa lukee: "... Jim Yong Kim totesi..." -> koodaa 402 koska hän on Maailmanpankin pääjohtaja. Jos taas artikkelissa lukee: "...pankkiirit toteavat..." (tarkemmin erittelemättä) -> koodaa 400. Käytä kuitenkin aina kun mahdollista tarkkaa koodia.) Jos lainataan presidenttiä, jolla ei ole toimeenpanovaltaa (esim. Suomen, Saksan ja Italian presidentit) käytä koodia "Muu" (980) ja kirjaa "domestic/foreign president (non-executive)".

Koodilista 12

- 100 **Virkamiehet (ei-edustukselliset) [Esimerkki: EU:n presidentti, komissaari, muu EU-virkamies, ministeriön virkamies, ministerin avustaja, "viranomaiseksi" luonnehdittu henkilö]**
- 101 EU:n virkamies
- 102 nimettömänä esiintyvä EU:n virkamies
- 103 ulkomaan hallituksen virkamies
- 104 nimettömänä esiintyvä ulkomaan hallituksen virkamies
- 105 kotimaan hallituksen virkamies
- 106 nimettömänä esiintyvä kotimaan hallituksen virkamies
- 200 Kansalliset päämiehet**
- 201 ulkomaan pääministeri/presidentti jolla toimeenpanovaltaa
- 202 kotimaan pääministeri/presidentti jolla toimeenpanovaltaa
- 203 muu ulkomaan hallituksen ministeri
- 204 muu kotimaan hallituksen ministeri
- 300 Kansalliset poliittiset johtajat (puoluejohtajat, kansanedustajat mutta ei ministerit)**
- 301 ulkomaan poliittinen johtaja
- 302 kotimaan poliittinen johtaja
- 303 ulkomainen Euroopan parlamentin jäsen
- 304 kotimainen Euroopan parlamentin jäsen
- 400 Pankkiirit/sijoittajat**
- 401 Euroopan keskuspankin virkamies
- 402 Maailmanpankin/Kansainvälisen valuuttarahaston virkamies
- 403 ulkomaan keskuspankin virkamies
- 404 kotimaan keskuspankin virkamies
- 405 ulkomaan yksityisen sektorin pankkiiri tai sijoitusjohtaja
- 406 kotimaan yksityisen sektorin pankkiiri tai sijoitusjohtaja
- 500 Ekonomistit**
- 501 ulkomaan ei-valtiollinen ekonomisti (tutkija tai järjestön, pankin, sijoitusyhtiön ekonomisti)

502 kotimaan ei-valtiollinen ekonomisti (tutkija tai järjestön, pankin, sijoitusyhtiön ekonomisti)

600 Kansalaisyhteiskunnan edustajat

601 ulkomaan työmarkkinajärjestön johtaja tai edustaja

602 kotimaan työmarkkinajärjestön johtaja tai edustaja

603 ulkomaan ajatushautomon, eturyhmän tai kansalaisjärjestön edustaja

604 kotimaan ajatushautomon, eturyhmän tai kansalaisjärjestön edustaja

605 ulkomaan liike-elämän edustaja (toimitusjohtaja, Kauppakamarin edustaja, toimialajärjestö)

606 kotimaan liike-elämän edustaja (toimitusjohtaja, Kauppakamarin edustaja, toimialajärjestö)

607 ulkomaan protestiliikkeen edustaja/mielenosoittaja

608 kotimaan protestiliikkeen edustaja/mielenosoittaja

609 ulkomaan kansalainen

610 kotimaan kansalainen

980 Muu (esim. jos luottoluokituslaitoksen johtaja, koodaa ”ratings agency executive”)

990 Ei mikään (ei lainattuja henkilöitä)

13. Yksittäiset lainatut henkilöt

Merkitse jutussa lainatut yksittäiset merkittävät henkilöt (viisi merkittävintä).

Koodilista 13

01	Silvio Berlusconi	12	Mariano Rajoy
02	José Barroso	13	Herman Van Rompuy
03	David Cameron	14	Olli Rehn
04	Mario Draghi	15	Nicolas Sarkozy
05	François Hollande	16	Dominique Strauss-Kahn
06	Jean Claude Juncker	17	Jean-Claude Trichet
07	Christine Lagarde	18	José Zapatero
08	Angela Merkel		
09	Mario Monti	98	Muu (vain merkittävät henkilöt)
10	Lucas Papademos	99	Ei lainauksia
11	Georgios Papandreou		

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

14. Minkä artikkeli esittää eurokriisin perimmäiseksi aiheuttajaksi? (valitse yksi)

Mikäli artikkeli tuo *selväsanaisesti* ilmi eurokriisin syyn, valitse alla olevista koodeista parhaiten sopiva vaihtoehto. Jos mahdollista, valitse tarkempi alakoodi. Jos selvää syytä kriisille ei osoiteta, valitse koodi 99.

Koodilista 14

10 Eurojärjestelmän lähtökohdat, olosuhteet ja rakenne

- 11 Euro oli poliittinen projekti eikä perustunut pitävään taloudelliseen logiikkaan
- 12 Yhteisen valuutan ja kansallisen budjetti- ja talouspoliittisen suvereniteetin yhteensopimattomuus
- 13 Kriisimaa ei ollut valmis euron jäseneksi taloudellisesti tai rakenteellisesti

20 Kansallinen elinkeinopolitiikka ja sen kehitys

- 21 Velkaongelmista kärsivien maiden kykenemättömyys luoda kilpailukykyisiä tuotantoaloja
- 22 Velkaongelmista kärsivien maiden korkeat palkankorotukset suhteessa tuottavuuden kasvuun
- 23 Saksan alhaiset palkankorotukset
- 24 Saksan keskittyminen vientiin
- 25 Espanjan asuntorakennusmarkkinoiden kupla

30 Kansallinen talous- ja sosiaalipolitiikka

- 31 Korkea julkisen velkaantumisen aste kaikissa maissa
- 32 Velkaongelmista kärsivien maiden löysä lainanottopolitiikka
- 33 Velkaongelmista kärsivien maiden maksukykyyn nähden liian korkea sosiaalietujen taso
- 34 Velkaongelmista kärsivien maiden riittämättömät työmarkkinaudistukset
- 35 Velkaongelmista kärsivien maiden ylimitoitettu julkinen sektori ja hallinto
- 36 Saksan alhaiset budjettialijäämät / julkista kulutusta lisäävän politiikan puute

40 Pankkien ja rahoituslaitosten politiikka

- 41 Kansalliset/kansainväliset) pankit rahoittaneet liikaa julkista ja/tai yksityistä velanottoa
- 42 Kansalliset/kansainväliset) pankit kieltäytyneet rahoittamasta julkista sektoria / kaupallisia sijoituksia
- 43 EKP:n löysä rahapolitiikka, joka edisti julkisen sektorin ja yksityisen sektorin velkaantumista
- 44 Kansallisen pankkivalvonnan kykenemättömyys/haluttomuus puuttua pankkien toimintaan
- 45 Euroon kohdistunut spekulatio rahoitusmarkkinoilla
- 46 Velkaongelmista kärsivään maahan kohdistunut spekulatio

50 Poliittiset lähtökohdat

- 51 Jäsenvaltioiden haluttomuus luovuttaa valtaa EU:lle
- 52 Eurooppalaisten instituutioiden heikkous (Eurooppa-neuvosto, Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto, Euroopan komissio, Euroopan unionin tuomioistuin)
- 53 Poliittisten kulttuurien erilaisuus
- 54 Poliittisen eliitin epäonnistuminen ongelmamaissa

60 Maastrichtin sopimus

- 61 Maastrichtin sopimuksen asettamat budjettirajoitukset eivät vastaa maiden taloudellisiin tarpeisiin
- 62 Maastrichtin sopimuksen asettamia julkisten menojen rajoituksia ja taloudellisia rangaistuksia lievennettiin ajan myötä, mikä johti liialliseen velkaantumiseen

70 Euroopan keskuspankki (EKP)

- 71 EKP:lle asetettu tehtävä estää inflaatiota / pitää yllä valuuttavakautta sen ainoana päämääränä ei vastaa rahapolitiikan tarpeita ja/tai mahdollisuuksia
- 72 EKP:lle asetettu kielto rahoittaa julkista velkaa ei ole toimiva kriisiolosuhteissa/tässä kriisissä
- 73 EKP ei pysty asettamaan yhtä korkotasoa, joka sopisi kaikkien euromaiden tarpeisiin (joillekin liian alhainen, joillekin liian korkea)

80 Yleiset taloudelliset lähtökohdat

- 81 Lama
- 82 Globalisaation ja globaalien talouden vaikutus
- 83 Yhdysvalloista vuonna 2008 alkanut finanssikriisi/markkinoiden epävarmuus
- 98 Muu
- 99 Ei mitään (ei syytä ilmoitettu)

15. Minkä/kenet artikkeli esittää eurokriisin ratkaisun pääasialliseksi vastuutahoksi? (valitse yksi)

Mikäli artikkeli *selväsanaisesti* osoittaa tietyn tahon vastuulliseksi kriisin ratkaisusta, valitse tätä tahoa vastaava koodi. Mikäli vastuutaho ei löydy luontevasti luokista 01–07, koodaa 98. Mikäli selkeää vastuutahoa ei osoiteta, koodaa 99.

Koodilista 15

- 01 Julkisen velan ongelmista kärsivät maat itse
- 02 Maat joilla ei ole julkista velkaongelmaa
- 03 Euroalueen jäsenmaat yhdessä
- 04 Euroopan unioni (komissio, parlamentti, neuvosto)
- 05 Euroopan keskuspankki
- 06 Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) / Maailmanpankki
- 07 pankit, sijoittajat ja muut lainantajat, joilla on saatavia euromaista
- 98 Muu
- 99 Ei mitään (ei osoitettua vastuutahoa)

16. Mitä artikkeli esittää pääasiallisena (lyhyen aikavälin) ratkaisuna kriisiin? (valitse yksi)

Mikäli artikkeli *selväsanaisesti* osoittaa vastauksen kriisiin, valitse eniten korostettua ratkaisutapaa vastaava koodi. Mikäli selkeää ratkaisutapaa ei osoiteta, koodaa 99.

Koodilista 16

- 01 Muut maat lainoittavat kriisimaita ilman ehtoja ja valvontaa (troikka, EVM, ERVV)

- 02 Muut maat lainoittavat kriisimaita ja asettavat lainoille ehtoja ja valvontaa (troikka, EVM, ERVV)
- 03 Euroopan keskuspankin lainat ja joukkovelkakirjaostot
- 04 Nykyisten velkajärjestelyjen keventäminen (maksuaikojen pidennys, korkojen alennus, lainapääoman leikkaus)
- 05 Budjettialijäämien kaventaminen (veronkorotukset, säästötoimenpiteet)
- 06 Julkinen elvytys
- 07 Talouskasvua tukeva politiikka

- 98 Muu
- 99 Ei mitään (ei osoitettua ratkaisutapaa)

17a). Mitä artikkeli esittää ensisijaisena laajempaa (pitkän aikavälin) ratkaisuna kriisiin? (valitse yksi)

Mikäli artikkeli *selväsanaisesti* osoittaa laajemman vastauksen kriisiin, valitse eniten korostettua ratkaisutapaa vastaava koodi. Mikäli selkeää laajempaa ratkaisumallia ei osoiteta, koodaa 99.

Koodilista 17

- 01 EU:lle enemmän valtaa ohjata kansallisia budjetteja
- 02 Heikossa taloustilanteessa olevat maat irtautuvat eurosta (vastaa myös kohtaan 17b)
- 03 Vahvan talouden maat irtautuvat eurosta (vastaa myös kohtaan 17b)
- 04 Rakenteelliset uudistukset velkaongelmista kärsivissä maissa (työmarkkinoilla, koulutuksessa, verotuksessa) (vastaa myös kohtaan 17b)
- 05 Koko euroalueen hajottaminen

- 98 Muu
- 99 Ei mitään (ei osoitettua laajempaa ratkaisutapaa)

17b) Maa jonka pitäisi irtautua eurosta / toteuttaa rakenteellisia uudistuksia

Valitse maa tai maaryhmä, mikäli koodasit 2, 3 tai 4 kysymyksessä 17a.

100 Yksittäinen maa

- 101 Itävalta
- 102 Belgia
- 103 Kypros
- 104 Viro
- 105 Suomi
- 106 Ranska
- 107 Saksa
- 108 Kreikka
- 109 Irlanti
- 110 Italia
- 111 Luxemburg
- 112 Malta

113	Alankomaat
114	Portugali
115	Slovakia
116	Slovenia
117	Espanja

200 Maaryhmä

210	Eteläiset jäsenmaat
220	Pohjoisen maat

980 Muu

990 **Ei tiettyä maata tai maaryhmää nimetty**

18a) Minkä artikkeli esittää olevan eurovaluutasta koituva pääsiallinen hyöty? (valitse yksi)

Mikäli artikkelissa *selväsanaisesti* esitetään eurosta koituvan hyötyä, valitse sitä parhaiten vastaava vaihtoehto alla olevista koodeista. Jos mahdollista, käytä tarkempia alakoodia. Mikäli selkeää hyötyä ei osoiteta, koodaa 99.

10 Hyödyttää kansantaloutta (*vastaa myös kohtaan 18b*)

11	Parantaa maan yritysten kilpailukykyä (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
12	Parantaa maan pankkien vakautta/toimintaa/kilpailukykyä (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
13	Edistää maan kuluttajien tilannetta (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
14	Edistää maan rahoitusvakautta ja valuutan vakautta (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
15	Alentaa maan korkotasoa (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)

20 Hyödyttää Euroopan taloutta

21	Parantaa eurooppalaisten yritysten kilpailukykyä
22	Parantaa eurooppalaisten pankkien vakautta/toimintaa/kilpailukykyä
23	Edistää eurooppalaisten kuluttajien tilannetta
24	Edistää Euroopan rahoitusvakautta ja valuutan vakautta
25	Alentaa Euroopan korkotasoa

30 Hyödyttää kansallista politiikkaa (*vastaa myös kohtaan 18b*)

31	Selventää rahapolitiikan periaatteita (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
32	Vähentää hallituksen mahdollisuutta manipuloida rahapolitiikkaa (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
33	Vähentää valuuttakurssien heilahtelusta koituvia paineita hallitukselle (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)

40 Hyödyttää eurooppalaista politiikkaa

41	Edistää Euroopan poliittista integraatiota
42	Edistää maiden talouspolitiikkojen ja verotuksen yhdenmukaistamista
43	Edistää sääntelyn yhdenmukaistamista
44	Edistää yhtenäisen markkina-alueen muodostamista
45	Vahvistaa Euroopan geopoliittista asemaa

50 Kansalliset sosiaaliset hyödyt (*vastaa myös kohtaan 18b*)

51	Parantaa maan elintasoa ja yleistä hyvinvointia (<i>vastaa myös kohtaan 18b</i>)
----	--

52 Vähentää sosiaalista eriarvoisuutta maan sisällä (*vastaa myös kohtaan 18b*)

60 Eurooppalaiset sosiaaliset hyödyt

61 Parantaa eurooppalaista elintasoa ja yleistä hyvinvointia

62 Vähentää eriarvoisuutta jäsenmaiden välillä

63 Helpottaa matkustamista

98 Muu

99 Ei mitään

18b) Maa tai alue, joka hyötty eurovaluutasta

Valitse artikkelin osoittama maa tai maaryhmä, mikäli koodasit 10-15, 30-33 tai 50-52 kysymyksessä 18a.

100 Yksittäinen maa

101 Itävalta

102 Belgia

103 Bulgaria

104 Kypros

105 Tšekki

106 Tanska

107 Viro

108 Suomi

109 Ranska

110 Saksa

111 Kreikka

112 Unkari

113 Irlanti

114 Italia

115 Latvia

116 Liettua

117 Luxemburg

118 Malta

119 Alankomaat

120 Puola

121 Portugali

122 Romania

123 Slovakia

124 Slovenia

125 Espanja

126 Ruotsi

127 Iso-Britannia

200 Maaryhmä

210 Eteläiset maat

220 Pohjoisen maat

230 EU-maat yleisesti

980 Muu

990 Ei tiettyä maata tai maaryhmää nimetty

19a) Minkä artikkeli esittää olevan eurovaluutasta koituva pääasiallinen haitta? (valitse yksi)

Mikäli artikkelissa *selväsanaisesti* esitetään eurosta koituvan haittaa, valitse sitä parhaiten vastaava vaihtoehto alla olevista koodeista. Jos mahdollista, valitse tarkempi alakoodi. Mikäli selkeää haittaa ei osoiteta, koodaa 99.

10 Kansantaloudelliset haittavaikutukset (vastaa myös kohtaan 19b)

11 Haitat maan yrityksille (esim. kilpailukyvyn heikkeneminen) (vastaa myös kohtaan 19b)

12 Haitat maan pankeille (esim. kasvanut altistuminen riskeille) (vastaa myös kohtaan 19b)

13 Haitat maan kuluttajille (esim. hintojen kallistuminen) (vastaa myös kohtaan 19b)

14 Haitat maan rahoitusmarkkinoille (esim. halvan rahan virtaaminen maahan, kuplien syntyminen) (vastaa myös kohtaan 19b)

15 Maan korkotaso liian matala / liian korkea (vastaa myös kohtaan 19b)

20 Haittavaikutukset Euroopan taloudelle

21 Haitat eurooppalaisille yrityksille (esim. kilpailukyvyn heikkeneminen)

22 Haitat eurooppalaisille pankeille (esim. kasvanut altistuminen riskeille)

23 Haitat eurooppalaisille kuluttajille (esim. hintojen kallistuminen)

24 Haitat eurooppalaisille rahoitusmarkkinoille (esim. lisääntyvä epävakaisuus, kuplien riski)

25 Euroopan korkotaso liian matala / liian korkea

30 Kansalliset poliittiset haittavaikutukset (vastaa myös kohtaan 19b)

31 Rajoittaa kansallista talouspolitiikkaa (vastaa myös kohtaan 19b)

32 Rajoittaa kansallista kykyä säännellä ja hallita rahoitusmarkkinoita (vastaa myös kohtaan 19b)

33 Kaventaa demokraattisen päätöksenteon alaa (vastaa myös kohtaan 19b)

34 Kaventaa kansallista itsemääräämisoikeutta (vastaa myös kohtaan 19b)

40 Haittavaikutukset eurooppalaiselle politiikalle

41 Rajoittaa Euroopan kykyä säännellä ja hallita rahoitusmarkkinoita

42 Saa aikaan yhteensopimattomuutta raha- ja finanssipoliittisessa määräysvallassa

43 Heikentää demokratiaa Euroopassa / EU:n demokraattista oikeutusta

50 Kansalliset sosiaaliset haittavaikutukset (vastaa myös kohtaan 19b)

51 Huonontaa maan elintasoja ja yleistä hyvinvointia (vastaa myös kohtaan 19b)

52 Heikentää maan sosiaalipalveluita ja alentaa sosiaalietuja (vastaa myös kohtaan 19b)

53 Lisää eriarvoisuutta maan sisällä (vastaa myös kohtaan 19b)

60 Euroopanlaajuiset sosiaaliset haittavaikutukset

61 Huonontaa eurooppalaista elintasoja ja yleistä hyvinvointia

62 Heikentää Euroopan sosiaalipalveluita ja alentaa sosiaalietuja

- 63 Lisää eriarvoisuutta maiden välillä
98 Muu
99 Ei mitään

19b) Maa tai alue, jolle koituu haittaa eurovaluutasta

Valitse artikkelin osoittama maa tai maaryhmä, mikäli koodasit 10-15, 30-34 tai 50-53 kysymyksessä 19a.

100 Yksittäinen maa

- 101 Itävalta
102 Belgia
103 Bulgaria
104 Kypros
105 Tšekki
106 Tanska
107 Viro
108 Suomi
109 Ranska
110 Saksa
111 Kreikka
112 Unkari
113 Irlanti
114 Italia
115 Latvia
116 Liettua
117 Luxemburg
118 Malta
119 Alankomaat
120 Puola
121 Portugali
122 Romania
123 Slovakia
124 Slovenia
125 Espanja
126 Ruotsi
127 Iso-Britannia

200 Maaryhmä

- 210 Eteläiset maat
220 Pohjoisen maat
230 EU-maat yleisesti

980 Muu

990 Ei tiettyä maata tai maaryhmää nimetty

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

20a) Minkä tahon artikkeli esittää pääasiassa hyötyvän (taloudellisesti tai poliittisesti) eurokriisistä? (valitse yksi)

Mikäli artikkelissa *selväsanaisesti* osoitetaan eurokriisistä hyötyvä taho, valitse sitä parhaiten vastaava toimija, ryhmä tai maa alla olevista koodeista. Mikäli selkeää hyötyjää ei osoiteta, koodaa 99.

Koodilista 20

- 10 Yksittäinen EU-maa tai maaryhmä** (*vastaa myös kohtaan 20b*)
- 20 Poliittiset instituutiot tai rahapoliittiset viranomaistahot**
- 21 Kansallinen parlamentti (*vastaa myös kohtaan 20b*)
- 22 Kansallinen hallitus (*vastaa myös kohtaan 20b*)
- 23 Kansallinen tuomioistuin (*vastaa myös kohtaan 20b*)
- 24 Euroopan komissio
- 25 Euroopan parlamentti
- 26 Euroopan unionin tuomioistuin
- 27 Euroopan keskuspankki (EKP)
- 28 Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)
- 30 Yksityisen sektorin taloudelliset toimijat
- 31 Liikepankit
- 32 Suursijoittajat / keinottelijat / hedgerahastot
- 33 Rahoitusmarkkinoiden ulkopuoliset toimijat (maatalous, autoteollisuus, rakennusala jne.)
- 40 Väestö** (*vastaa myös kohtaan 20b*)
- 41 Väestö yleisesti
- 42 Yläluokka
- 43 Alemmat luokat / keskiluokka (tavalliset kansalaiset)
- 44 Nuoret
- 45 Vanhukset
- 46 Veronmaksajat
- 47 Työttömät
- 98 Muu (esim. tiede, taide, maat yleensä; tietyt EU:n ulkopuoliset maat)
- 99 Ei minkään (eurokriisin ei esitetä hyödyttävän ketään)

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

20b) Maa tai alue, joka hyötyy eurokriisistä

Valitse artikkelin osoittama maa tai maaryhmä, mikäli koodasit 10, 21, 22 tai 23 kysymyksessä 20a.

100 Yksittäinen maa

- 101 Itävalta
- 102 Belgia
- 103 Bulgaria
- 104 Kypros
- 105 Tšekki
- 106 Tanska
- 107 Viro
- 108 Suomi
- 109 Ranska
- 110 Saksa
- 111 Kreikka
- 112 Unkari
- 113 Irlanti
- 114 Italia
- 115 Latvia
- 116 Liettua
- 117 Luxemburg
- 118 Malta
- 119 Alankomaat
- 120 Puola
- 121 Portugali
- 122 Romania
- 123 Slovakia
- 124 Slovenia
- 125 Espanja
- 126 Ruotsi
- 127 Iso-Britannia

200 Maaryhmä

- 210 Eteläiset maat
- 220 Pohjoisen maat
- 230 EU-maat yleisesti

980 Muu

990 Ei tiettyä maata tai maaryhmää nimetty

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

21a) Minkä tahon artikkeli esittää pääasiassa kärsivän (taloudellisesti tai poliittisesti) eurokriisistä? (valitse yksi)

Mikäli artikkelissa *selväsanaisesti* osoitetaan eurokriisistä kärsivä taho, valitse sitä parhaiten vastaava toimija, ryhmä tai maa alla olevista koodeista. Mikäli selkeää kärsijää ei osoiteta, koodaa 99.

Koodilista 21

- 10 Yksittäinen EU-maa tai maaryhmä** (*vastaa myös kohtaan 21b*)
- 20 Poliittiset instituutiot tai rahapoliittiset viranomaistahot**
- 21 Kansallinen parlamentti (*vastaa myös kohtaan 21b*)
- 22 Kansallinen hallitus (*vastaa myös kohtaan 21b*)
- 23 Kansallinen tuomioistuin (*vastaa myös kohtaan 21b*)
- 24 Euroopan komissio
- 25 Euroopan parlamentti
- 26 Euroopan unionin tuomioistuin
- 27 Euroopan keskuspankki (EKP)
- 28 Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)
- 30 Yksityisen sektorin taloudelliset toimijat**
- 31 Liikepankit
- 32 Suursijoittajat / keinottelijat / hedgerahastot
- 33 Rahoitusmarkkinoiden ulkopuoliset toimijat (maatalous, autoteollisuus, rakennusala jne.)
- 40 Väestö** (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 41 Väestö yleisesti (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 42 Yläluokka (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 43 Alemmat luokat / keskiluokka (tavalliset kansalaiset) (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 44 Nuoret (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 45 Vanhukset (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 46 Veronmaksajat (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 47 Työttömät (*jos liittyy tiettyyn maahan tai alueeseen, vastaa myös kohtaan 21b*)
- 98 Muu (esim. tiede, taide, maat yleensä; tietyt EU:n ulkopuoliset maat)
- 99 Ei minkään (eurokriisissä ei esitetä olevan erityistä kärsijää)

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

21b) Maa tai alue, joka kärsii eurokriisistä

Valitse artikkelin osoittama maa tai maaryhmä, mikäli koodasit 10, 21, 22, 23 tai 40–47 kysymyksessä 21a.

100 Yksittäinen maa

- 101 Itävalta
- 102 Belgia
- 103 Bulgaria
- 104 Kypros
- 105 Tšekki
- 106 Tanska
- 107 Viro
- 108 Suomi
- 109 Ranska
- 110 Saksa
- 111 Kreikka
- 112 Unkari
- 113 Irlanti
- 114 Italia
- 115 Latvia
- 116 Liettua
- 117 Luxemburg
- 118 Malta
- 119 Alankomaat
- 120 Puola
- 121 Portugali
- 122 Romania
- 123 Slovakia
- 124 Slovenia
- 125 Espanja
- 126 Ruotsi
- 127 Iso-Britannia

200 Maaryhmä

- 210 Eteläiset maat
- 220 Pohjoisen maat
- 230 EU-maat yleisesti

980 Muu

990 Ei tiettyä maata tai maaryhmää nimetty

22. Artikkelin pääasiallinen geopoliittinen kehys (valitse yksi)

Valitse kehystä parhaiten kuvaava koodi.

Koodilista 22

- 01 Kotimainen (kriisin tarkastelu lehden julkaisumaan kansallisesta näkökulmasta; kuvattujen tapahtumien esittäminen sisäisinä asioina; ”meidän” esittäminen lehden julkaisumaan kansalaisina)
- 02 Ulkomainen (kriisin tarkastelu toisen maan näkökulmasta; kuvattujen tapahtumien esittäminen kyseisen maan sisäisinä asioina; ”heidän” esittäminen erillisinä lehden julkaisumaan kansalaisista)
- 03 Eurooppalainen (kriisin korostaminen ja tapahtumien esittäminen eurooppalaisena kysymyksenä; Euroopan esittäminen kokonaisuutena ja yhteisönä; ”meidän” esittäminen Euroopan laajuisena joukkona)

- 98 Muu
- 99 Ei mitään/ei selkeää kehystä

[JATKA SEURAAVALLE SIVULLE]

23. Miten artikkeli pääasiassa esittää Euroopan komission/Euroopan Unionin/euroalueen instituutiot? (valitse yksi)

Valitse esitystapaa parhaiten vastaava koodi.

Koodilista 23

- 01 Artikkelin esittää ne vähäpätöisinä toimijoina kriisinhoidossa
- 02 Artikkelin esittää niiltä puuttuvan kykyä hoitaa kriisiä (ei toimivaltuuksia tai sopivia välineitä)
- 03 Artikkelin esittää ne tehottomina tai epätietoisina kriisinhoidossa
- 04 Artikkelin esittää ne keskeisinä toimijoina kriisinhoidossa
- 05 Artikkelin esittää ne vahvoina ja määrätietoisina kriisinhoidossa

- 98 Muu (jos esitykset ristiriitaisia: avaa)
- 99 Ei mitään (ei esitystä instituutioista)

24. Miten artikkeli pääasiassa esittää Euroopan keskuspankin? (valitse yksi)

Valitse esitystapaa parhaiten vastaava koodi.

Koodilista 24

- 01 Artikkelin esittää sen vähäpätöisenä toimijana kriisinhoidossa
- 02 Artikkelin esittää siltä puuttuvan kykyä hoitaa kriisiä (ei toimivaltuuksia tai sopivia välineitä)
- 03 Artikkelin esittää sen tehottomana tai epätietoisena kriisinhoidossa
- 04 Artikkelin esittää sen keskeisenä toimijana kriisinhoidossa
- 05 Artikkelin esittää sen vahvana ja määrätietoisena kriisinhoidossa
- 06 Artikkelin esittää sen toimivan laillisen toimivaltansa puitteissa
- 07 Artikkelin esittää sen toimivan laillisen toimivaltansa rajoilla tai ulkopuolella

- 98 Muu
- 99 Ei mitään (ei esitystä Euroopan keskuspankista)

25. Pelastustoimenpiteiden ennakoitujen seuraukset

Valitse artikkelin esittämiä toimenpiteiden seurauksia parhaiten vastaava koodi.

Koodilista 25

- 01 Integraation syveneminen / päätöksentekovallan siirtäminen kansalliselta tasolta eurooppalaisille instituutioille
- 02 Vahvempi ja vakaa euro
- 03 Onnistuminen / euroalueen koossa pitäminen
- 04 Euroalueen hajoaminen kahteen tai useampaan osaan (pohjoiseen / etelään)
- 05 Epäonnistuminen / julkisen velan ongelmista kärsivät maat eroavat lopulta eurosta
- 06 Pysyvän tulonsiirtojärjestelmän luominen velkaongelmista kärsiville maille
- 07 Euroopanlaajuinen inflaatio

- 98 Muu
- 99 Ei mitään (ei osoitettuja seurauksia)

26. Käytetyt metaforat

Mikäli mahdollista, poimi enintään kaksi metaforaa, joita artikkelin otsikossa tai ensimmäisessä kappaleessa käytetään kuvaamaan eurokriisiin liittyvää tilannetta tai asioita. Metaforat ovat sanoja tai sanontoja, jotka rinnastavat toisiinsa (usein ei suoralla kuin-vertauksella) asioita tai ilmiöitä, jotka eivät luonnostaan kuulu yhteen. Esimerkiksi eurokriisiä, sen olosuhteita tai tapahtumia voidaan kuvata ”taisteluna”, ”sotana”, ”hyökkäyksenä”, ”sairautena”, ”syöpänä”, ”hirmumyrskynä”, ”tsunamina”, ”uppoavana laivana” tai ”palomuurina”. Keksi suomenkieliselle metaforalle myös englanninkielinen käännös.

JUHA HERKMANIN LISÄYKSET LUOKITTELURUNKOON (27-29)

27. Nimeltä mainitut merkittävimmät suomalaiset henkilöt

Merkitse kolme merkittävintä jutussa nimeltä mainittua suomalaista

01	Jyrki Katainen
02	Jutta Urpilainen
03	Timo Soini
04	Mari Kiviniemi
05	Eero Heinäluoma
06	Juha Sipilä
07	Erkki Liikanen
08	Tarja Halonen
09	Sauli Niinistö
10	Joku ekonomisti: kuka?
11	Muu: kuka?

28. Mainitaanko jutussa Perussuomalaiset tai joku puolueen edustaja (esim. Timo Soini)

01	Kyllä (jos vastaus kyllä, vastaa myös kohta 29)
02	Ei

29. Missä valossa perussuomalaiset tai heidän edustajansa tuodaan esiin suhteessa eurokriisiin?

01	Tarpeellisena kriittisenä äänenä
02	Naurettavana tai populistisena
03	Realistisena vaihtoehtona/ratkaisun esittäjänä
04	Neutraalina näkökulmana muiden joukossa
05	Ei voi luokitella mihinkään edellisistä/edellisten yhdistelmänä
06	Muu, mikä?

LIITE 2: EU:N INSTITUUTTIIDEN EDUSTAJAT YKKÖSLÄHTENÄ SUOMALAISSA LEHDISSÄ

	Kauppalehti	Helsingin Sanomat	Kaleva	Ilta-Sanomat	Yhteensä
Berlusconi	1	6	4	1	12
Barroso	6	9	9	2	26
Cameron	0	0	1	0	1
Draghi	2	0	1	0	3
Hollande	4	4	0	1	9
Juncker	2	4	1	1	8
Lagarde	2	0	1	1	4
Merkel	19	20	4	0	43
Monti	1	4	3	1	9
Papademos	1	1	0	0	2
Rajoy	3	0	2	1	8
Van Rompuy	2	6	2	0	10
Rehn	7	14	5	4	30
Sarkozy	3	5	1	0	9
Strauss-Kahn	2	1	0	0	3
Trichet	8	9	2	0	19
Zapatero	2	2	2	1	7